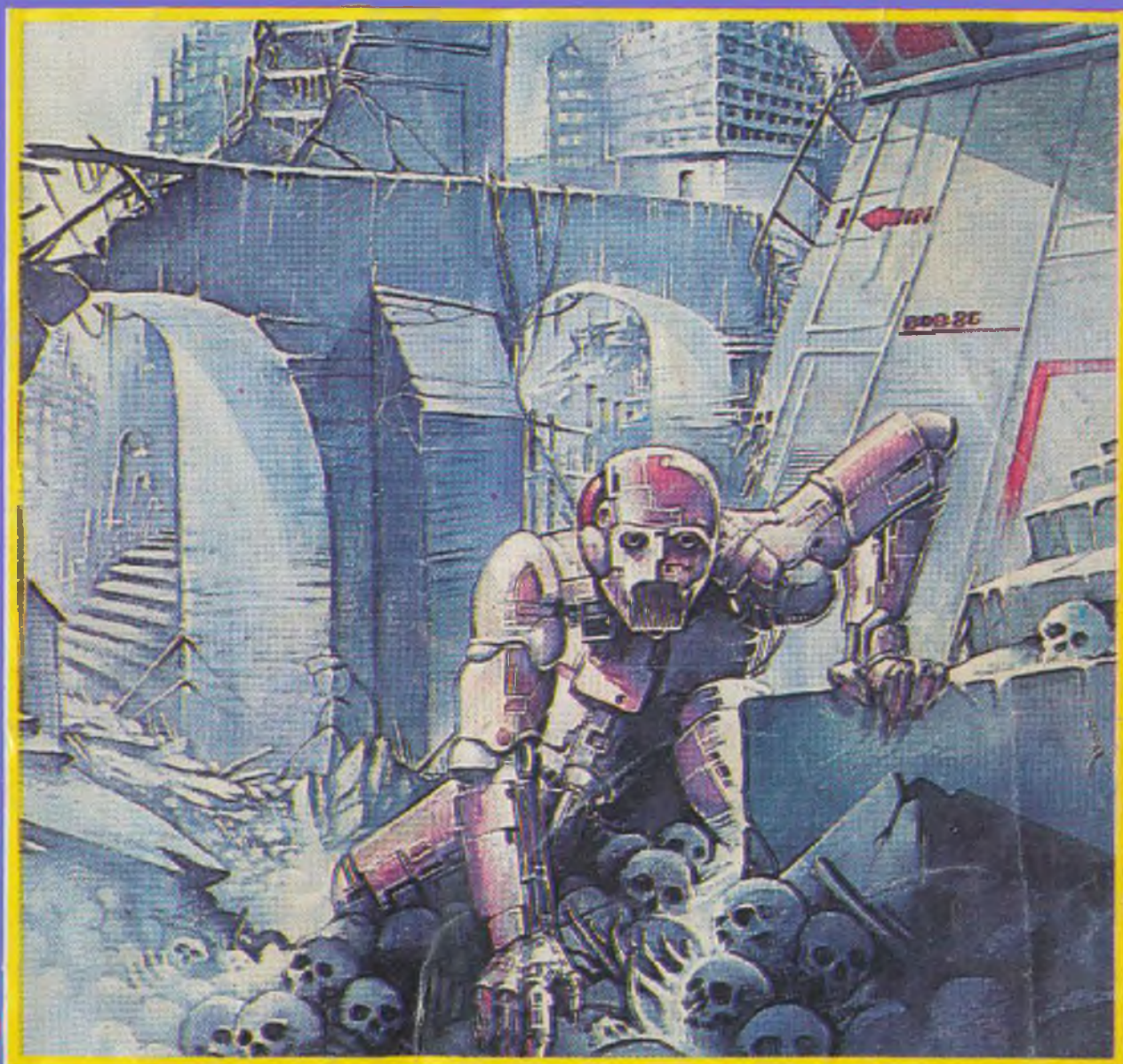

SCIENCE FICTION

BROJ 26 • 450 DINARA

Valdemar Lejzi

HRIM, RATNIK

NAUČNA FANTASTIKA

26

1987

Valdemar Lejzi

HRIM, RATNIK

X-100

Valdemar Lejzi
HRIM, RATNIK

Odgovorni urednik
MILORAD PREDOJEVIĆ

Urednik izdanja
VLADIMIR STEVANOV

Recenzenti
SLOBODAN ČURČIĆ
GRADIMIR PAŠČANOVIĆ

Naslovna strana
Slobodan Bob Živković

Izdaje i štampa: NIŠRO »Dnevnik«, OOUR Izdavačka delatnost, Bulevar 23. oktobra 31, Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«: Jovan Smederevac ● Rukovodilac OOUR Izdavačka delatnost: Ilja Vojnović ● Glavni i odgovorni urednik: Todor Đurčić ● Tehnički urednik: Jullš Arvanitidis ● Sekretar Redakcije: Zdenka Karabasli ● Korektor: Sava Malešević

Tiraž: 20000 primeraka

1.

Noć. Hladnoća. Magla.

I potpuna tišina. Nema ni vetra da zašušti granama.

Magla dolazi u pramenovima. Kad ona nailazi — tama se zgušnjava. Retka šuma, noćno nebo, čestara na tlu — sve se stapa u mrak.

Na proplancima, magla je razređena. Bleda mesečina otkriva konture. Iz sumaglice avetinjski izranja usamljeno drveće, s granama koje liče na raširene ruke. Ili se zabelasa veliki kamen, nalik lobanji.

Topot kopita.

Besan. Sve bliži, sve glasniji.

Šest jahača u punom oklopu izbijaju na proplanak obasjan slabom mesečinom. Izranjaju iz sivog ništavila. Jašu bez reči.

Slaba svetlost odražava se na uglačanom metalu. Mutan sjaj šlemova, spuštenih vizira, metalnih rukavica, konjskih oklopa. Mačevi lupkaju o sedla.

Oči im se ne vide, viziri su spuštene preko lica.

Ne vidi se ni ko ih vodi, po čemu se upravljaju u ovoj tami.

Strah ide pred njima. Izbija iz topota kopita, iz načina na koji jašu, iz mutnog sjaja njihovih oklopa.

Hladnoća čelika izbijaju iz njih. Nagoveštaj krvi.

Znamenje smrti.

Strah jaše pred njima.

Oni dobro znaju kuda idu.

Galopom prelaze proplanak i nestaju u magli. Topot kopita je sve tiši.

Ostaju tišina, proplanak i avetinjsko drveće.

2.

Baš tada, zrak Sunca pronade podignuto sečivo — i blesak natera mnoge da zatrepću očima. Tog trenutka je izgledalo da mladić visoko nad glavom obema rukama drži dug, blještav plamen.

A onda se mač spusti, i pade glava prvog od Lodurovih sinova. Njih još šest, i njihov otac na kraju, vezanih ruku čekali su u redu.

Bez milosti za pobeđene.

Sledeći u gomili, Hrim je nezainteresovano posmatrao pogubljenje. Ogrnut grubom tkaninom pritegnutom remenom, koja se rastvarala na grudima otkrivajući stare ožiljke, desnom rukom pridržavao je mač koji mu je visio o pojasu. Bolela ga je rana na ramenu, koju je zarađio u borbi, ali nije to bilo ništa opasno: vidar mu je već privio trave i bajanjem pomogao da rana brže zaraste.

Malo ispred svih stajao je Magni, njihov vod, sa svoja dva doglavnika; njih trojica jedini sa lakim grudnim oklopima. Pored njih Harbard, sveštenik, jedan od retkih koji su umeli

da čitaju misli i predskazuju budućnost. Njihov crni ogrtač izdvajao se među crvenim ogrtačima ratnika.

Ubijanje se nastavilo. Bilo je još dosta onih koji su čekali.

Glavni — i poslednji — sudar odigrao se pre podne. Dve vojske, frontalno postrojene, krenule su jedna na drugu i kao i obično, bitka se pretvorila u niz pojedinačnih dvoboja. Međutim, jako ojačavši jedno krilo i vešto koristeći svoju malobrojnu konjicu, Magni je pregazio bok protivnika, razbio mu poradak i naterao ga u bekstvo. Rezultat: mnogo mrtvih, zarobljen Lodur, vođa, svi njegovi sinovi i mnogi ratnici.

Svi oni će ubrzo umreti.

U ratu za ono malo stoke, tanku ispašu i nekoliko izvora koji ne presušuju — Magni je pobedio.

Do poslednjeg trenutka sipajući psovke i pljujući sve oko sebe, Lodur stupi pred dželate. Gomila odobravajući zaurla kad pade njegova seda glava; iscerena glava sa dva oštra zuba koji su stršili preko donje usne, i sa dugim šiljatim ušima. Sinovi su mu dosta nalikovali — čak i za pojmove Hrimovih drugova behu najružniji stvorovi koje su ikad videli.

Njihove glave već su bile nabijene na kočeve, i postavljene oko kamenog žrtvenika.

Odavde do mora s jedne, i do šume Jarnvid, s druge strane, sva zemlja sa svojim oskudnim bogatstvom pripadala je Hrimovom plemenu. Nikoga dovoljno snažnog više nije bilo da im ospori pravo na zemlju Utgard, koja se nekad, toliko davno da to malo ko može i da zamisli, zvala Balkan.

Nema nikog ko bi mogao da se suprotstavi njihovom oružju, odavde pa daleko na sever do reke Vimur, koja se nekada davno zvala Dunav.

Hrim je odsutno posmatrao žrtvenik. Mislio je na budućnost. Mislio

je na dve male ženske ruke i dva topla oka.

3.

Za gozbu koju je te večeri priredio Magni, zaklali su pet bivola, što je bilo nezapamćeno rasipanje — ali voda je hteo da nagradi svoje ljude.

I dok se napolju, pored velike vatre, pevalo, jelo i nazdravljalo, u najvećoj dvorani Magnijeve kule, osvetljenoj buktinjama, za dugačkim drvenim stolom s mukom se smestilo pedesetak ljudi. U čelu je sedeo on, voda, a oko njega velmože, vojne starešine, najbogatiji ratnici. A među njima Hrim — to je bila posebna čast — kao jedan od najhrabrijih u današnjoj borbi.

Harbard, sveštenik, diže se da održi kratku molitvu pri treperavoj svetlosti buktinja.

— U ime Vindsvala, oca zime, u ime Hatija, ratničkog vuka, da godina bolje rodi od prošle, da svi imamo hrane, da ne bude novog neprijatelja! — umoči prste u posudu s vinom i tom rukom napravi širok pokret, kao da blagosilja sve prisutne.

— Živeo! — grmnuše ratnici.

Gozba je trajala dugo. U neko doba noći, umorni od divljeg pevanja, pozvaše pevača čuvenog po tome što stare legende lepo pretvara u pesme.

Mršav mladić, zbunjenog pogleda, lagano stupi u dvoranu zverajući levo-desno.

Dadoše mu grubu stolicu od drvenih oblica. On sede, položi u krilo svoju tamburu, zbunjeno dotače strune prstima kao da svakoj posebno ispituje ton, a zatim zažmuri, udari po strunama i glasno počeo:

»Davno, Sunce ne poznavаше svoj dom,

Zvezde ne poznavahu svoje mesto,

Mesec ne poznavаше svoju snagu.«

Ljudi za stolom se utišaše. Dim buktinja je pomalo pekao oči. Senke su lelujale.

»Tad odoše bogovi na svoje pre-
stole, pa se savetovaše:

Noći i punom i mladom Mesecu
dadoše imena,

Imenovaše jutro i podne, popod-
ne i večer,

Sve što je potrebno za brojanje
godina. . .«

Hrim je znao ovu legendu još od
detinjstva, pa ipak je pažljivo slu-
šao. Pevač je bio dobar. Hrim je na-
ročito voleo prvi deo pesme, u kome
se govori o stvaranju sveta, ljudi, i o
čudesnom, prebogatom životu pred-
aka.

Pevač je, međutim, prešao na dru-
gi deo koji govori o ratu neshvatljivi-
vih razmera, ratu užasnog oružja,
koje je spalilo taj čarobni svet pred-
aka. O decenijama dugoj zimi zbog
oblaka dima koji su okruživali svet i
sprečavali Sunce da se probije, zimi
koja je satrla ono što nije rat. O po-
jedinačnim, upravo pojedinačnim,
ljudima i životinjama koji su neob-
jašnjivo preživeli i tu zimu da bi
produžili vrste. . .

»Braća će se boriti i međusobno
poubijati,

Deca sestara pogaziti veze srod-
stva,

Loše je u svetu, vreme sekira, vre-
me mača,

Komadaju se štitovi, vreme vatre,
vreme vuka;

Pre nego što se sruši ovaj svet —

Nijedan čovek neće poštediti dru-
goga. . .«

Osim nekolicine koji su glasno
hrkali, slušaoci su začudo bili tihi i
vrlo pažljivo slušali pevača. S peha-
rom vina u ruci, Hrim je lagano po-
gledom prelazio po ljudima za sto-
lom.

Magni — ćelav, izbuljenih očiju,
praktično bez vrata, sa po osam
prstiju na svakoj ruci, sa vrlo crve-
nom, delimično ljuspastom kožom,
po tvrđenju žena jedan od najlepših
ljudi u plemenu.

Harbard, kome seda brada raste
odmah ispod očiju, i kome crni og-
rtač skriva unakaženo telo.

Skrimi — bez sumnje najhrabriji
među njima, kože neprirodno sjaj-
ne, kao namazane uljem, s licem
prekrivenim kvrgama, crvenim oči-
ma i crvenom kosom . . .

— Razmišljaš o pesmi?

Hrim se trže. Sedi Harbard seo je
pored njega.

— I o pesmi, učitelju. O precima.

— Vidiš kakva su vremena. Sve
manje je bogova koji se poštuju. Sve
više je razbojničkih hordi. Sve više
čudovišta. A Zemlja je uvek ista —
škrta, gola. I glad je uvek ista . . . I
to traje.

— Ima li sve ovo smisla? — Hra-
bard je govorio tiho, kao da govori
samo za sebe, zagledan u neku ne-
vidljivu tačku. — Ne. Ja ga ne vidim.
Imalo bi smisla kad bi se nešto pro-
menilo, pokrenulo. Kad bi neko uje-
dinio prvu grupu plemena u sa-
vez . . . Tada bi bilo smisla, to bi
značilo da čovek ide dalje. A ovako
čovek ne ide nikud — glas mu se
preseče.

Hrim je pažljivo slušao. Starac
nastavi, govoreći brže:

— Preci su živeli drukčije. Oni su
dotakli i zvezde. A to je bilo tako
davno, da se ponekad čak i ja pitam
da li su uopšte postojali. I tada mo-
ram da potražim neku stvar koja je
pripadala njima, da se uverim da je
tu, da stvarno postoji.

Uostalom, ja sam te tome učio. A
pogledaj oko sebe. Najviše ljudi u
plemenu i ne veruje da je postojao
takav život, da su postojali preci. Za
legende o njima kažu da su bajke,
za predmete predaka kažu da su ih
stvorili bogovi.

— Preci su stvorili zlatno doba —
promuklo reče Hrim. — I zatim su
oni sami razorili sve to. Tako si me
učio, nisi li? Ako je tako, ako se nji-
hovo prokletstvo vuče sve do nas, i
mi još uvek ispaštamo, treba li da se
divim precima?

— Sine — tiho reče Harbard — je-
dino što ima smisla je krenuti pono-
vo putem kojim su već jednom išli
preci. Kraj ne mora da bude isti.

U tom trenutku pevač je završio, pesmu a nekolicina prisutnih ga je s odobravanjem tapšala po ramenu. Hrim zaželi da spava. Umorno prode prstima kroz kosu, dodirnuvši pri tom začetak trećeg, nikad do kraja razvijenog, zakržljalog oka.

4.

Na čelu grupe konjanika Hrim je galopirao ka selu. Vetar ih je šibao u lica, odnoseći topot konjskih kopita, a oni su podbadali šestonoge konjiće, žureći kućama, svojima.

Hrim je vodio ovu grupu ratnika u borbi s Lodurovim razbojnicima. Tukli su se tamo gde je bilo najteže — i celo pleme sad je znalo za njihovu hrabrost.

Hrabar ratnik! — zviždao je vetar oko njega.

Ratnici žure. Već su blizu. Još ovo brdo, i ugledaće svoje selo, dimove s ognjišta, svoje porodice.

Hrim je gledao napred, na put, ali ga nije video. Video je jedno lice, jedne oči, kojima se smešio.

— Menja — šaputao je. — Bićeš mi žena, koliko sutra.

Proslavio sam se, Menja. Bićeš ponosna. Bićeš mi žena, Menja — pevalo je njegovo srce.

Hrim je bio star devetnaest zima.

I tada su izbili na vrh brda. Selo je bilo dole, ali nisu se vili dimovi sa ognjišta. Umesto toga, pušila su se još uvek zgarišta mnogih koliba.

Hrim se skameni za trenutak, a zatim, mnogo pre ostalih ratnika, sjuri se niz padinu i tamo dole skoči s konja koji je još bio u trku.

Nije video zgarište na mestu gde beše njegova koliba. Nije gledao mrtve — osim što je u sebi, okrznuvši ih pogledom, znao da ona nije među njima. Nije video poglede žena. Nije čuo plač.

Video je zgarište njene kolibe. Video je da nje nema.

Tek tada vide njenu majku.

-- Gde je ona? — procedi.

— Odveli su je! — jauknu starica.

— Ko?! — prasnu Hrim.

Ona se zagrcnu, zaplaka glasno.

— Ko?! — urliknu Hrim.

— Jahači — reče starac koji se stvorio kraj njega. — Šest jahača. U zoru. Iskrsli su iz magle. Krici su probudili sve. Ljudi su odmah istrčali s oružjem. Oni su prosto projahali kroz selo, gazeći sve na svom putu. Mi smo stari ljudi, ali nismo slabići. Pogledaj šta su učinili, samo šest jahača. Prebroj naše mrtve. Zaista smo pokušali da ih zaustavimo. Udarali su kao oluja, kao sam Hati.

— Zašto su je odveli? — šapnu Hrim.

— Ne znam. Prošli su kao bujica kroz selo. Na kraju su zastali, i iz gomile onih koji su bežali, zgrabili nasumice nekoliko devojaka i bacili ih pred sebe, na konje.

— Kakvi su bili jahači? — šapnu Hrim. Osećao je bolne grčeve u svom trećem oku, u kosi.

— Potpuno u oklopu. I oni i konji. Takve nikad nismo videli. Odjurili su velikom brzinom. Vetar je zameo sve tragove.

Hrim se otetura u stranu.

Stade na čistinu, licem prema vetru koji je nosio pesak i pepeo, fijućući.

— Menja — šapnu. — Menja.

Umesto odgovora, ponovo fijuکنu vetar, puneći mu oči sitnim peskom.

5.

— Učitelju — reče Hrim — došao sam da se oprostim.

— Zar misliš da sam tako loš sveštenik — osmehnu se Harbard lagano se okrećući — da treba da mi kažeš zašto si došao?

— Oprosti — turobno se osmehnuo i Hrim. — Začas sam zaboravio da ti unapred znaš sve.

Bilo je jutro, a oni su se sreli na padini brda iznad sela, brda pokrivenog proređenom travom i retkim, kržljivim žbunjem. Bilo je proleće, ali vrlo oskudni behu znaci po koji-

ma se to moglo videti. Harbard je upravo seo na veliki kamen da pregleda pregršt lekovitih trava koje je skupio tog jutra.

— Osećam da ćeš otići — tiho reče Harbard, ne gledajući mladića u oči. — Još od dana kad su je odveli, znao sam da ćeš poći da je tražiš.

Ćutali su neko vreme.

— Znaš li bar kuda ideš? — upita starac.

— Jahali su na istok. To je sve što znam.

— Gotovo da sam zaboravio — skoro šapnu Harbard — šta znači voleti.

— Učitelju — reče Hrim — došao sam da mi pre polaska pogledaš u budućnost.

Starac ga je gledao nekoliko dugih trenutaka, pa reče:

— Ne.

— Zašto?

— Zar ne razumeš? Ništa nije tako jeftino kao život. A ako vidim šta ti je sudbina namenila, i ako je to loše — mene će to sigurno ožalostiti, ali tebi može oduzeti volju da se boriš. Sve je moguće, pa i da se ti slo-miš. Zato neću da zavirim u tvoju budućnost, sine. Stalo mi je do tebe.

Jedno vreme obojica su ćutali, zagledani u trave poredane na kame-nu. Onda Harbard reče:

— Kad polaziš?

— Sutra, rano ujutru.

— Dodi večeras kod mene, želim da ti dam još nešto, što ti može koristiti.

— Učitelju . . .

— Večeras.

I te večeri, dok mu je plamen sa ognjišta osvetljavao lice, Harbard ispriča ovo:

— Sine, isprikaću ti najčudniju priču koju znam. Star sam, i verovatno te više neću videti. Zato želim da čuješ ovu priču, koju osim mene ne zna niko u plemenu. Većina im i tako ne bi poverovala, iako sam im govorio istinu. A i ja sam, mada mogu ponekad da vidim budućnost, nisam siguran ni da sam priču potpu-

no razumeo. Ali verujem, jer mi je ispričao Vaaltam, moj učitelj, počivao u miru. On je video. A ja sam video njega. Video sam užas u njegovim očima kad se vratio, i verovao sam mu . . .

Kad sam nasledio Vaaltama, bejah i ratnik i sveštenik. I jedno i drugo bilo je potrebno tada plemenu. I u jednoj od onih krvavih bitaka, pre možda dvadeset godina, ranili su me; preživeo sam, ali na konja više nisam mogao. Zato, za sve ove godine nisam nikad pošao na istok, po Vaaltamovom tragu. Ali ti, ti hoćeš.

Bilo je to davno, a ja nisam bio puno stariji od tebe danas. Vaaltam — vičan ratu, znači njegovo ime — bio je naš sveštenik i najstariji ratnik u plemenu. Na konju, s mačem ili sekirom u ruci, Vaaltam je bio sam užas. Nadaleko su ga poznavali i plašili ga se . . . Sad mi pade na pamet — bio je pun raznih priča o precima. Zamisli, tvrdio je da su njihovi konji imali samo četiri noge! Svašta . . . I jednog dana, u zrelih godinama, posle višegodišnjeg perioda mira, taj Vaaltam opasa mač i sede na konja, rešen da putuje i upozna svet. Ostavio je pleme, tada prilično jako, ostavio je mene, koga je odredio za svog naslednika i otišao.

Vratio se posle dve godine. Ali taj što se vratio samo je ličio na Vaaltama — slomljeni starac, uplašenog, na trenutak užasnutog pogleda. Reče samo da je šest meseci jahao, i zatvori se u kolibu. Tri dana više ni reč nije rekao, a onda pozva mene, koji sam mu za to vreme donosio jelo, i ispriča mi ovo. Umro je još pre zime, gotovo ne izlazeći iz kolibe, a progovorio je još samo nekoliko puta.

Te noći, međutim, govorio je dugo. Sećam se da sam više puta morao da raspirujem vatru na ognjištu.

Rekao je da je dugo jahao na istok. Bio je prvi iz našeg plemena koji je prošao Jarnvid — kamenu šu-

mu, i preplivao reku Vimur. Prešao je teritoriju nekoliko plemena. Često dobro priman, no ponegde se izvlačio oružjem. Više puta su ga napadali razbojnici, ali bi se uvek pokajali zbog toga. Rekoh ti, na konju, on je bio kao sam Hati. Prezimio je kod Niflunga, bogatog plemena koje rado prihvata putnike. Tamo je čuo priču o ukletoj zemlji Muspel, daleko gore na severu.

Sve o toj zemlji obavijeno je tajnom. Niko ne zna ništa tačno osim da se tamo dešavaju neverovatne stvari. Treba putovati niz reku Slid koja teče između zaleđenih planina, a toliko je hladna, kao da nosi bodeže i mačeve — i onda se stiže u Muspel, zemlju demonu.

Na mestima gde se Slid široko razliva, plaveći otrovne doline pre nego što se ulije u more, prema priči koju je čuo, nalazi se Muspelheim. Legenda kaže da je to grad. Kako je nastao — to niko ne zna. Kao da je već gotov izišao iz dima Haosa, kad su preci uništili svet. Mnogi hrabri pokušali su da stignu do njega, i niko se nije vratio. A oni malobrojni, koji su se vratili, nisu mogli da kažu šta su videli, jer behu pomračenog uma.

Ali oni su videli: kao da se na tom mestu može zaviriti u pakao . . .

Vaaltamu je to bilo dovoljno. Njegovom duhu trebalo je baš tako nešto. S ranim prolećem seo je na svog konja, sa šest nogu, oprostio se od Niflunga i krenuo. Dugo je putovao, konačno izbio na Slid i sledeći reku prešao kroz najgore predele u svom životu, rekao je. Hranio se vrlo retkim životinjama koje je ulovio, i zalihom brašna koju je nosio.

Konačno, prešavši delimično zaleđene močvare, približio se Muspelheimu. Zbunjivalo ga je što je duboko zašao u zemlju demonu, a još se ništa nije desilo. Sam Muspelheim, čak i Vaaltam kaže da ga je zeblo oko srca, nazirao se u izmaglici, kao gomila čudnih građevina na vrhu kamenog brda koje nadvisuje

svu okolinu. Neverovatna tišina vlada tim krajem. A tada je video kako se sa brda diže vatrena kugla pravo put neba, vrlo brzo, uz buku koja je morala biti strašna, kad se tako čula na tolikoj daljini. Vaaltam je rešio da sačeka noć, privuče se i osmotri grad. I posle dvadeset godina jasno vidim njegovo lice pred sobom, kako priča ovaj deo priče.

Krenuo je s mrakom. Međutim, počela je kiša, kojoj se prvo obradovao, jer je pomislio da će mu pomoći da pride neopažen.

Lagano je napredovao pešice, ostavivši konja u zaklonu ispod stena. Preko dana je osmatrao teren, i zaključio da bez velike opasnosti može da stigne do podnožja brda, gde je močvara prestajala. Tamo, ili će naći pogodnu stranu za penjanje, ili će sačekati, skriven, sledeću noć.

Ali kiša se pojačavala. Mocar do kože, umazan muljem, stigao je do obronka brda. Zastao je, a tog trenutka munja je osvetlila okolinu: nebo zastrto niskim oblacima, padinu koja se strmo diže, na kojoj oštre stene stvaraju mračne senke, i polusrušenu kulu, pravo pred njim u podnožju brda. Iznenada uznemiren, zatvorio je oči i pribio se uz vlažni kameni zid. Ruševina ne beše nikakav zaklon pred tom kišom, koja je padala kao da počinje potop.

Grom je prasnuo tako blizu da je osetio vreli bol u ušima. Neko vreme ništa nije čuo — ni šum kiše koja se slivala na njega, ni udaljenu grmljavinu. Polako je dolazio sebi. Proklinjući šapatom, pokušavao je da nazre kroz vodenu zavesu i pomrčinu ima li u ruševini neki bolji zaklon za njega.

Još jedna munja osvetlila je okolinu i on vide sasvim blizu, pred kulom, kao iz zemlje izniklog nepomičnog crnog konja plamenih očiju, sa jahačem u tamnom oklopu, jahačem bez lica. U ruci je držao mač.

I tada oseti strah, užasan strah koji tera da vrištiš, da poludiš, da se baciš u ponor. Posrnuo je, zaneo se,

upao u neku veliku rupu kraj zida i pri padu udario glavu. Izgleda da mu je to spasilo život.

Kad se osvestio, bio je dan. Kiša beše prestala. Sve ga je bolelo. Do noći se nije micao. Onda se s mukom izvukao i dopuzao do zaklona od stena. Konj ga je čekao.

Harbard začuta. Izgledao je umoran.

— Jahač, od onih koje ja tražim? — upita Hrim.

— Izgleda — reče Harbard. — To je poslednji put da neko pominje jahača u potpunom oklopu, bez lica. Sad bar znaš kuda ideš. I neka te sreća prati, a sam Hati zna koliko će ti biti potreban.

6.

Hrim je izjahao u zoru, duboko zamišljen. Nikog nije bilo da ga isprati.

Ali na uzvišici, iznad sela, čekao ga je jahač. Bio je to pevač, mladić što legende pretvara u pesme.

— Cuo sam da polaziš danas — reče on. — Možemo li deo puta zajedno?

Hrim bez reči klimnu glavom.

A u jednoj kolibi, dole u selu, sedobradi starac uvijen u crni ogrtač, stajao je nepomično u polumraku svitanja.

— Idi, sinko. Ti i ne slutiš u šta se upuštaš, ali to je tvoja sudbina, Hrim. Norna, boginja sudbine, odabrala je tebe.

I Hrim i pevač — mladić se zvao Frod — behu ćutljivi, i put je proticao uglavnom u tišini. Hrim je mislio na Menju.

Napustivši selo, jahali su laganim kasom, koritom davno presahle reke, praćeni oblačkom prašine. Ceo kraj bio je kamena pustinja, prošarana peščanim površinama i retkim pojasima zemlje prekrivenim kržljavom travom. U daljini, vidik su zatvarala niska o gola kamena brda. Povremeno, samo jedan zvuk bi remetio tišinu: to su konjska kopita

odzvanjala o kamen. Bilo je toplo, a nebo je bilo sivoplavo, bez oblaka i bez ptica. Potpuno prazno.

Petog dana, ugledaše Jarnvid, kamenu šumu.

Jarnvid nije bio prava šuma. Jednom davno, to beše veliki grad. Harbard je tvrdio da se, prema legendi, zvao Beli Grad ili tako neka-ko, za pleme to beše Jarnvid. Stara imena behu zaboravljena.

Vekovi su prošli. Samo građevine u koje je uloženo mnogo čelika i betona izdržale su, a i one tek ponekim zidom. Deo grada bio je zbrisan u Haosu. Još uvek su se mogle nazreti konture ulica — premda već skoro pokrivene travom i pečurkama, koje su izbijale i kroz krhotine asfalta.

Kržljivo drveće, visoki usamljeni zidovi sa rupama za prozore i ostacima armature, sve obraslo divljom lozom, bršljanom i lišajevima, gledani izdaleka, odavali su utisak džinovske zlokobne šume. Gledano iznutra, s ulice — sve to ulivalo je strah putniku.

Za Hrima, to beše samo davno okamenjena šuma. Želeo je da prođe kroz nju, i da se ulogori kad izbi-je na obalu reke Vimur. Znao je da u Jarnvid-šumi gotovo uvek ima razbojnika. Izmenjavši nekoliko reči s Frodom, odluči da ne obilaze, već da jašu pravo napred. Njih dvojicu i tako neće biti lako primetiti u tolikoj šumi.

Jahali su korakom, pažljivo osmatrajući svaki svoju stranu, često se osvrćući. Hrim se upravljao po vrhovima većih ruševina. Bili su zašli već duboko. Bližilo se podne. Kad bi zastali, samo bi gušteri i poneka ptica remetili mrtvu tišinu mrtvog grada.

S jedva čujnim fijukom, strela probi Hrimov ogrtač, ne ozledivši ga. Druga probi Frodovu mišicu. Frod zaurla. Četiri razbojnika skočiše pred njih s jedne velike gomile kamenja.

Refleksom ratnika, Hrim trže svoj bumerang za lov, i munjevito ga ba-

ci na napadače. Oružje polete, i kad je izgledalo da će preleteti preko njih, naglo skrenu i bolno pogodi jednog, koji jauknuvši ispusti koplje.

Hrim izvuče mač i obode konja. Ovi nesretnici još ne znaju s kim imaju posla.

Prvi napadač kao mačka odskoči u stranu, no Hrimov mač stiže onog drugog, koji se ječeći dizao sa zemlje, obzirući se za kopljem. Na vreme opazivši pokret, Hrim izbeže dobro bačeni nož, i naglo skrenuvši konja, širokim zamahom odseče glavu razbojniku koji je bežao. Okrenuvši se, Hrim je mogao samo da se u magnovenju trgne u stranu: kratko koplje ga lako zakači, no on izgubi ravnotežu i pade s konja. Obrnuvši se dva puta, odmah skoči na noge, i razbojnika koji pritrča s kratkim kopljem, obori strašnim udarcem preko grudi.

Poslednji napadač pokuša da pobegne. Hrim potrča za njim, a utom begunac pade, saplevši se o nešto. Hrim stiže iznad njega, obema rukama podiže mač — i stade. Odozdo, gledala su ga dva preneražena ljubičasta oka, preko kojih je padala plava, raščupana kosa. Pri padu, kapuljača je pala. Pred njim je bila devojka. I to kakva devojka. Bila je mlađa od njega.

Utom stiže Frod na konju, držeći mač u zdravoj ruci.

Nekoliko trenutaka Hrim je bio zaista iznenađen. Onda spusti mač. Nikad još nije ubio ženu.

— Poštedeću te — reče. — Treba mi rob.

Strah je polako nestajao iz devojčinih očiju. Bilo ga je mnogo manje kad, podižući se na laktove, progovori jezikom severnih plemena.

— Poštedi me. Biću dobra robinja.

— Sigurno — procedi Hrim. — Ustani sad, i prvo nam pomoz da se previjemo.

Još nesigurna, pomalo klecavih kolena, devojka polako ustade i priđe prvo Frodu, čija je ruka krvarila. Ruke su joj još uvek malo drhtale,

dok mu je pažljivo previjala ranu, pocepavši mu rukav za zavoj.

— Kako se zoveš? — upita je Hrim, kad priđe k njemu.

— Sigin.

— Šta su ti bili ovi?

— Jedan je bio moj brat. Ostali ništa.

— Slušaćeš me, Sigin? Htela si da me ubiješ.

— Slušaću te, gospodaru — reče ona muklo. — Gladna sam. Danima nismo jeli.

7.

Uz fijuk, naletao je vetar, noseći oblake peska i sasušenu travu. Ceo kraj beše utočio u sumrak, iako je do noći bilo još daleko. Horizont se nije video. Nejasno je bilo gde prestaje sivo tle, a počinje zamučeno nebo.

Topot kopila jedva da se čuo, jer ga je sasvim prigušio vetar. Šest jahača u oklopima izroni iz sivog kovitlaca, i u galopu krenu čistinom.

Kao i uvek, jahali su bez reči, kroz vetar koji je divlje tresao nisko žbunje. Jahali su skoro neljudski skladno, u korak, stalno održavajući isto rastojanje.

Stotinama kilometara odatle, na nekoliko sjajnih ekrana bio je isti taj prizor. Oluja, pesak koji zasipa sve, konjanici što galopiraju. Kamera je morala biti postavljena na šlemu nekog od jahača.

Bleda ruka dotakla je jedno dugme i prizor na ekranima se izmeni. Sad je kamera bila uključena na šlemu nekog drugog. Slično se videlo i na infracrvenim ekranima.

Onaj koji je upravljao kamerama odavde, još uvek nije progovorio ni reč, baš kao ni oni čiji je put pratio.

8.

Stajala je na obali potoka, a na mokrom telu imala je samo dugu,

raskopčanu košulju. Smešila mu se preko ramena, a on je prilazio šapćući:

— Divna si, Menja.

U celom tom prizoru bilo je nešto što je smetalo — najpre kao senka, zatim nejasan lik, da bi ispred Menje, zaklonivši je potpuno, stala visoka figura čoveka u punom oklopu: Vizir je spušten, lice se ne vidi, ruka je na maču.

Hrim sede, obliven znojem. Svuda oko njega mrak.

Sanjao je.

Činilo mu se da mu srce bije tako jako, da će probuditi ostale. Disao je brzo i duboko. Stalno isti san.

— Gospodaru, želiš li nešto?

Tih, mek glas iz tame. Kraj njega je klečala robinja.

— Sanjao sam. Dobro je sad. Spavaj, Sigin.

— Gospodaru, muči te nešto. Već noćima ti Rind, koja tka snove, šalje zle slutnje. Robinja ti ne može ponuditi mnogo, a htela bi da ti budeš spokojan. Može li te umiriti toplota mog naručja?

Hrim se namršti.

— Ne, nije to, Sigin. Spavaj.

— Gospodaru. . .

— Hoću da budem sam.

Robinja se povuče. Hrim, međutim, više nije zaspao. Zurio je u tamu, sve dok najzad nije video blede praskozorje.

Put se nastavio. Jahali su zajedno: Hrim i Sigin na istom konju, ona iza njega, držeći se rukama za njegov pojas.

Putovali su već dugo. Smenjivali su se pečena trava, pesak, gola brda i retka šuma. Sigin je malo govorila, spremala hranu, sve radila. Bila je idealna robinja. Razgovarala je uglavnom sa Frodom — i ponekad, retko, glasno bi se nasmejala.

Sledeće noći razgovarali su pored vatre. Sigin je od brašna napravila malene hlepčice, koje su pekli na pepelu. U blizini, povremeno bi tiho rzali konji.

— Razmišljao sam o tome kuda ideš — reče Frod. — Šta misliš da

uradiš potpuno sam, kad stigneš tamo?

— Ne znam. Misliću o tome tek kad stignem.

— Nemam razloga da ovo uradim, ali isto tako nema ništa što bi me vezivalo za nešto drugo. Mogu li da podem s tobom, do kraja? Dva mača uvek vrede više, makar što je jedan slabiji.

Hrim se osmehnu:

— Znači, u dobru i zlu?

— Znači. Sit sam pevanja pijanim budalama.

Sigin, naginjući se nad vatru, tiho se nasmeši za sebe.

U zoru, dok je ono dvoje još spavalo, Hrim uzjaha konja i krenu da potraži neku divljač. Poneo je i Frodov luk sa strelama. Video je na horizontu tamnu liniju šume. Nadao se da će uloviti dugorepog zeca, ili nešto slično.

Međutim, nije čak ni video divljač. Vraćao se razočaran u logor, kad na ivici šume stade, skoči s konja, i gurnuvši mu prste u grivu, snažno mu povuče glavu naniže. Dobro uvežbana ratnička životinja svali se na bok i ostade nepomična. Hrim se baci u žbunje i pritaji se.

Čistinom je odmicala velika grupa konjanika. Bili su divljeg izgleda, neki čak namazani bojama, vrlo šaroliko obučeni: neki su imali šlemove, nekad davno bele a sad oljuskane, sa polomljenim plastičnim vizirima. Neki su nosili bele, ukrštene kaiševe preko grudi, neki drugi behu ogrnuti višebojnim maskirnim ogrtačima. Hrim nikad nije video ostatke ratne opreme jednog davno minulog vremena.

Svi su nosili mačeve, neki sekire ili kratka koplja. Poneko je imao bumerang.

A u sredini, na konjima behu Frod i Sigin. Ruku vezani. Iza ledima.

9.

Nekad davno, u vreme predaka, na tom mestu bila je raketna baza.

U danima Haosa izbacila je svoj smrtonosni tovar, a da sama nije bila pogođena. Ostali su otvoreni duboki, vertikalno ukopani podzemni silosi za rakete. Prazni. Ostale su u dobroj meri očuvane podzemne prostorije za život i rad posade. Naravno, prazne, I ostalo je verovanje — preživelo je vekove — da su to duboki sveti bunari, na čijem dnu vrebava smrt.

Tako je ovo mesto postalo sveto.

Poseban hram nije bio potreban — bili su dovoljni silosi i podzemne prostorije. A nešto dalje niklo je veliko selo od drvenih kuća.

Sve to nije znao Hrim dok je iz zaklona na vrhu jedne stene posmatrao celo mesto. Prethodno je sakrio konja.

Razmišljao je šta da radi i nije nalazio izlaz. U jednom trenutku pomisli da ono dvoje prepusti sudbini i produži svojim putem, ali se već u sledećem trenutku zastide samog sebe.

I onda reši da zaigra na sve ili ništa. Konačno, Frod je pozeleo da mu se pridruži. Sme li sad izneveriti prijatelja?

Sačekao je mrak i, po ko zna koji put osmotrivši selo, nečujno se privukao do najbližeg stražara. Privukavši mu se s leđa, skoči i svom snagom ga udari po glavi. Kad je ovaj za nekoliko trenutaka došao sebi, Hrim mu je sedeo na grudima, jednu ruku držao mu preko usta, a na grlo mu prislonio mač. Čoveku beše jasno da treba da ćuti.

Osluškujući razgovore stražara, Hrim je znao da govore jednim od severnih dijalekata, no veoma se mučio da ih razume. Sad pokušava da se seti ono malo reči koje je znao.

— Koje ste pleme? — pokušava da kaže, no čovek ga je gledao izgubljen.

— Ko vam je vođa? — upita. Stražar shvati.

— Ejrik Krvava Sekira.

Hrim se naceri. Ime obećava.

— Danas su doveli dva roba. Gde su oni?

— U hramu.

— Šta će učiniti s njima?

— Biće ubijeni sutra i bačeni u sveti bunar.

Hrim se sledi. Nije mu, međutim, bilo poznato da neko od plemena prinosi ljudske žrtve.

— Zašto?

— Čarobnica Gulvejg hoće.

— Gde će to biti?

— Sutra ujutru, na čistini, kraj bunara.

Hrimu je to bilo dovoljno. Hladnokrvno prevuče mačem preko stražarevog vrata.

Ogrnuvši njegov ogrtač, sad je mogao samo da čeka. Pre toga sakrio je telo, prekrivši ga kamenjem i granjem. U glavi je imao plan: bio je sasvim jednostavan i sasvim lud. No, nije uspevao da smisli išta bolje.

Bar niko neće moći da kaže da ostavlja prijatelje u nevolji.

Zoru je dočekao skriven kraj štale, odakle je imao dobar pregled po selu. Sačekao je da izađu ranoranioci, zatim da deca i dokoni ljudi počnu da se skupljaju na čistini kraj „bunara“, gde su već ložili vatre i spremali svečanost. U njemu se gomilao gnev. Čekanje ga je sasvim razjarilo.

Konačno, kad ljudi masovno krenuše ka čistini, umeša se i on među njih, a zatim se progura u prvi red. Na glavi je imao kapuljaču, pod ogrtačem je grčevito stezao balčak mača.

Sunce beše prilično odskočilo, kad se konačno pojavio vođa, praćen grupom doglavnika, i sa njima zauzeo mesto usred čistine oko koje se okupila masa ljudi. Ejrik Krvava Sekira beše kolos, u kožnom oklopu, crne kose spletene u kiku. Delovao je svirepo, baš u skladu sa imenom. Bio je stariji od Hrima.

Svi se utišaše. To je bio trenutak.

Hrim skoči na čistinu. Nekolicina viknu iznenađeno. Hrim zbaci kapuljaču i ogrtač i stade pred Ejrika.

Trudio se da više da bi ga svi čuli, i da govori razumljivim rečima.

— Čuj me, pseto koga zovu Krva-va Sekira. Ako si čovek, ako si muškarac, odvoji se od svojih ratnika i izadi mi na dvoboj. Sam. Mač protiv mača. Ako si muškarac — ubij me. A ako ja pobedim, tražim živote ona dva roba, koji danas čekaju smrt.

Nekoliko Ejrikovih pratilaca lati se mačeva — a onda se prolomi dreka. Ejrik je rikao, da su mu na čelu iskočile žile.

— Crve bedni, meni to kažeš?! Meni! Izazivaš me na dvoboj?! Robe, što moliš za život robova, znaš li zašto me zovu Krvava Sekira? Ne znam u koliko sam se bitaka tukao, a nikad nikog nisam poštdeo. Nikad! Smrdljivi zaštitniče robova, umrećeš prvi danas! Sekiru!

Jedan od vojnika odjuri kao bez duše. Vraćao se trkom, noseći u rukama veliku sekiru sečiva u obliku polumeseca, koju pruži Ejriku.

Hrim je nepomično stajao, malo raširenih nogu, čvrsto držeći obema rukama ispred sebe isturen mač.

Posmatrača, još uvek zapanjeni, napraviše širi krug oko dva protivnika.

— Stanite! — baš tada začu se zvonak ženski glas.

Visoka žena neodredenih godina, u jednostavnoj crvenoj haljini stegnutoj pojasom, stajala je na ivici kruga koji su činili posmatrača. Crvenih očiju, duge crne kose, ble dog lica, zračila je čudnom snagom.

— Skloni se, Gulvejg! — zagrme poglavica. — Ovaj ovde je pokvario svečanost. Mora umreti.

— Rekla sam, stanite — mirno, još tiše nego prvi put reče visoka žena. Okrete se Hrimu: — Sve sam videla. Ko si ti, stranče, što se usuduješ da se suprotstaviš Ejriku Krva-voj Sekiri, zbog života dva zarobljenika?

Mladić beše zbunjen. Očekivao je sve, samo ne ovo. Ipak, malo spusti mač i reče:

— Hrim me zovu, i dolazim izdaleka, preko reke Vimur. Putujem još

dalje, ne dirajući nikoga. Čovek i žena, zarobljenici, moji su prijatelji. Želim da ih spasem, i boriću se ako treba!

Gulvejg se nasmeši podrugljivo.

— Prijatelje treba spasavati, kako kažeš. Dobro! — A ti, Ejriče, miruj dok govorim. Dopadaš mi se putniče, jer hoćeš da se tučeš. Visoku si cenu ponudio. Neka bude. Ja sam htela dve žrtve. Poklanjam ti živote tvojih prijatelja!

— Šta to radiš, Gulvejg?! — prasn timer Ejrik. — Ti... On, pseto jedno...

— Govorila sam, Ejriče! — reče ona, skrstivši ruke na grudima. — Slažeš se, zar ne? Neće biti krvi. Naš gost je ponudio veću žrtvu.

Ejrik besno zabi sekiru u zemlju.

Gulvejg podiže ruke, obraćajući se svima:

— Slušajte me dobro! Ja sam tražila dve žrtve, da njihovom krvlju umirim bogove. Oni to nisu hteli. Poslali su ovog mladića da ponudi svoj život u zamenu. On je hteo da se bori za živote robova. Poštujmo volju bogova, i poštujmo njegovu hrabrost danas neće biti žrtava.

Ljudi odobravajući zažagoriše.

Zatim se okrete Hrimu i Ejriku.

— A vas dvojica podite za mnom.

Ona ih povede prema otvoru u tlu, koji Hrim tek sad beše primetio. Otvor je bio veliki. Iza njega, koso naniže, nastavljao se hodnik. Duž zidova, u pravilnim razmacima, gorele su baklje.

Išli su za njom: Ejrik sa groznom grimasom na licu, crven od gneva, stežući u ruci sekiru. Hrim oprezan, s rukom na balčaku mača. Slutio je da bi sve moglo ispasti dobro.

Hodnik se završavao u prostranoj podzemnoj dvorani, iz koje se nastavljalo više hodnika, još dublje pod zemlju. Uokolo su gorele baklje, a na sredini velika vatra, u čijoj se pozadini nazirao kameni žrtvenik. Nekoliko ljudi obrijanih glava vrzmalo se tuda.

— Ejriče — počela ona, opet s podrugljivim osmehom — ne ljuti se to-

liko. Ja tako hoću, a ti znaš da sam uvek u pravu.

Poglavica šmrknu ljutito.

— A ti, koji kažeš da si Hrim, ti si neobičan, i to sam osetila. Tebe prati nešto posebno. Vredi te upoznati, čoveče koji ne ostavljaš prijatelje. — Ona se nasmeja glasno, a zatim lupi dlanom o dlan.

— Dovedite robove!

Dvojica obrijanih glava hitro otrčaše, i ubrzo se vratiše, vukući potpuno zbunjene Froda i Sigin.

— Životi vas troje bili su mi u rukama — reče ona. — Više nisu. Svojim gestom ti si ih otkupio — reče Hrimu. — Reci mi kuda idete i zašto.

— Oni putuju sa mnom — progovi Hrim. — A ja, ja tražim ljude koji su oteli devojkicu koju volim.

Gulvejg se nasmeja visokim, zvonkim glasom.

— Mogla sam pomisliti tako nešto! — reče. — Dopadaš mi se, Hrim, i zato ću ti prореći sudbinu!

Hrim se ukoči.

Ona se odmače malo i viknu:

— Bubnjevi!

Ejrik se nagnu i šapnu Hrimu u uvo:

— Pseto, imaš veliku čast! Ja sam ovo gledao jedan jedini put!

Hrim ne odgovori ništa. Posmatrao je Gulvejg kako stoji ispred vatre, oborene glave, priljubljenih dlanova, kao da moli.

Tri čoveka obrijanih glava sedošе za bubnjeve i počеše da udaraju, prvo lagano, pa sve brže, dok se ne izvi divlji, besomučni ritam.

A čarobnica počе da igra. Prvo sporo, pa sve brže i brže. Igrala je u krug oko vatre, igrala je besno, ruku podignutih, a kosa je vijorila oko nje — crnja i sjajnija od gavranovog krila, pomisli Hrim. Njena senka, spram velike vatre, pomamno je kružila po zidovima hrama. I Ejrik i Hrim posmatrali su je sa sve većim divljenjem.

Bubnjevi ludački ubrzaše. Gulvejg počе da se savija u pasu, da

kruži gornjim delom tela ili ga prosto lomi tamo-amo. U jednom trenutku ona strže pojas i zbaci haljinu — i produži da igra pred njihovim očima samo sa svetlucavom trakom u svojoj dugoj, crnoj kosi.

Gledajući njene uzvitlane grudi, njen čvrst stomak, Hrim shvati da je za trenutak zaboravio zašto je ovde.

Gulvejg kriknu prodorno i baci se na pod. Bubnjevi utihnuše. U tišini, čulo se samo njeno isprekidano disanje i tihi jecaji.

Najzad ona podiže glavu i reče, smešeći se i gledajući nekud kroz Hrima:

— U Muspelhejmu iščupaće ti srce no ipak živ ćeš ostati. A nedugo zatim, srešćeš se sa nečim što dolazi iz najdublje tame, toliko strašnim da bi i mene uplašilo. Ne vidim dobro šta je to, ali užasno je. Tu ćeš sresti svoju sudbinu.

Jedini ko ti TADA može pomoći je Od, čarobnjak za koga ne znam gde živi, no ipak postoji. Svad mu je konj, Hroti mu je koplje, prate ga dva vuka. Ako ga pronađeš, možda će ti pomoći.

Samo jedno je sigurno i ako uspeš, možeš imati sve, ali sreće nećeš imati!

Glava joj klonu umorno.

— Idite svi — reče. — Ejriče, pusti ih da odu i ne pravi gluposti.

10.

Tri dana gotovo nisu silazili s konja, da što dalje odmaknu od plemena Ejrika Krvave Sekire. Jahali su i noću ako je mesec dozvoljavao, spavali malo, jeli skoro nimalo. Frod i Sigin behu grozničavo raspoloženi, a Hrim mračan kao olujni oblak. Za tri dana skoro ni reč nije rekao.

Treće večeri zaključišе da su dovoljno odmakli.

Svi su legli na počinak, no Hrimu ipak san nije dolazio na oči. Najzad sede i zagleda se u vatru što je dogorevala.

— Gospodaru, he spavaš — začu glas pored sebe.

Hrim uzdahnu.

— Ne, Sigin. A zašto ti ne spavaš?

— Ne mogu, kad vidim da si uzne-mlen. — Njeni prsti dotakoše njegove. — Po drugi put ti dugujem život, gospodaru. Samo što si sad uložio svoj, da nas spaseš. Zato ne mogu mirno da spavam dok ti sediš i zuriš u noć. Šta te muči?

Hrim se nevoljno osmehnu.

— Ti znaš zašto ja i Frod putujemo?

— Znam. On mi je rekao. Tražite devojkicu koju su oteli, i koja ti je mnogo značila.

— Zato ne spavam, iako sam umoran. Mislim na nju, da li je uopšte živa. Mislim o tome koliko mnogo mi znači. Mislim o Muspelhejmu, Za koji ne znam ni šta je, ni kako izgleda, i u koji su je verovatno odveli. Mislim da li ću uopšte nešto moći da učinim, kad se nađem pod njegovim zidovima. Ili ću bespomoćno stajati i plakati, jer ne mogu da uradim ništa . . . Ne, plakati neću. Pre ću poginuti.

— Kako je sretna ona koju toliko voliš — tiho reče Sigin.

— Ne znam — odvrati Hrim.

— Gospodaru. — Njeni prsti taknuše mu obraz. — Dozvoli da te robinja uteši, samo večeras. Da odagna crne misli. Da se osmehneš bar jednom. — Njena ruka bila mu je u kosi.

— Ne. — Hrim joj odgurnu ruku.

— Spavaj, dovoljan sam večeras sam sebi.

Ona se ćutke povuče.

Narednih nekoliko dana rasplo-ženje se popravilo. Putovali su normalno, razgovarali. Hrim i Frod razgovarali su šta bi valjalo činiti kad se sretnu sa Menjinim otmičari-
ma. Tući se, pregovarati, ponuditi otkup. Ni jedan ni drugi nisu imali predstavu šta bi trebalo da rade.

Ko su stanovnici Muspelhejma?

Zašto uzimaju devojke?

Šta je istina u pričama o demonima?

Šta je to što retke preživele koji se vrate odande, otera u ludilo?

I mnoga druga pitanja.

Šta treba da znači proročanstvo: »U Muspelhajmu, iščupaće ti srce . . . «?

— »Iščupaće ti srce . . . Ali sreće nikad nećeš imati . . . « — odzvanjalo je u Hrimovoj svesti, dok je jahao, odsutno zagledan negde daleko napred.

Desetog dana predveče, ugledaše ispred sebe tri čoveka na konjima. Svi su imali šlemove i koplja. I ovi su njih videli, jer poteraše konje prema Hrimovoj grupi, ali laganim kasom, a njihov vođa još izdaleka podiže jednu ruku u miroljubiv pozdrav.

Hrim i Frod stadoše da ih sačekaju. Obojica ruke držahu u blizini mačeva. Hrim je razmišljao da kaže Sigin da skoči s konja ako ovi napadnu, dok on i Frod prihvate borbu.

Konjanici stigoše.

— Ako dolazite u miru, putnici, dobro došli i budite naši gosti — progovori vođa.

Hrim ga je razumeo, i osmehnuo se. Već je dolazio u dodir s tim ljudima, kad bi ponekad stizali preko ruke Vimur: prepoznao je dijalekt Niflunga.

A zatim se setio da su oni, jednom davno, ugostili i Vaaltama.

11.

Uz veliku vatru sedeli su gosti i dvadesetak viđenijih ratnika. Surd, poglavica, beše snažan čovek srednjih godina, kao plamen crvene kose, neobičnih, kosih očiju. Kraj njega sedeli su njegovi sinovi, Serimini i Sindri, mladići otprilike Hrimovih godina i pažljivo slušali sve što je Hrim govorio. Najviše su zapitkivali poglavica i jedan od sedokosih ratnika — Frej.

Žene su povremeno prilazile da bi

prinele pečeno meso, ili pehare napunile vinom. Dolazak gostiju bio je uvek radostan događaj. Oni pričaju kako izgledaju daleki krajevi, oni pričaju kako žive drugi ljudi. Niflunzi su oduvek bili vrlo gostoljubivi i radoznali.

Hrim je upravo nadugačko pričao o krajevima preko reke Vimur, a Frod se povremeno uplitao u razgovor. Najzad domaćini dodoše do pitanja — kuda gosti putuju? Hrim ispriča.

Lice Surda, poglavice, smrači se.

— Znam za Muspelhejm — reče.

U tom trenutku odjeknuše krici sa ruba sela, pa muški glasovi koji izviču naredbu, i jedan uzvik koji se sasvim jasno čuo:

— Jahači Muspelhejma!

Ratnici poskakaše na noge.

— Pa oni su u selu! — zapanjeno viknu Frej.

Osim velike vatre u sredini naselja, bilo je još nekoliko manjih vatri pred drvenim kućama u selu. Na nekima se spremala hrana ili topila mast. Svetlosti je bilo dovoljno i Hrim vide:

Njih šest, u klinastom poretku, na visokim konjima, u galopu ruše i seku sve pred sobom. Niflunški ratnici natrčavali su na njih kopljima i mačevima, spreda, ili pokušavali da ih napadnu sa strane — i padali posećeni. A klin crnih jahača išao je baš ovamo.

— Brzo u dve vrste! — grmnu Surd.

Sve se desilo u nekoliko trenutaka. Ratnici dograbiše koplja, složena u kupe tu u blizini, i zapanjujućom brzinom stadoše u dva reda. Oni u prvom redu klekoše na jedno koleno držeći ukoso koplje, tupljim krajem zabijena u zemlju. Drugi red stade iza njih, takođe držeći koplja, da strše između onih u prvom redu. Spreda, poredak je ličio na ježa.

Hrim se našao na kraju poretka, s isukanim mačem u ruci. Iza njega stvori se Sigin. Hrim htjede da vikne na nju, kad navališe jahači.

Oklopnici se jednostavno razdvojiše i zaobidoše zid od kopanja, ali udarivši pri tom po onima na krajnjim tačkama bojnog poretka. Pade nekoliko ljudi. Jedan konj naglo skrenu i obori Hrima, čiji se mač odbi o jahačev oklop. Hrim pade na kolena, a jahač zamahnu mačem. U tom času iznad Hrima stvori se Sigin, koja pokušava da ga odgurne u stranu — i mač se spusti na njenu glavu.

Jahači odjuriše u noć. Na konjima, sa sobom, odveli su tri devojke.

Frod je pomogao Hrimu da ustane.

— Čoveče, sav si krvav — reče mu.

Hrim drhtavom rukom prede preko lica. Bila je to krv devojke.

12.

Plameni i dim dizali su se visoko ka večernjem nebu. Vetar je raspirivao vatru, raznoseći iskre, a nasmočeno drvo je pucketalo. Sigin su položili na zajedničku lomaču sa niflunškim ratnicima, palim prethodne noći.

Surd i Hrim povukoše se prvi iz mase okupljene oko raspaljene vatre. Sledio ih je Frod. Mrtvima je odati poštovanje. Živi valja da se bore.

Opet su sedeli oko vatre pred poglavičinom kolibom: dvadesetak ratnika — veterani i vojne starešine, poglavica i dva njegova gosta. Surd, poglavica, govorio je prvi:

— Žene pričaju, a ratnici idu u bitku. Zato ću govoriti kratko. Pre oko trideset godina, prvi put videste jahače Muspelhejma. Dodoše, odvede devojke, a mi zapalismo lomaču našim ratnicima a da nismo ni znali protiv koga su pali. I opet su došli, posle nekoliko godina. Kad dodoše treći put selo je bilo bez muškaraca. Ratnici ne behu tu, a sa devojka odvedoše i moju majku. Otac moj, vrativši se, uze stotinu ratnika, ostavi me u kolevcu i pođe u

poteru. Vratio se samo jedan, Tir, koji posle posta naš sveštenik. Juče dodoše četvrti put, i opet padoše glave. Ratnici, ako ste dostojni da nosite oružje, potražimo jahače i borimo se kao ljudi!

Zatim reč uze Starkard, prvi do poglavice. Njegovo lice, inače kvrgavo, beše unaženo ožiljkom preko celog obraza:

— Oni povremeno napadaju sva plemena. Svi ih se plaše. Uhode koje šaljemo za njima ne vraćaju se. Vratite se samo oni koji iz daleka osmotre prokleti Muspelheim. Kad propade otac Surdov, sa svojim ratnicima, i kad se samo jedan vrati to beše najveći dokaz da imamo posla s demonima. A ja kažem: već jednom, pre više godina, video sam te jahače. Juče ih videh drugi put. Juče sam stajao u borbenom redu koji su morali da zaobidu, nisu mogli kroz njega. Verujem u demone jezera i šuma, verujem u duhove mrtvih, ali ne verujem u demone koji žive u gradu! Ne verujem u demone koji udaraju mačem. Strah je veliki, oni su ga posejali i svi se bojimo. Ali to ne mogu biti demoni, jer zaobilaze moje koplje! Hoću da se borim s njima na otvorenom.

Onda progovori sedokosi Frej:

— Dobro govoriš Starkarde, ni ja bolje ne bih rekao! Godinama već naša srca drhte u strahu, kad se pomenu ti jahači. Dosta smo živeli kao plašljivi psi. Dovoljno su nas puta iznenadili, i dovoljno puta padoše glave, a mi ostadosmo poniženi. Ni ja ne verujem u demone što zaobilaze! Dovršimo to zauvek!

— Znači, u pohod? — upita Surd.

— U pohod! — odgovori mu više glasova. — Tucimo se s njima kao ljudi, na naš način. Na mestu koje mi izaberemo!

— Sine Magnijev — obrati se poglavica Hrimu — čuo si. Po istom poslu i ti si došao. Hoćeš li jahati s nama?

— Hoću — reče Hrim. — Ništa bolje nisam mogao pozeleti.

— Deo ratnika biće oduševljen — mrko reče Starkard — ali drugi deo još uvek se užasno plaši jahača. Kako da ih privolim da savladaju strah i jašu zajedno s nama?

— Stavi im u izgled pljačku — reče Frej — o kakvoj nisu mogli ni da sanjaju.

13.

Pošto je uzeo šaku pepela sa ostataka zajedničke lomače, Hrim je razveja na vetru. Tako se oprostio od Sigin i umilostivio njenu dušu.

A zatim se povuče u osamu svoje kolibe. Pripreme za pohod trajale su danima, Hrim je mislio na Menju.

Te noći sanjao je onakvu kakva je izgledala kad su se prvi put sreli. Čuvala je konje, i sama jašući, a on je video i ostao zadivljen: kako ta devojka jaše, gotovo kao on!

Ona je bila mlada od njega.

Jahala je bez sedla, na golim konjskim leđima, polegavši po životinjinom vratu i uplevši joj ruke u grivu. I dok su vijorili njena kosa i griva vatrenog konja — učini mu se kao šumska vila, koja se noću, na proplancima, pokazuje ljudima.

Probudio se sa snažnim bolom u grudima i stomaku.

— Ma gde da si — šapnu u mrak — dolazim, makar da umrem pred tvojim nogama. Da saznaš da te nisam ostavio.

— Dolazim, Menja!

Do jutra nije više oka sklopio.

14.

Poglavica susrete Hrima i Froda rano ujutro.

— Za dva dana polazimo. Najzad! Danas je dan opraštanja.

— Opraštanja!

— Da. Obred, zato što se mnogi ratnici neće vratiti iz borbe.

Šta je tačno dan opraštanja, shvatali su uveče.

Ratnici su u koncentričnim kru-

govima posedali oko ogromne vatre. Razmak između krugova bio je takav da je slobodno mogao proći jedan čovek. Sveštenik, slepi starac, zauze mesto na čistini u centru krugova, dok su se plameni jezici iza njega dizali put neba. Crveni odsjaj davao je licima ratnika još divljiji izraz. U prvom krugu pored ostalih sedeli su Surd, Hrim i Frod.

U tišini se čulo samo pucketanje plamena. Tad sveštenik otpoče, vrlo jasnim glasom:

— Deco moja, vi idete u najtežu bitku do sada. Vi čak i ne znate ko su vam protivnici. Ali znajte jedno: najveća od svih istina je ona da je smrt put ratnika. Tako je sudbina namenila onima koji imaju i hrabrost u grudima i mač u rukama.

— Još kao deca spremni ste za to da svaki dan može biti i poslednji. Štaviše, spremni ste i za to da, ako već znate koji je to dan, to primite vedrog srca. Kad se nađete u nedoumici, život ili smrt, brzo je rešite birajući smrt. Budite odlučni i krenite. Ako neko može da živi kao da mu je telo već mrtvo, stekao je slobodu na putu. Takvi ratnici umreće sa pobedničkim smeškom i sa istim takvim smeškom stupiće pred vuka Hatija, oca svih ratnika.

— A sada sjedinite svoje ruke i svoje oružje, da u bici koja vas očekuje ne držite samo mač u rukama, nego da i vi sami budete mač!

Hrim se obazre oko sebe. Ratnici izvukoše mačeve i postaviše ih upravo ispred sebe — vrhom u zemlju, a s obe ruke na balčaku. Pogled su koncentrisali negde na mač — a, u stvari, bili zagledni duboko u sebe.

Sveštenik dade znak, i začu se pesma. Grupa devojaka, obučena u belo, pevala je visokim glasovima — bez ijednog instrumenta, i tako tužnu melodiju, da Hrim oseti žmarce u ledima. Negde, na samo njima znanom mestu u pesmi, ratnici prihvatiše tihim glasovima. Pevali su najpre tiho pa sve glasnije, tako da se pesma devojaka više nije

čula. Ali, ratnici su pevali jednoličnim glasovima, bez reči — držeći se samo jednog glasa, i melodije. Gledani sa strane, na momente podsećali su na čopor vukova koji zavijaju, sad tužno, a sad preteći.

I Hrim izvuče mač i stavi ga pred sebe. Ovo bdenje i pesma potrajahu skoro do zore. No, Hrim nije pevao, uopšte ga nije zanimalo ritualno ratničko umiranje. Pred sobom je video blage Menjine oči.

15.

Duboko dole u klancu Slid je hučala i penila se, a niflunški ratnici upravo su s naporom prelazili još jedan planinski prevoj. Sneg ih je zasipao, a bilo je tako hladno da su svi zavili i lica, ostavljajući samo slobodne oči. Konjanici su išli pešice, da bi olakšali hod svojim životinjama. Bilo ih je otprilike polovina pešaka i polovina konjanika, ukupno oko hiljadu ljudi.

I kretali su se već mesec dana.

Na svakom zastanku Surd bi postavljao pojačane straže, a izviđače je slao daleko napred, koliko god je bilo moguće u ovom užasnom kraju.

Nigde ne beše nijednog drveta — samo kamen i led. Čak ni vuka nisu videli — jedino ne nebu, kad bi prestao sneg, ponekad, retko lešinara.

Hrim i Frod jahali su s grupom starešina, uživajući povlastice kao gosti, u zastancima po ko zna koji put pretresajući sa njima ratni plan. Pri tome se Surd naročito oslanjao na ono što im je ispričao stari sveštenik — nekada ratnik, i jedini preživelo iz grupe koja je pratila Surdovog oca.

Starac je u prošlosti mnogo puta pričao tu priču. Suština je bila ovo: Muspelheim leži na vrhu onižeg kamenog brda, oko koga se nalaze močvare. U podnožju brda ima srušenih građevina — verovatno ostaci naselja iz vremena kada je zidan sam grad. Grad, pak, na vrhu je

skup zagonetnih građevina, okružen niskim zidom, na više mesta isprekidanim širokim prolazima. Kao da se stanovnici ni najmanje nisu bojali nečijeg juriša.

Ovo sve se moglo osmotriti iz zaklona s druge strane močvare. Surdov otac imao je i spravu koja je pripadala precima — dvogled. Tu je i izgubljena ova sprava, i nijedne više nema u plemenu.

Najinteresantniji deo priče bio je ovaj:

Kada su krenuli na juriš preko zaleđene močvare, iz grada su ih napali oružjem koje se nije videlo, od njega su sagorevali konji i jahači. Užasnut, budući sveštenik je pao s pogodenog konja i zavukao se u neki zaklon. Sasvim slučajno, tu je otkrio rupu, usku, da se jedva uvukao u nju, ali bio je izvan sebe od straha. Međutim, rupa u koju se uvukao širila se u prolaz, i krećući se njime, stigao je do kraja, do jedne kamene ploče. Shvatio je da se nalazi upravo ispod grada.

Te noći, kad je došao sebi, izvukao se i pobegao. Ulaz u podzemni prolaz lako je pronaći. Nalazi se na kraju močvare, kraj velike bele stene koja liči na kamenu glavu.

Poglavica i njegovi pratioci na kraju se složiše da plan bude ovakav: dvadeset ljudi, više nije ni moglo, privući će se noću steni kraj koje počinje prolaz, sakriće se u njega i čekaće na znak za napad. Na taj znak, krenuće na kraj prolaza, odgurnuće kamenu ploču — Surd je verovao da je to moguće — i upasti u grad. Kad se jednom nađu unutra, treba da stvore što veći nered.

Zato će polovina njih nositi sa sobom mešine »paklene vatre«: kombinacija smole i zapaljivih materija, koja se pali običnim kresivom, odlično gori, i ne gasi je voda. Tim mešinama treba da izazovu požar u gradu.

Za to vreme, glavnina će izvesti juriš. Hrim je predložio da većina konja bude bez jahača, a da za sed-

la imaju privezane štitove, da se ne vidi odmah da ih niko ne jaše. Ako sa tri strane, tvrdio je, poteraju tri grupe konja ka gradu, ovim lažnim jurišem odvući će pažnju branilaca dovoljno da pešadija pride blizu i pronađe rupe u odbrani grada tim plamenim oružjem, o kome ne znaju ništa.

— Jedino treba naći nešto ljudi — reče Hrim — koji će zaista jahati na konjima, usmeravati ove grupe konja dizati što veću dreku, da sve to zaista liči na konjički juriš na grad, sa tri strane. Oružje će verovatno glavnom snagom tući baš po njima. Tim ratnicima biće najteže.

— Ja ću voditi prvu grupu konja i konjanika — pročistivši grlo i nastojeći da govori grubo reče Sindri, poglavičin sin, mladić Hrimovih godina.

— Ja ću jahati uz tebe — dodade Serimni, mladi poglavičin sin.

— Ja vodim drugu grupu — reče Starkard,

— Onda je moja treća — s osmehom reče Narfi, mladi ratnik koji se zbog sulude hrabrosti probio među starešine.

— Hrabri su tvoji ratnici, Surde — osmehnu se i Hrim. — Hoćemo li onda ti i ja, sa još dvadesetoricom, u tunel?

— Hoćemo — procedi Surd, gledajući popreko sinove.

Ostale starešine staviše se na čelo pešadijskog juriša, koji treba da reši sve

— Nikada nisam čuo za ludi plan — procedi stari Frej.

— Plan mora da bude lud, ako se boriš a ne znaš protiv koga — dobaci Frod, pa dodade, okrećući se Hrimu:

— Čuj, računaj na mene, kad skupljaš tu dvadesetoricu za tunel.

— Dobro. Tako sam i mislio — reče Hrim.

16.

Oprezno su se ulogorili na nekoliko sati hoda od svog cilja. Napad je

bio predviđen za zoru sledećeg dana. Ovog puta, u izvidnicu je pošao i Hrim.

Dobro skriven u zaklonu od kamenja, osmatrao je s druge strane močvare. Ispred njega — grad na vrhu kamenog brda upravo je izranjao iz magle.

Sa nekoliko mesta, čvrsto tle stizalo je gotovo do podnožja brda, što će olakšati lažni juriš konjice, pomisli. Sama močvara bila je prekrivena ledom, ponegde tankim, i ispresecana brojnim stenama i ostrvcima tvrde, gole zemlje. Sudeći po nekim stablima koja su virila iz leda, nije bila duboka. Znači, i pešadija ne bi trebalo da ima problema sa terenom.

Bela stena bila je lako uočljiva. Hrim je procenjivao stazu kojom u toku noći treba da stigne do nje, i do prolaza koga skriva.

Tišina je vladala celim krajem. Ni jednog jedinog zvuka u ledenom vazduhu, ni jednog jedinog pokreta u gradu. Kao da baš nikog nema тамо.

Sve je delovalo zlokobno.

Hrim se, međutim, vratio zadovoljan. Počeo je da oseća groznicu bitke. U suton je legao, i odspavao jedan sat. Noć je bila predviđena za pokret.

Te noći sanjao je Menju, ali i Sigin. Probudivši se, uopšte nije umeo da sebi protumači ovaj san. Osećao se vrlo zbunjen.

— »U Muspelheimu, išćupaće ti srce . . .«

Najzad, s mrakom, vojska je krenula. Išli su što su tiše mogli, a vodili su ih Hrim i još nekolicina izviđača. Magla je prigušila mesečinu — svetlosti je bilo vrlo malo, baš koliko im je trebalo. Dosta iza ponoći stigli su na predviđene položaje, nadomak grada. Hrim je sa svojom grupom bio kod stene. Otvor su pronašli samo zato što je bio uz samu stenu, i to još delimično urušen. Ali prolaz je bio tu.

Čekali su svanuće.

I na kraju, posle beskrajnog čekanja, promrzli, ugledaše tanku prugu svetlosti kako posrebruje tamne vrhove najviših planina.

— Izlazi sunce — reče Hrim.

— Kad bude iskočilo za jedno koplje — reče Surd — mnogi od nas već će videti Hatijevo lice. — I stivivši šake na usta, ispusti otegnuti urlik vuka.

Konture brda i grada na njemu nazirale su se pri slabom jutarnjem svetlu. Magla se beše podigla. Zvezde su uveliko izbledela.

Napad otpoče.

17.

I tada se otvori pakao.

Besomučno vičući, Niflunzi poteraše konje koji su nosili štitove. Tri velike grupe konjanika i konja bez jahača sa tri strane jurnuše ka stenovitom brdu, na čijem vrhu je ležao mračni Muspelheim. Istovremeno, pešaci trkom krenuše u napad preko sledenih baruština, koristeći koliko gde je bilo moguće, retko žbunje i razbacane stene kao zaklon.

Gotovo istog trenutka proradiše energetska oružja postavljena oko grada. Ništa se nije čulo, ali kame-no brdo počeo da podrhtava, kad su moćna oružja počela da troše energiju.

Hrim i drugovi čuli su i viku i osetili slabo drhtanje stena.

— Sada! — viknu Surd, i upre sa još nekoliko ljudi da odgurne kamen sa izlaza tunela.

Odjeknuše komande na nepoznatom jeziku. Čuo se trk branilaca koji su zauzimali položaje.

Napolju, niflunški ratnici takmičili su se u preziranju smrti. Kad bi usmereni energetski snop dotako grupu konja ili konjanika, oni bi istog trenutka planuli bleštavo crvenim plamenom i trenutno bili pretvoreni u prah, a oni drugi, delimično zahvaćeni, jurili bi okolo — konji zapaljenih griva koji njište u

smrtnom strahu i opečeni ratnici, koji urlajući padaju na zemlju.

Padoše braća Serimni i Sindri, koji su vodili prvu grupu. Besomučno mamuzajući konja, Narfi je krivudao, pokušavajući da se probije između plamenova koji su sukljali na sve strane, vičući istovremeno da natera konje bez jahača da i dalje trče napred.

Sa strahom u srcu pred Muspelheimom, ali poslušno sledeći vođe, prizivajući u duši bogove rata i sve ostale, prvi red pešadije razbi se na manje grupe koje su pokušavale da prođu između plamenova, pored konja i ljudi koji su dogorevali, čvrsto verujući da će se bar neki probiti neprimećeni. A tada se začu paljba automatskog oružja. i ratnici počеше da padaju kao snoplje.

Tada je stena pala — i Hrim, Surd i drugovi provališe u srce grada. Nadoše se na čistini, na dnevnom svetlu.

Kao po komandi, ratnici skidoše lukove i počеше da sipaju strele po braniocima na zidu, koji su rukovali automatskim oružjem. Istovremeno, Hrim sa nekolicinom potrča ka kupolastoj zgradi u sredini, a svaki od njih nosio je po mešinu »paklene vatre«.

Tada Hrim shvati da su njihovi neprijatelji — ljudi. Ljudi sasvim slični njima, koji mogu biti ranjeni od strele i mača, smrtni.

Istovremeno, napolju, niflunški ratnici, to jest oni malobrojni što su preživeli, bežali su u panici. To je bio kraj.

Branioći počеше da se okreću, i automatsko oružje zaprašta i po unutrašnjosti grada. Frej, najbolji strelac, pade presečen rafalom. Surd se dočepao zida i već posekao jednog protivnika, kad pade pogođen metkom.

— Trči! — vikao je Frod, stežući obema rukama svoju mešinu. — Trči! — i tada pade pogođen u glavu.

Hrim je stajao sam, pred kupolastom građevinom, čija vrata behu čvrsto zatvorena, grčevito stežući mešinu u naručje. Svi drugovi behu mrtvi. Frod, verni Frod ležao je kraj njegovih nogu.

Kupola pred njim delimično ga je zaklanjala od strelaca na zidu. Svakog trenutka očekivao je pucanj.

A tada spazi jahače.

Njih šest na čistini: Sa spuštenim vizirima, u tamnim oklopima, na velikim, isto tako oklopljenim konjima. Njihovi oklopi svetlucali su u jutarnjem svetlu mutnim sjajem.

Istovremeno kad oseti prvi val straha, Hrim oseti stravičnu mržnju — mržnju iz dubine svog srca, mržnju onog kome su uzeli sve što je voleo, i koji sad vidi svog neprijatelja. Oseti snažno pulsiranje u svom trećem, slepom oku. Strah koji je sad osećao, rastao je i bio užasan; mutan, slep strah, što čoveka pretvara u crva. A tada oseti odjednom snažan bol u svom trećem oku, zatim vrelinu — i užasno osećanje mržnje zbrisa sve drugo iz njegove svesti. Ništa više nije ostalo, kao da je podigao mentalni oklop oko sebe. Hrim je bio plamteća mržnja.

Odbaci daleko sada nepotrebnu mešinu i izvuče mač.

— Hati — reče tiho, dok mu je svaka žilica poigravala — pomози mi da umrem kao čovek.

Jedan od jahača isuka mač i galopom potera konja prema njemu.

Hrimov mozak radio je munjevit. On sačeka da jahač pride, sa visoko podignutim mačem. I kad oseti konjski dah na licu, iskorači u stranu — onu stranu gde je jahačeva ruka držala uzde, ne mač. Gotovo istog trenutka, Hrim kao panter skoči na konja.

I padoše na zemlju svi zajedno: konj i oba protivnika. Ali Hrim beše brži, i pre nego što se jahač pribrao, Hrim, na kolenima, obema rukama sjuri svoj mač kroz vizir na jahačevom licu.

Užasan krik zaori se gradom.

Hrim ustade drhteći, držeći u ruci krvav mač. Više ništa nije bilo važno.

A onda dobi snažan udarac s leđa. Poslednje što mu blesnu u svesti dok je padao u ništavilo, beše jedno ime:

— Menja.

18.

Nije bio siguran da li je još živ. U stvari, sigurno nije živ.

— Ovo bi trebalo da bude Hatijev raj za ratnike, pomisli. Mesto gde odlaze borci koji umiru hrabro.

S najvećim naporom otvori oči. Nije bio raj za ratnike. Bila je to mala prostorija, s metalnom tavanicom i istim takvim podom, bez prozora. Ležao je na metalnom ležaju. Zidovi su bili zaklonjeni raznim aparatima — samo što Hrim nije znao ni da su to aparati, ni šta bi uopšte mogli da budu. Na ekranima nekih od njih igrali su brzi, nerazumljivi svetlosni signali.

Glava mu je bila zavijena. I jako, jako ga je bolelo.

Vrata koja dotle nije primetio, s tihim šumom kliznuše u stranu, i onizhi čovek u belom radnom kombinezonu uđe unutra.

Bio je stariji, što se videlo po borama na licu. Kosa mu je bila svetlo—žuta. Lice blede, nos pravilan: bez crvenila, bez ljuspica, bez kvrga i svega onoga što je Hrim navikao da vidi na licu. Na svakoj ruci samo po pet prstiju.

Hrim vrati pogled na njegove oči. Plave, nepomične, odlučne. Pogled onoga ko je navikao da zapoveda.

Kad je progovorio, glas mu je zvučao čudno. Govorio je prilično dobro Hrimov jezik, ali s čudnim naglaskom, da su neke reči bile jedva razumljive. Dok je govorio, držao je malenu belu loptu prslonjenu na jedno uvo. Na kraju, Hrim je shvatio da mu to pomaže da bolje razume ono što Hrim govori.

Hrim ga dočeka pogledom punim mržnje.

— Naredio sam da te poštede — reče tiho čovek u belom. — Mada nisam imao nikakvih dobrih razloga za to, varvarine. Moraš mi reći neke stvari.

— Ubij me — šapnu Hrim. Nije bio vezan, ali nije imao ni snage da se pomeri. Odjednom ga preplavi osećaj mučnine, i zamalo ponovo da izgubi svest.

— Ubio si mog kiborga. Zaslužio si da umreš, ali . . .

— Ki . . . borga? . . . Jahača?

— Jahača? O, da. Međutim, paradoksalno, to ti je spaslo život. — Hrim nije razumeo mnoge reči. — Uspeo si da se odupreš valovima straha koje oni emituju, da bi posejali paniku među protivnicima. Uspeo si da reaguješ brže od savršene mašine za ubijanje. Zatim, gotovo da si stigao do centra, ti sam. Konačno, ti si se, varvarine, usudio da smisliš napad na ovo mesto. To znam, ispitivao sam te uz pomoć droga, dok nisi bio svestan ničeg. Verovatnoća da se pojavi neko kao ti je apsolutno zanemarljiva, pa ipak, ti si to uradio! Ti si nelogičnost, singularitet u strukturi stvarnosti, pravo iznenađenje. To me zanima. Možda ćeš mi biti potreban, varvarine.

— Ko ste vi — šapnu Hrim. — Demoni?

Čovek se nasmeja.

— Ja sam čovek. Više čovek nego ti, varvarine, jer ti si nakaza. A ostali su još mnogo gori. . . Čovek. Zovem se Votan.

— Nema takvih ljudi.

— Ipak ima — samo što mi dolazimo sa zvezda. Vratili smo se na naš svet, gde smo ponikli, odakle smo pre veoma mnogo vremena krenuli u Svemir. Vratili smo se na ovaj svet da ga dovedemo u red.

Nekoliko trenutaka trebalo je Hrimu da bi shvatio, a onda se zagrcnu.

— Preci?! Vratili ste se?

— Ne baš tako. Moji i tvoji preci nekada užasno davno živeli su ovde. Samo su moji otišli na vreme. Gore — pokaza prstom tavanicu.

Hrim sklopi oči.

— Da li su i preci izgledali kao ti?

— Da, isto ovako. Zašto pitaš?

— Ponekad sam ih strašno mrzeo. Zato što su uništili ovaj svet.

Votan se nasmeši. U tom trenutku vrata ponovo kliznuše u stranu. Iz hodnika se začu ženski glas. Pitao je nešto na nepoznatom jeziku. Votan se okrenu i odgovori nešto. Od nje ga Hrim nije mogao ništa da vidi, a nije imao snage da podigne glavu i osmotri.

— Dobro — reče Votan na Hrimovom jeziku, a zatim se okrete njemu.

— Dozvoli da te upoznam s nekim. To je... žena koja nosi moje dete. Želi da te vidi. Evo je.

Hrim s naporom podiže oči, raširi ih, sklopi ih, pa opet raširi. Pre nego što je ponovo potonuo u mrak, uspeo je da šapne:

— Zdravo, Menja!

19.

Sedeli su za malim stolom, u malom, prijatnom salonu kosmičkog broda. Brod je bio ogroman. Bio je ukopan u tunelu, dole u brdu ispod Muspelhejma. Gore na površini, poklopci su bili spušteni, i spolja ili čak odozgo ništa se nije moglo primetiti.

Bio je to poslednji brod koji im je ostao, rekao je Votan. A ovaj salon je najugodnije mesto za razgovor, dodao je.

Za ovih nekoliko dana, Hrim je video i ostale ljude. Nije ih bilo mnogo — možda dve, tri stotine. Video je i njihove žene: Neke su takode bile ljudi, a neke su bile odavde, sa Zemlje. Bez izuzetka, sve vrlo lepe.

Kao Menja.

Votan je govorio:

— Menja mi je objasnila mnoge stvari. Voleo bih da se ne ljutiš na

mene, varvarine. Pokušaj da shvatiš ovo što ću ti ispričati, a posle toga odluči. Voleo bih da ostaneš sa nama. U tvom slučaju prekršiću pravila, ali takav ratnik mi je neophodan.

Hrim je slušao, ne skrivajući svoju odbojnost. Opet nije razumeo sve reči.

Visoka, providna čaša, puna crvenkastog pića, stajala je pred njim nedirnuta.

Votan nastavi:

— Moram da priznam da je i meni teško da te prihvatim kao... čoveka. Obostrano smo fizički odvratni jedan drugom — nasmeši se. — Menja nije takva, kod nje su mutacije vrlo male... Ali moja greška je veća, ti si vrlo dobro dokazao koliko vrediš. Slušaj sad:

— Pre veoma mnogo zima, naši preci satrli su ovaj svet. Od takozvane civilizacije nije ostao ni kamen na kamenu. To znaš, a znaš i legendu da su preci pre toga stigli i do zvezda.

E pa, nije legenda. Stigli smo do zvezda i naselili nekoliko vrlo lepih svetova. Ne baš lepih kao što je bila stara Zemlja, ali vrlo prihvatljivih. I dok je matični svet umirao, ove kolonije su rasle i jačale. Bilo nas je već nekoliko miliona, imali smo tehniku kakva nikad pre nije postojala. Mislili smo da smo naslednici Zemlje.

A onda su iz dubine Svemira stigli Hiksi. Ne znamo gde je njihov matični svet. Osvajači, željni svetova. Jaki, svirepi. Imali su oružja jača od naših. Milosti nisu imali. Za naše pojmove, oni su čudovišta, Za njih, mi smo podjednako grozni, ali to je najmanje važno. Odgovaraju im svetovi na kojima ima dosta vode. Zato smo se sukobili oko istih planeta.

Bili su neuporedivo jači. Između ostalog, ova čudovišta imaju sposobnost pomeranja u vremenu. — Hrim ga zapanjeno pogleda. — Bili smo tučeni, gubili smo vrlo brzo jedan po jedan svet. Oni su nas pobedivali. Gubici su nam bili ogromni.

Hiksi ne zarobljavaju, nemaju robove. Uništavaju sve, Ko zna šta je u njihovim glavama?

Na kraju, sve što je ostalo, stalo je u nekoliko velikih kosmičkih brodova, kojima smo došli ovamo, na Zemlju, kući.

Mi znamo da će i Hiksi doći ovamo. Samo ne znamo da li će to biti pre ili kasnije, ali i Zemlja je na njihovom putu.

Ovde postoje još dve ovakve naseobine, kao ova u kojoj smo mi sada. Postoji i osmatračka baza na Meseću, s kojom održavamo vezu malim kosmičkim brodovima.

Ja treba da ovu koloniju pripremim za odbranu. Moji ljudi i ja nemamo više kud. Cvde ćemo voditi poslednju bitku, a kako već imamo iskustva, bojim se da slutim njen ishod.

Prvi put Hrim ga je slušao ozbiljno, bez ljutnje, bez uvredjenosti.

— Naš otpor bi možda imao smisla, ako uspemo da stvorimo neka nova oružja. Na tome sada grozničavo radimo. Pitanje je, međutim, hoćemo li imati dovoljno vremena... To niko ne zna. S druge strane, radim na tome da ojačam brojno stanje ovih kolonija. Zato uzimamo mlade, i po svim merilima zdrave devojke sa Zemlje, koje će rađati decu nalik na nas. Želimo da obnovimo rasu, ako je moguće. Ne zadržavamo sve devojke koje otmemo — samo one koje će imati zdravu decu. Neke od njih rodile su više dece, i potom ostale trajno ovde. To je i najbolje za njih.

Devojke su otimali kiborzi. Mi se nismo pojavljivali, to je bilo jednostavnije.

— Šta su kiborzi? — upita Hrim. Konačno je uspeo da izgovori ovu reč.

— Kiborzi? Savršene mašine za ubijanje. U stvari, to je bio eksperiment. Bilo je šest naših, odličnih boraca, ali su stradali. E pa, ono što je ostalo od njih ugradili smo u robotizovana tela, projektovana za najte-

že ratne uslove. — Vide Hrimov pogled pun nerazumevanja. — U mašine. Kombinacija čovekovog mozga i snage mašine. Njihov oklop nije probijao metak, imali su snagu medveda, a brže su reagovali od svih jer se nisu oslanjali na refleks, već na kompjuterizovan sistem. Mogli su da emituju »valove straha« da bi posejali paniku. Ti to ne razumeš... ali jednog si ubio.

— Zašto kiborzi? — Hrim se koncentrisao na problem — Mislim, zašto mač, kad imate i moćnija oružja?

Votan se osmehnu široko.

— Bravo, varvarine. Vidiš, bilo je nekih situacija, kad smo sa Hiksima vodili borbu na dometu ručnog oružja. Pokazalo se da jedino tako imamo neke šanse, u tome nisu bolji od nas. Kiborzi, to je naš pokušaj da stvorimo ubilačke mašine, nenadmašne u borbi izbliza.

— A zato su oni otimali devojke...

— ote se Hrimu.

— Tačno sa ostatkom starosedelaca nismo imali potrebe da se zbližavamo, već samo da ih držimo na rastojanju. Rekao bih da smo tu pogrešili. Dokaz si ti. Neopravdano, možda, mi smo vas potcenili.

Votan napravi pauzu, odlutavši nagde svojim mislima. Zatim se prenu.

— Uskoro, kad stignu Hiksi, ovde će biti pravi pakao. Potreban mi je svaki čovek kao ti. Ostani s nama.

— Ne! — isuviše brzo, tiho reče Hrim.

— Kako hoćeš — još tiše reče Votan. — Možda si baš ti u pravu. Možeš da odeš odavde kad god želiš. Menja očekuje naše dete. Izrazila je želju da trajno ostane ovde. Izgleda da joj se život ovde više dopada. Razgovarao si s njom?

— Da.

— Želiš li da je vidiš pre polaska?

— Ne — ponovo reče Hrim.

— Onda smo završili.

Hrim se nije odmah digao. Za trenutak nije video Votana. Video je

dve stisnute male ženske ruke, i dva, ne više topla oka. Čuo je njene reči, dok mu je bol stezala utrobu i maglila pogled.

— Znam da si zbog mene prevrnuo nebo i zemlju. Ali shvati. Ovde je život bolji. Ovde ću imati dete za koje neću brinuti da li će umreti od gladi. I . . . moj otmičar nije ni tako ružan čovek. Naprotiv.

Onda se prenuo.

— Završili smo — ponovi Hrim kao odjek.

20.

Zavijene glave, s mačem o pojasu, Hrim je jahao kući. Iza njega, Muspelheim je lagano uranjao u maglu.

Oko njega sleđena močvara.

U srcu ledena pustinja.

Pred oči su mu izlazili, redom: Menja, Votan, Sigin, pa opet Menja, pa Menja . . .

Više nije tako bolelo u srcu.

Onda se koncentrisao na Votanovu priču. I dok je tako jahao, duboko u sebi počeo je da oseća nešto . . .

Kad Hiksi dođu i počnu da ubijaju sve redom, zar će sedeti po strani?

On i Votan srešće se ponovo. Po svoj prilici, neće dugo čekati.

DRUGI DEO

1.

Sunce je bilo visoko.

Čak i bliski predmeti izgledali su lelujavi, jer je treperio vazduh iznad vrelog peska. Linija retke šume na horizontu drhtala je, samo što se ni otkinula i odletela nekud.

Lešinar je plašljivo otkidao komade s nepomičnog, krvavog tela. Kratkim, brzim pokretima, povremeno bi okretao glavu prema čoveku koji je sedeo prekrštenih nogu, na pesku nedaleko odatle.

Čovek je bio vrlo visok, širokih ramena. Bela kosa i kratka bela brada

uokvirivale su mu lice: orlovski i stisnute, tanke usne i puno bo. oko očiju. Ledenih, plavih, i . . . njih očiju, zagledanih negde dnutra. Oči behu ono što se pamtilo sa ovog lica.

Čovek beše ogrnut samo crnom tunikom, oko pojasa stegnut užetom. Dugo, još krvavo koplje bilo je zabijeno vrhom u pesak, pored njega. Dva velika siva vuka ležala su dahćući, isplaženih jezika, iza njegovih leđa. Nešto dalje, visoki crni konj bez sedla nervozno je kopao nogom.

Stari, užasno stari kosmički brod, nagnut na bok, iza njih, zatvarao je vidik na jednu stranu. Opružen po pesku, nagnut, kao okamenjeno čudovište svi ulazi otvoreni, zasuti peskom, delimično otpala keramička oplata, metalni delovi uveliko izjedeni korozijom.

Veliko, odavno mrtvo metalno truplo. Još jedna lešina na pesku.

Visoki čovek ustade, ne pomažući se rukama. Još jednom pogleda telo pred sobom, iščupa koplje i viknu vucima:

— Geri, Freki!

Životinje poslušno skočiše na noge.

Sedobradi čovek osvrnu se na olupinu broda. Njegovo telo imalo je pokrete mladića — ali izbrazdano lice moglo je biti staro isto koliko i ovaj kosmički brod. Kao da su ih tukli isti vetrovi, kiša, sunce i pesak.

Starac zviznu, i crni konj pride laganim kasom. Dohvativši grivu, u jednom skoku bio je na konjskim leđima. Prebacivši koplje u drugu ruku, uze uzde, obode konja i potera ga ka šumi na horizontu.

Dva vuka su ih sledila.

2.

U ovo doba godine, noći su bile još uvek prijatno sveže. Bilo je ugodnije sedeti napolju, kraj male vatre, nego u zagušljivoj kolibi. Tu je poči-

njala šuma, koja se oglašavala zvucima noći.

Hrim i Harbard sedeli su jedan pored drugom, a vatra između njih tiho je pucketala.

Nije prošlo mnogo vremena od njihovog poslednjeg viđenja, kada je Hrim polazio u potragu — no Harbard, sveštenik, je bio umorniji, mršaviji, pogureniji. Govorio je tiho, zagledan, po običaju, negde u sebe. Glas bi mu na momente zadrhtao, ali to što je govorio, bilo je savršeno jasno.

— Oprostićeš mi, sine. Tačno, ipak sam znao ponešto u času kad si polazio. Nisam ti to rekao. Zašto? Delimično sam ti odgovorio već onda: da neću proricati tvoju sudbinu, jer ako je znaš, mogao bi odustati od borbe. Mogao bi se slomiti. To je tačno. Ali još tada, osetio sam da ima nešto u vezi s tobom. I pokušao sam da dokučim šta je to. A to ti nisam rekao.

Hrim je sedeo nepomično, zagledan u starčevo lice. Za sve ovo vreme mladić se nije promenio. Jedino što je dobio nekoliko bora oko očiju, i što ga, otkako se vratio u pleme, niko nije video da se smeje. Crni sukneni ogrtač preko ramena i gusta duga kosa, gotovo da su mu potpuno skrivali veliki ožiljak koji je išao preko leđa i vrata, ka potiljku, i koga ranije nije bilo.

— Zašto, učitelju? — reče najzad.

— Da bi razumeo, treba da znaš kako izgledaju moje vizije budućnosti. Kako proričem ljudima. Vrlo retko mogu sasvim tačno da proniknem u nečiju sudbinu. Vizije su obično nejasne — ne mogu da odgonetnem sve stvari. Ponekad su toliko nejasne da jedva mogu da razlikujem da li je nešto dobro ili loše. A ponekad, to je najčudnije, za istog čoveka vidim po dva, ili čak više ishoda. I, vrlo je važno, u tim proricanjima ne mogu ići predaleko. Ne mogu ići suviše u budućnost. Jednostavno, već za ovo treba mi suviše snage. A ja je imam sve manje.

— Šta si video za mene? — tiho upita Hrim.

— Video sam da ćeš stići do Muspelhejma. Video sam da ćeš se boriti s jahačem, da ćeš potom biti obořen. Ali nisam to osetio kao tvoju smrt. S druge strane, tek prateći tvoju sudbinu, ja sam mogao shvatiti ponešto o Muspelhejmu. Nije bilo moguće da u to proniknem ranije, ma koliko to želeo. Tek vezujući se za sudbinu jednog čoveka, mogao sam imati jasnu viziju. I naslutiti da su žitelji ukletog grada slični precima. To me je porazilo. To ti nisam mogao reći, to sam samo mogao osetiti. Ali važnije je što sam osetio još nešto . . .

Hrim ga je netremice posmatrao.

— Osetio sam da posle tvog susreta s precima postoji još nešto važno, toliko užasno važno, samo što ga ja ne mogu razumeti — ali da je vezano za tebe. Samo za tebe. Tvoj lik je isplivao. To je toliko važno za sve ali ti si predodređen da se sretneš s tim. Samo ti. Sada, pošto si mi sve ispričao, znam šta je to.

— Hiksi? — vrlo tiho reče Hrim.

— Da. Votan nije lagao kad ti je govorio o njima. Kad oni dođu, to će biti kraj za sve nas. Samo ih nešto izuzetno može zaustaviti. A to izuzetno vezano je za tebe.

Zaćutali su. Najzad Hrim progovori muklo:

— Zašto baš ja?

— Sine, ima pitanja na koja niko ne može da odgovori. Ne znam zašto. Jednostavno, potrebno je da to budeš ti. — Harbard se osmehnu prvi put u toku večeri. — Sudbina. Ti si predodređen. Ili obeležen. Ili različit.

Hrimova snažna leđa još više se saviše. Prste jedne ruke položi u kosu i nesvesno dodirnu svoje treće, slepo oko iznad čela. Osećao je da mu ruke slabo podrhtavaju.

Znao si i za Gulvejg?

— Za nju sam čuo još ranije. Ona je dobra proročica. Mnogo mlađa od mene. Ne valja što sudbinu pro-

riče u zagonetkama. — Harbard se opet osmehnu. — Valjda zato što je žena.

— Rekao sam ti za njeno proročanstvo.

— Sine, izgleda da je ona u pravu. Pokušao sam, sad kad si se vratio, da ti ponovo pogodim sudbinu. Ja sam star, osećam dah smrti na vratu. Nemam snage za proricanje. Sve što sam mogao da vidim to je da treba da potražiš spodobu koja jaše crnog konja, nosi koplje . . .

— . . . I prate ga dva vuka — dopuni ga Hrim.

— Tačno. Čarobnjak Od.

— Čuj, učitelju! — Hrim prasnu — Svi govorite o smaku sveta i o tome da bi ja tu trebalo nešto da radim, a niko ne zna šta. I ti i Gulvejg pričate da treba da potražim Oda koji će mi možda pomoći, a niko ne zna gde. Pa šta vi hoćete?!

Starčevo lice još uvek je bilo osmehnuto.

— Ja izgleda ipak mogu ponešto što ona ne može. Treba da pođeš na jug, preko mora. Tamo je Velika Žarka Zemlja. Tamo treba da ga tražiš.

Hrim se stresao.

— Pa dobro, možeš li mi reći ko je, ili šta je taj Od?

Nasmešeni Harbard odgovori:

— Nećeš mi verovati, izgleda da je i on jedan od predaka.

3.

I iduće noći sedeli su napojju pored vatre.

Noćno nebo bilo je vedro, i kad god bi pogled odlutao gore, morao bi zadivljeno da zastane pred milionima zvezda. U travi su se čuli zrikavci. Iz šume, pospano bi se oglasila po neka ptica. U takve noći, mladići obično zovu devojke na usamljene proplanke oko sela.

Hrim i Harbard sedeli su jedan naspram drugog, zagledani u vatru, ćutljivi, ozbiljni. Tišinu je prekinuo stari sveštenik.

— Misliš na Menju?

Hrim se prenu.

— Lagao bih da kažem da ne mislim. Ali ne trudim se da mislim na nju. Ponekad . . . ponekad misao dode sama. Setim se potrage, ili Muspelhejma, ili Votana, dok razgovaramo i tad vidim Menjin lik. Ili makar samo oči. Za trenutak . . . pomislim da li je sad sretna.

— Najduže se sećamo povredene ljubavi — vrlo tiho reče Harbard. Dodade glasno: — Možda ćeš je sresti još nekad.

Hrim ga upitno pogleda.

— Rekao sam samo: možda.

Mladić odmahnu rukom.

— Pa čak i da je sretnem . . .

Starac se osmehnu i ne odgovori ništa. Opet su ćutali.

— Svi tvoji drugovi odavno su se oženili. Kad je neko star dvadeset zima, kao ti, u ovakve noći traži društvo devojke. A ti, iz noći u noć sediš sa mnom i razgovaraš. — Harbardov glas beše blizak šapatu.

— Večeras ne mislim na devojke. Bar ni na jednu u selu — odvrati Hrim.

— Znam — reče sveštenik. — Rešio si.

— Rešio sam. — Mladić je mrko gledao pred sebe. — Pokušao sam da ne mislim na to, ali ne ide. Osećam to, stalno. Uostalom, Gulvejg mi je prorekla šta me čeka — I to počinje da se ostvaruje. Ovde nisam nikom ispričao istinu o Muspelhejmu, osim tebi. Jer, niko mi ne bi verovao. To nije ni važno. Ako se sprema takva bitka, i ako postoji samo jedna stvar koja može da se učini ja verujem, i pokušaću da učinim baš to. Poći ću da tražim Oda.

— Nema puno stvari kojima još mogu da ti pomognem. Kada budeš najzad sreo te strance koji ubijaju sve živo, ne znam šta će se desiti. — Harbard beše naglo živnuo. — Međutim, čovek koga tražiš vrlo je neobičan. Pre svega, veoma je star i poseduje neka mračna znanja, o kojima nemam uopšte predstavu. On se

razlikuje od tebe i mene. On je u mnogo direktnijoj vezi sa precima od, na primer, Votana koji je njihov potomak. Slika, koju mogu da stvorim o njemu, vrlo je oskudna. Znam da je čarobnjak i ratnik. I . . . mi više nismo sami. Osećam još nekog ovde.

Mladić se munjevito obazre oko sebe, no video je samo tamu. Ali Harbard se diže hitro, kako ga Hrim nikad nije video, viknuvši:

— Lezi!

Sve što je Hrim stigao da oseti, beše trenutak, hladan dodir smrti na obrazu. U idućem trenutku starac jauknu i zanesse se: Iz grudi mu je stršala dugačka strela sa šarenim perima. Hrim urliknu i trže mač.

— Ne! — viknu Harbard, no Hrim je već trčao u pravcu iz koga je doletele strele, vičući iz sve snage:

— Svi ovamo, napad!

Kratak, jak bol u ramenu potpuno ga iznenadi, i on posrnu. Druga strela iz mraka samo ga je okrzнула. Čuli su se uzvici nekolicine ljudi iz sela koji su trčali u njegovom pravcu. Negde pred sobom Hrim je čuo kršenje grana. Napadač je pobegao.

Saplićući se, mladić se vrati nazad, do Harbarda, koji je ležao na leđima boreći se za vazduh. Hrim kleče, a stari sveštenik grčevito ga zgrabi za ruku.

— Čuj . . . Tek na kraju osetio sam da ima nešto živo u tami . . . Čuj . . . kad tražiš Oda . . . postoji nešto što se zove . . . »Knjiga lobanja« . . . Traži to.

Starac se sasvim smirio.

Hrim se polako uspravi, i odjednom mu se grlo steže. Osećao je kao da su mu oči pune sitnog peska. Gledao je učitelja, a video je svoje detinjstvo. Video je u magnovenju Harbarda od pre desetak i više godina, kako ga podučava . . . Uči, na primer, veštini pisanja. Učini mu se da je noć naglo postala vrlo hladna.

— Sad sam potpuno sam — reče tiho.

4.

Bilo je tek nešto malo bleđog svetla, kad je izjahao u praskozorje. Stresao se od svežine dok je njegov šestonogi konj radosno poigravao. Osećao je da je dug put pred njima.

Hrim je bio dobro opremljen. S jedne strane sedla — torba s hranom, s druge — tobolac sa strelama, i dobar, nov luk. Mač koji mu je visio o pojasu lako ga je lupkao po nozi. Za pojasom je imao bumerang za lov. Zbog hladnoće beše ogrnuo svoj crni ogrtač.

Izjahavši iz sela, još jednom pogleda u zvezde koje su bledele, povlačeći u mislima pravac ka jugu. Već danima nije jahao, zato sad obode snažno konja. Plemenita životinja jurnu svom snagom, Hrim se naže napred, a duga kosa mu se viorila na vetru.

Seti se da je na jedan sličan put polazio ovako pre više od godinu dana. I slike nastaviše da se redaju jedna za drugom u njegovom sećanju. Konja je pustio da juri onoliko dugo koliko bude hteo, a sam se predao uspomenama.

Naravno, najpre Menja.

U jedno slično jutro, pre mnogo vremena, učini mu se, galopirao je kući na čelu svojih konjanika. I bio je sretan tada — Ni pre, ni posle, nikada nije bio toliko sretan. Vraćao se iz bitke i žurio Menji, koju je voleo, koju je jedino voleo, da se oženi njome.

A nju su tog jutra oteli.

On je ljubio. I znao da ona njega ljubi. (Koliko sigurno to možeš znati, ako imaš devetnaest zima, reče sam sebi.) Krenuo je u poteru za strašnim jahačima, koji seju smrt oko sebe, i koji su odveli njegovu devojkicu. Prošao je neverovatno put, često bio na ivici smrti, mnogo je ljudi sam ubio. Izgubio je sve prijatelje koje je stekao na putu, svi su iz-

ginuli. Odbacio je ljubav žene koju je sreo, jašući za svojom Menjom — a ona, Sigin, dokazala je svoju ljubav plativši je glavom. I kada je stigao do ukletog grada Muspelhejma, i kad je posle mnogo krvi konačno stao pred Menju — shvatio je da je zakasnio.

Ona ga više nije volela.

Volela je jednog od otmičara.

A taj čovek poštedeo je Hrima.

Kad bi bili ovako poraženi i poniženi, neki veliki ratnici o kojima je ostala legenda u plemenu, sjurili bi sebi mač u grudi. Hrim to nije uradio. Bio je suviše razočaran. A tek tu, u Muspelhejmu, zatvorio se jedan niz događaja — a otpočeo novi, još mnogo teži.

Ukleti grad nije bio stanište demona. Bilo je to jedno od poslednjih utočišta predaka, čiji je vod bio Votan. Tačnije, pre užasnog rata koji je razorio svet, mali broj predaka svojim čudnim letilicama stigao je do zvezda. Stvorili su kolonije u Kosmosu — i izbegli uništenje. Hrim i svi ostali behu daleki potomci onih koji su ostali, onih retkih koji su preživeli pakao. Votan je rekao: nuklearni pakao.

A sad su se ovi sretniji preci vratili sa zvezda, bežeći. Povlačeći se pred Hiksima, stravičnim osvajačima koji uništavaju sve živo. Stara Zemlja bila je poslednje utočište Votana i njegovih drugova. Vratili su se na matični svet, više nisu imali kuda.

Zadivljen Hrimovom upornošću i hrabrošću, zadivljen time da je ovaj varvarin uopšte uspeo da stigne do njih — Votan mu je ponudio da ostane u Muspelhejmu. Trebao mu je svaki borac za predstojeći obračun, jer je dolazak Hiksa bio samo pitanje vremena.

Hrim je ponosno odbio. Osmehnuo se sad, dok je jahao, setivši se ovoga.

A kad se malo ohladio, kad je srce prestalo da boli, počeo je u mislima da slaže sliku. Setio se nekih Vota-

novih reči. Setio se svega što mu je prorokla Gulvejg. Setio se Harbardovih tajanstvenih priča. A dragi starac, njegov dragi čarobnjak, pomogao mu je da shvati.

Postoji neko ko jedini može pomoći Votanu i njegovim ljudima.

Nije samo njima, jer Hiksi ubijaju i Hrimovo pleme. Znači, stradaće baš svi ljudi Harbardovog plemena. Razlog da ne sedi skrštenih ruku.

A tog čudnog čoveka treba da pronade Hrim. On je predodređen da poveže njega i Votana, da se bori uz njih. Kako, i šta će posle biti, to niko nije znao.

A starčeva smrt? Ona se nikako ne uklapa u ovo. Zar postoji neko ovde, ko bi da spreči da mu Harbard pomogne, ko ne želi da on dopre do Oda? Taj neko bi mogao da zna sve ovo. Nemoguće.

Svejedno. Rešio je da sluša tajanstvene sile, koje su mu kroz reči Gulvejg poručile: »Nadi Oda.«

To je jedino važno.

A ako Harbardova smrt ima veze s ovim, on će naći ubicu i osvetiti starca. Ako starčeva smrt ima veze s Odom, Hrim i ubica već će se sresti.

Kad se prenuo, konj je išao korakom. Sunce je izgrejalo. Oko njega beše tiho. Gola smeda brda, prošarana retkim mrljama trave. Poneko usamljeno drvo.

Ali nije se osećao usamljen. Navikao je na ovakvo jahanje, a čudan osećaj u srcu sad je počeo jasno da se oblikuje: postajao je svestan da radi nešto izuzetno. Da se upušta u nešto što trenutno prevazilazi njegovo razumevanje, i o čemu zna vrlo mali broj ljudi.

I da mu odgovara upravo to što radi.

Kasno posle podne, na horizontu vide usamljenog konjanika. Jahao je tako da je bilo jasno da će se njihovi putevi ubrzo preseći. Prišavši bliže, nepoznati potera brže svog šarenog konja, i istovremeno diže ruku u znak pozdrava.

Stranac se konačno zaustavi. Hrim nije mogao da bude siguran: ovaj je izgledao tako da je mogao biti Hrimov vršnjak, ali mogao je imati i svih deset zima više. Ništa se nije videlo sa njegovog nepomičnog, okruglog lica. Imao je crne, kose oči, ožiljak preko jednog obraza, i u perčin vezanu dugu kosu, vatreno crvene boje. Imao je samo kratke mač oko pasa, a preko golih leđa crni ogrtač. Na grudima je nosio brojne ožiljke.

O pojasu mu behu mač i nož, a kratko koplje za bacanje bilo je u tobolcu o njegovom sedlu. U drugom tobolcu — luk i nekoliko strela. Ukratko, izgledao je divlje.

Stranac razvuče usta od uva do uva. Taj osmeh trebalo je da bude razoružavajući, ali bio je i pomalo ironičan, i izazivački. I bio je simpatičan, jer Hrim mu ipak uzvрати osmeh.

— Mir s tobom — reče nepoznati.

— I s tobom — odgovori Hrim.

— Mislim da putujemo u istom pravcu. Možemo li komad puta zajedno? — upita stranac. Govorio je neobičnom mešavinom nekoliko dijalekata, ali razumljivo.

Osmeh nestade s Hrimovog lica.

— Ne znam. Možda ne bi trebalo.

— Zašto?

— Donosim nesreću. Mnogi ljudi koji su putovali sa mnom, nisu živi.

— Ti si ih ubio? — zgranu se nepoznati.

— Ne. Ali putovali su sa mnom. Stranac se nasmeja srdačno.

— Onda je u redu. Možemo zajedno, ne bojim se.

— Dobro. Idemo zajedno do prvog naselja. Ja sam Hrim.

— Zovu me — nepoznati se opet naceri — Ejvind Pogubitelj.

— Zašto, Hatija mu?

— Putujem, tražim posao, iznajmljujem svoj mač onom ko plati više. A ti?

— Ja samo trgujem — odgovori Hrim.

Sedeli su kraj vatre, zaklonjeni s jedne strane zemljanom humkom, zaraslom u travu. Upravo su dovršavali zeca, koga je, spazivši ga u sumrak, ustrelio Hrim. Bili su dobro raspoređeni. Uglavnom je govorio Ejvind Pogubitelj. Voleo je da priča, i činio je to vrlo živo, i licem i rukama. Pričao je duhovito i glasno se smejao. Počeo je sasvim spontano, o poslu kojim se bavi. Sad je govorio preko zalagaja, a Hrim bi se ponekad i sam nasmejavao.

...E, to je bila strašna konjička bitka. Namamili su nas u klopku samo zato jer je gospodar bio tvrdoglav. Njihove konjice bilo je bar tri puta više. Naša grupa se razbila, ja sam se u trenutku suočio sa tri protivnika. Prvog sam oborio naleteviši svom snagom konjem na njega, i lupivši ga u prolazu. Drugi je bio odmah tu. Pogodio sam ga udarcem iz okreta. Odbijajući mačem udarce onog trećeg, prođoh nekako. Obazreh se oko sebe. Najveća gužva bila je baš oko gospodara. Onda obodoh konja i pobegoh iz borbe. Uz put dok se nisam probio, ubih još nekoliko. Pogledaj, — reče. Iz torbe kraj svojih nogu, koju je skinuo sa sedla, izvadi dva noža, vrlo dugih sečiva, ukrašenih ornamentima. — Zar nisu lepi? Dobio sam ih za platu, od tog gospodara.

Hrim ih znalački pogleda.

— Vrede čitavo bogatstvo u hrani i krznima. A šta je bilo s gospodarom?

— Još i dan danji pevaju pesme o njegovoj junačkoj pogibli u toj bici. Obojica se nasmejaše od srca.

— Pa dobro, da li si ti poslužio bar nekog gospodara lepo, do kraja, kako ste se pogodili? — upita Hrim još uvek se smejući.

Ejvindovo lice se uozbilji.

— Bio je... bar jedan. Zvali su ga Ingi Grbonja. Star čovek, ali velike hrabrosti i jakih ruku. Na konju je bio poput mladića. Imao je u sebi

nešto retko... Zbunjivao me. Prezimih u njegovom selu i potražih službu. Pošto sam pokazao šta umem mačem, primio me i dobro platio. Tog proleća zaratiše sa susednim plemenom. Jedne noći napadoše naše selo. Plamen je zahvatio ogradu od kolja i prve kuće, a u samom selu, osvetljenom plamenom, bila je opaka seča. Njih je bilo više. Bio sam uz Ingija, kao pratilac. Borio se srčano za dvojicu. Kad, jedan mladić baci kratko koplje i pogodi ga u grudi. Stari mi pade pravo na ruke, mrtav. Kao da su ubili nekog mog. Išcupah koplje iz njegovih grudi i bacih ga tako, da sam prikovao za zid onog istog mladića što ga je ubio... U zoru, preostali Ingijevi ratnici ubiše se svojim sopstvenim mačevima, da ne padnu u roblje. Uspeo sam da pobegnem zahvaljujući magli.

Ejvind je ostao zamišljen.

— Čudno — reče.

— Šta je čudno? — upita Hrim.

— To da su nam tada, a i još dva puta, protivnici bila plemena čiji su ratnici tvrdili da poštuju boga rata — ženu! Vrlo revnostan bog, koji se zaista pojavljivao među njima s vremena na vreme, pričalo se. I u ime kojeg su prinosili ljudske žrtve...

Sad se i Hrim zamisli. Ovo ga je podsetilo na nešto.

— Znaš li još o tome? — reče, i pri tom se nagnu da podžari vatru. To mu je spaslo život.

S tupim udarcem, u zemlju se za-bi sekira — na mesto gde je sekund ranije sedeo Hrim. Zatim u krug slabe svetlosti oko njih hrupi pet naružanih ljudi. Divljeg izgleda, verovatno razbojnici, svi su imali mačeve u rukama.

Tog trenutka reagovao je Ejvind. Munjevito se uspravi, bacivši svakom rukom po jedan nož ukrašenog sečiva, koje je dotle zamišljeno držao na kolenima. Oba pogodiše. Prvi razbojnik pade na mestu drugi se presamiti jaučući. I Hrim već držao mač.

Preostala tri napadača stadoše iznenađeni, jer nisu očekivali ovakav početak. Hrim međutim, navali besomučno, obema rukama stežući mač. Tog trenutka, pred očima je imao umirućeg Harbarda.

Sevnuše mačevi, zazveča metal. Napadači ne behu dorasli ovoj dvojici. I kada još dva razbojnika padoše, poslednji, peti, pobeže u noć. Hrim i Ejvind se zgledaše.

— Hvala — reče Hrim.

— I ti gadno udaraš — odgovori Pogubitelj, pažljivo brišući mač o travu. Produži, nacerivši se: — Danas stvarno ne možeš nikud mirno da putuješ, toliko tog gada ima...

Ranjenik im nije mogao biti ni od kakve koristi. Kad su mu prišli, bio je već mrtav.

Hrim je, međutim, i dalje bio vrlo napet. Ne samo napad, još nešto mu je smetalo, a nije znao šta. A tada vide: sva četiri mrtva čoveka imala su na desnoj ruci istovetne narukvice. Bile su široke, od nekog Hrimu nepoznatog metala prigušenog sjaja. I nisu se mogle skinuti sa ruke. Pokaza ih Ejvindu. I ovaj beše iznenađen.

— Vrlo čudni razbojnici — reče.

A Hrim je osećao, a da nije znao zašto: oni su u stvari tražili samo njega. I u srce mu se useli jedan nov, dotle nepoznat osećaj: da je od sada smrt vrlo, vrlo blizu.

6.

Tog jutra, prilično daleko odatle, poslednji preživeli napadač, ostavivši konja u šipragu i pošto se prethodno uverio da je zameo tragove, zaklonjen žbunjem sede na zemlju, i iz torbe izvuče minijturni komunikator. Slušalice je postavio na glavu. Na glavu, ne na uši, jer nije bilo potrebno izgovoriti poruku da bi se prenela. Bilo je dovoljno pomisliti.

Podesivši sa strahopoštovanjem minijturni uređaj, on posla pozivni signal.

Čekao je nekoliko trenutaka, a onda u svesti začu glas:

— Dakle, robe?
— Oprosti, Gospodaru. Nismo uspeli. Jedini sam ja ostao živ.
— Niste uspeli!? — zagrme u njegovoj svesti. — Vi ste prokleta banda glupaka koja ne vredi ništa! Niste uspeli! A ja to treba da prenesem Gospodarici!!

— Smiluj se... — mucao je čovek znojeći se. Sasvim nepotrebno, govorio je glasno.

— Niste uspeli! Izgubili ste ga! Odlično. Evo ti plate za tvoj trud, dubre!

Užasan bol sevnu kroz glavu čoveka, i ovaj izbezumljen pade licem na zemlju. Prava plima bola krenu, međutim od njegove metalne narukvice, penjući se i šireći od ruke po celom telu. Čovek je, iskolačenih očiju, urlikao i valjao se po travi. Pre nego što je izgubio svest, narukvica je postala skoro usijana.

7.

Na svom putu ka jugu, prema moru, sad su putovali potpuno golim, kamenitim krajem. Samo surova kamena brda, tu i tamo obrasla retkim žbunjem, i nemilosrdno sunce iznad njih. U ovoj kamenoj pustinji nije bilo ničeg. Tamo daleko na jugu, na morskoj obali, nalazilo se više velikih, bogatih naselja, ali do njih je bilo još daleko. Ljudi koji su tamo živeli, behu pre svega trgovci, pa tek onda ratnici. Ribarenje, ma koliko oskudno, lišilo ih je straha od gladi — straha koji su poznavala sva kontinentalna plemena. Ova naselja neodređeno su priznavala vrhovnu vlast Hrimovog plemena kao najjačeg, i povremeno davala danak. Zauzvrać, njihovi ljudi slobodno su trgovali duboko unutar kontinenta, a naselja ponekad imala zaštitu Hrimovog plemena — kad bi se ukazala potreba, i ako bi zaštita uspela da dođe na vreme.

Tamo, ka morskoj obali, putovali su Hrim i Ejvind.

U ovom trenutku, Hrimu je baš odgovaralo društvo ovakvog saputnika. A Pogubitelj, najamnik bez posla, putovao je na jug, jer tamo još nije bio.

Posle više dana putovanja surovim kamenjarom, najzad naidoše na prvu retku šumicu primorskog drveća. Bilo je jasno da more nije daleko.

Hrimov cilj bio je duboki zaliv, oko koga se načičkalo puno ribarskih i trgovačkih naselja. Nikad nije bio tamo, ali je po čuvenju znao prilično o njemu. Hrimovi saplemenici bili su tamo rado primani. Tamo se čovek mogao odmoriti, trgovati, iznajmiti brod. Život je tu bio lepši. Harbard, koji je jedini pamtio stare nazive, koje su prenosili s kolena na koleno, tvrdio je da se zaliv davno, u vreme predaka, zvao verovatno Bok ili Boke. Sada, to je bio Fon.

Konačno, s vrha jednog kamenog brda, videše u daljini mirnu, plavu površinu, prošaranu belim krestama pene, kako zalazi duboko u kopno. Obojica su prvi put videli more.

Bilo je toliko veliko, toliko neobično, da se Hrim i Ejvind zgledaše i osmehnuše jedan drugom. Za trenutak zaboraviše obojica kuda idu, i da su prešli put na kome se nosi glava u torbi. Samo za trenutak, behu zaneti širinom i plavetnilom tog mora.

Onda obodoše konje i počеше da se lakim kasom spuštaju niz strmu stranu.

Samo za trenutak, Hrim je zaboravio, ali odmah zatim se setio: da je smrt vrlo blizu.

Ova strana brda beše prošarana visokim žbunjem i gustim čupercima trave. Tu i tamo, raslo je poneko usamljeno drvo. Dole, u podnožju, zaklonjene brdima, bile su široka travnata udolina i šumica visokih, vitkih čempresa. Posle kamene pustinje koju su prešli, ovo je delovalo nestvarno pitomo.

A tada primetiše još nešto: dve ljudske prilike; jednu višu i jednu

nižu, dečiju, kako trče iz sve snage, a dosta iza njih — na rastojanju koje se stalno smanjivalo — tri konjanika u galopu, koja ih očigledno progone.

Hrim, kao pripadnik plemena koje je obećalo zaštitu svim ljudima ovde, odjednom se oseti pozvanim da se umeša. On i Pogubitelj bez reči se sporazumeše i poteraše konje galopom ka beguncima i progoniteljima.

Namere progonitelja behu jasne. Jer, primičući se u galopu, izvukoše mačeve, puštajući istovremeno pokliče koji bi, valjda, trebalo da zaplaše.

Gonioci su već primetili njih dvojicu. Hrimu i tako nije mnogo trebalo, a kad vide da ovi žele da ubiju ženu i dete, smrači mu se pred očima, i trže mač. No Pogubitelj beše praktičniji. Naglo zaustavi konja, koji se prope, i već sledećeg trenutka odape jednu strelu ka progoniteljima. Gadao je prilično dobro: konj jednog od trojice sruši se pogoden, a njegov jahač, iznenađen, otkotrlja se po tlu. Druga dvojica odmah zaustaviše konje. Oboreni jahač panično se diže, skoči na konja iza jednog od drugova, svi se okrenuše i pobegoše u suprotnom smeru.

Hrim i Ejvind dojuriše do begunaca. Dete je bilo plavokosi zadihani dečak, a žena se borila za dah. No, nije bila baš žena; bila je to devojka, duge crne kose i neverovatno plavih, blagih očiju, očigledno mlada od Hrima. Obučena u kratku haljinicu, jedva do polovine butina, bujna, bosa, zadihana — bila je prelepa.

Obojica sjahaše i pridoše zadihanom paru. I dečak — imao je desetak godina — i devojka, preplašeno su ih gledali. Hrim raširi ruke da pokaže da ne drži oružje. Onda lagano pride dečaku i pomilova ga rukom po kosi. I tog trenutka, dok je dodirivao dečakovu glavu, Hrim oseti nešto pod prstima. Pogleda bolje, i osmehnu se. Dečak je imao istu

mutaciju kao i on: treće, nikad potpuno razvijeno oko, iznad čela, u kosi. Dečak mu uzvрати osmeh.

Za to vreme, Ejvind Pogubitelj pomože devojci. Svojom mešavinom dijalekata uspeo je da joj objasni: »Ne boj se. Mi smo prijatelji«. Narečjem primorskih plemena. ona promuca: »Hvala«.

Hrim pusti dečaka i pride devojci. Mogao se lako sporazumevati s njom, jer trgovci primorskih plemena behu česti gosti u Magnijevom logoru.

— Mi smo putnici — reče. — Videli smo da vas progone, i hteli da vas zaštitimo, da razjasnimo stvar. Kad smo videli da žele da vas ubiju, upotrebili smo oružje. Da li sam bio u pravu?

— Da — devojka progovori mekim, toplim glasom, gledajući ga u oči. — Ja sam Asa. On je — pokazana dečaka — Prost, moj brat. To su bili razbojnici. Najmio ih je neprijatelj mog oca, da se osveti. Napali su nas jutros. Kuća nam je spaljena, i imanje. Otac je ubijen. Najzad su videli i nas, i pojurili za nama. To je bila osveta.

— Da! — reče Hrim. — Žao mi je što nisam ubio bar jednog. — I osmehnu se devojci. Bila je stvarno vrlo lepa.

— Verujem da bi ti ubio i više od jednog — reče Asa i osmehnu se Hrimu svojim najtoplijim osmehom. — Hvala vam obojici, puno, puno hvala — reče, gledajući i dalje samo Hrima.

Stojeći sa strane, Ejvind ih je video oboje, i nasmeši se, jedva primetno, sebi u bradu. Njemu je sve bilo jasno.

Visoko gore, na kamenom brdu, u zaklonu gustog žbunja, tri jahača — od toga, dva na jednom konju — konačno se zaustaviše i osmotriše dolinu iza sebe. Daleko dole, videle su se sitne prilike Hrima, Ejvinda i ono dvoje.

Jedan od »razbojnika«, gledajući tamo pljunu i reče:

— On je budala.

— On je prokleta budala — dodade drugi, onaj bez konja. — Zagri-
zao je. Javi gospodaru da smo mi
završili svoj deo posla.

8.

Ulogorili su se blizu svežeg zga-
rišta jedne kuće. Do jutros, to je bio
dom za Asu i Prosta. Od doma zais-
ta nije puno ostalo.

Brat i sestra, uz pomoć dva putni-
ka, napraviše pogrebnu lomaču i
predadoše očevo telo plamenu. Dok
je vatra plamtela, a dečak i devojka,
klečeći, izgovarali obredne izreke
— Hrim i Ejvind se s poštovanjem
udaljiše. Povremeno, dečak bi zaje-
cao glasno. Asa je plakala malo i ti-
ho, samo su joj ramena podrhtava-
la.

Kad su završili, njih dvoje pretra-
žiše ostatke kuće, tražeći stvari koje
možda nisu izgorele. Asa je pronaš-
la neku malo bolju odeću, i delimič-
no zaklonjena poluizgorelim balva-
nima, stala da se presvuče.

Sedeći nešto dalje na zemlji i re-
dajući komade mesa na štapiće, ko-
je će zatim staviti na žar, da bi spre-
mio ručak — Hrim ju je gledao, is-
pod oka.

Skinula je krpicu koju je dotad
imala na sebi. Naravno, ispod nije
imala ništa.

Bila je činjenica da su praktično
svi muškarci, već generacijama po-
sle rata, imali bar po neku mutaci-
ju. Pri tome neke, kao manji ili veći
broj prstiju na ruci, smatrale su se
normalnim, i niko više na njih nije
ni obraćao pažnju.

Niko nije znao zašto, ali mutacije
kod žena obično su bile manje
upadljive. Žene koje ih nisu imale
uopšte, bile su retke, i utoliko više
cenjene.

Kao Menja.

Ali to je bilo davno.

Sad je gledao Asu, koja se, oblače-
ći se a ne videći ga, u tom trenutku
slučajno okrenula prema njemu. Bi-

la je bujna, i imala je bujne grudi, a
sad je znao i zašto. Neke promene
mogu da budu vrlo interesantne,
kao ova koju je video prvi put.

Asa je imala tri dojke.

9.

Kasnije, za vreme ručka, razgo-
vor je oživeo.

— Šta ćete sada? — upita Hrim
preko zalogaja.

— Ne znam — odgovori Asa. —
Dole, na Fonu, imamo neke daleke
rodake. Možda nas prime.

— Čuj — reče Hrim. — Ne boj se,
nećeš ostati sama. Za početak, po-
moći ću vam da napravite nekakav
krov. A naći ću i nešto za hranu. Bi-
ću gotov do mraka, sigurno. Toliko
možemo da ostanemo, zar ne? —
upita prijatelja.

Ejvind Pogubitelj samo klimnu
glavom i uzdahnu duboko, zagle-
dan u svoj komad mesa.

Do večeri, Hrim je održao reč.
Čak i Ejvind je pomogao. Od boro-
vih grana, koristeći jedan neizgoreli
ćošak kuće, napravili su strehu. Od
debljih, tesanih grana — neku vrstu
vrata, koja su se mogla nasloniti s
prednje strane. Zaklon je mogao da
posluži i protiv kiše, i protiv manjih
životinja, a to je bilo dovoljno.

To veče, Asa je pripremala jelo:
mali hleb pečen u pepelu i kašu u
kotliću — jednoj od retkih kuhin-
skih stvari koja je preostala. Prost je
živnuo: Pomagao je Hrimu i Ejvin-
du, a sad je sedeo pored vatre, raz-
gledajući njihovo oružje. Njegova
sestra dovršavala je večeru i povre-
meno upućivala Hrimu tople pogle-
de, koje ovaj nije mogao da ne pri-
meti.

I mladić je nju počeo sve češće i
sve pažljivije da posmatra.

— A kud vi putujete? — upita ona
Hrima u jednom trenutku.

— Pa... moj prijatelj dovde, a ja
verovatno još malo dalje — neodre-
deno odgovori Hrim.

— Još dalje? Gde? — zainteresova
se ona.

— Za trgovinom — preseče Hrim, na isti način kao i kad je odgovorio Ejvindu, nastavivši: — Ali uz put, ja tražim jednog čoveka. Vrlo mi je važno da ga pronađem. O njemu, međutim, ne znam ništa. Pokušaću da se raspitam, još sutra, dole u zalivu. Valjda je neko čuo bar nešto o njemu. — Poćuta malo. — Nestao je, ali mora da je ostavio bar neki trag — slaga konačno. Otprilike to je ispričao i Pogubitelju, dok su putovali zajedno.

— Ne verujem da ti mogu pomoći — osmehnu se Asa. — Ali možda znam nekog ko to može.

— Ko? — zainteresova se Hrim.

— Ne mnogo daleko odavde postoji jedno čudno mesto. — Asa se tajanstveno nasmeši. — Ali to je duga priča, potrajaće.

— Pričaj — kratko reče Hrim, i takode se nasmeši. Bio je završio večeru, kao i Ejvind, koji se zavalio uz veliki panj, i potezao iz svoje čuture gorko piće — »vodu života«, kako ju je zvao. Poteže dug gutljaj, i pruži čuturu Hrimu. Ovaj je primi i takođe otpi. Jednu čuturu su već ispraznili u toku puta.

Asa privuče kolena, skrsti ruke, i poče tihim glasom, dok joj je na licu lebdeo tajanstven smešak:

— Otprilike dva dana jahanja odavde — ovaj kraj je vrlo kamenit i strm — nalazi se to mesto. Zovu ga Svetilište. Priča kaže da je to jedna pećina u planini. Ja nikad nisam bila tamo; moj otac jeste, jednom davno, zakratko. On je želeo da vidi.

Kao da se i sama okolina menja dok prilaziš tom mestu: Postaje zlokbna. Daleko uokolo više ni ptice ne pevaju. Nema ničeg, potpuna tišina. Dok ideš ka pećini, šuma se proređuje, dok na kraju ne ostane retka šumica mrtvog, suvog drveća, bez lišća. Ni trave nema uokolo, a pocrnelo, golo drveće uliva strah, kao šuma posle požara. Koliko se ja sećam, sa Fona niko nije odlazio tamo. Otac mi je pričao da su ranije

išli neki ljudi, ali se malo njih vratilo.

To mesto nije oduvek postojalo. Bar priča kaže da ga pre rata tu nije bilo. A onda, u danima haosa, iz dima je izronila letilica. Spustila se tu. Sjajni metalni ljudi, priča se, plamenom su izbušili pećinu u steni. Radili su danima. Za to vreme ceo kraj se tresao, kao da se kida samo srce Zemlje.

Završili su, i letilica je otišla uz grmljavinu. A ostavili su pećinu i čuvare. Prvi ljudi koji su se usudili da se približe, da vide nije li zaboravljeno nešto od opreme, nešto vredno, koji su došli da krađu, behu ubijeni bez milosti, i izloženi na onim mrtvim stablima, za opomenu ostalima.

No, vreme je činilo svoje. Najzad, čuvari su počeli da se spuštaju na Fon. Uglavnom, zbog hrane. Vrlo retko su silazili, i bili dočekivani s strahopoštovanjem kao da su bogovi. Iz dosade, iz obesti, ili nečeg trećeg, najzad su mojim precima predložili surovu igru. Oni čuvaju tajnu i čekaju svog Gospodara. Taj Gospodar zna odgovore na sva, ali baš na sva pitanja. Svako može doći i postaviti svako pitanje, na koje želi da čuje odgovor. Ulog je njegov život. Jer, može se desiti i da se ne vrati. Ne, neće ga ubiti. Možda jednostavno neće izdržati odgovor.

— Mnogo je, vrlo mnogo zima prošlo otada. U međuvremenu, ljudi su počeli da odlaze. Retko, ali ipak. Zašto rizikuju život? Iz častoljublja, na primer. Dosta ih se nije vratilo.

— A oni koji se vratiše, nisu bili sretni zbog svog saznanja. Postali su mračni. Neki su pomerili pameću. Već dugo tamo niko nije išao. Asa začuta. Čulo se samo pucketanje vatre.

— Veruješ li u to? — oglasi se najzad Ejvind Pogubitelj.

Hrim je bio zamišljen.

— Stalo mi je da nadem onog čoveka. Prvi put čujem ovako nešto. Ali možda vredi proveriti.

— Hatija mu, ko je čovek do koga ti je toliko stalo? Tvoj otac? Ja radije ne bih dirao veštice, ako baš ne moram.

Hrim počuta kratko.

— Tražim nekoga ko je važan za celo moje pleme. Nije mi otac, nije mi ništa. Ali ako neko može da odgovori na SVA pitanja, mislim da ću pokušati, i zapitati ga o svom čoveku.

— Sinko, koga ti u stvari tražiš?

— Rekoh ti, jednog značajnog čoveka.

Ubrzo su poredali, Asa i Prost pod strehom, a dva prijatelja kraj vatre. Dogovoriše se da njih dvojica naizmenice čuvaju stražu; prvo Hrim pa Ejvind. Hrimu dugo san nije dolazio na oči, a kad je zaspao, sanjao je mračne pećine.

Praskozorje beše vrlo hladno.

Hrim se trže iz sna — osetio je blizak pokret, i zgrabio mač ispod uzglavlja.

— Ja sam — ću se šapat iz mraka. Bila je to Asa. — Vrlo je hladno. Uvila sam Prosta, ali za mene nema ničeg. Mogu li da se zavučem pod tvoj pokrivač?

Hrim zbunjeno zatrese glavom.

— Možeš — šapnu.

Ona to i učini.

Pruge rumenila ispresecale su nebo na istoku, kad ju je poljubio prvi put.

10.

Jutro je donelo pitanja.

Posle doručka, Hrim upita prvi:

— Onda, da li se sad rastajemo? Mislim, dogovorili smo se da putujemo zajedno otprilike do tamo.

Ejvind Pogubitelj razmisli nekoliko trenutaka.

— Trebalo bi, sinko. Sam si mi rekao da donosiš nesreću. A baš smo lepo putovali — Iskezi se. — Ne sećam se da sam tako putovao i razgovarao još sa nekim. Reci mi gde stvarno želiš. Nemam obaveza, ni

kuće ni kućišta. Mogao bih s tobom, zato što me ne drži mesto.

Hrim se osmehnu.

— Nemam razloga da krijem šta radim. Ali ako ti ispričam sve, pomislićeš da sam sigurno lud. Ili bar da sam sasvim neozbiljan, lakrdijaš koji priča svašta. A stvar je takva, da samo ja shvatam sve to.

— Sasvim ozbiljno udaraš mačem. — Ejvind se ponovo nasmeši, pokazujući sve svoje zube. — Ozbiljnosti kcliko hoćeš, bar za moj ukus. Ja sigurno neću misliti da si budala. — I pruži mu ruku.

Hrim se nasmeja i čvrsto mu steže šaku.

— Dobro, podimo onda, da postavim svoje pitanje.

— Važi, čoveče, baš me zanima kako to izgleda.

— Ali, ima još nešto... Ova devojka mi se dopada. Želim da pode sa nama. Ovde bi razbojnici mogli da se vrata. Jedan deo puta jahaće sa nama, dok... dok ne vidimo šta je najbolje za njih.

— Znam. — Ejvind se smejao. — Što se mene tiče, devojka jaše s tobom, dečak sa mnom. Zadovoljan? Tako i to bi rešeno.

Hrim se okrenu Asi.

— Hajde vas dvoje. Penjite se na konje, razbojnici bi mogli i da se vrata.

Prost uzviknu obradovano. Asa pogleda Hrima sa zahvalnošću, i ne samo sa zahvalnošću, ruku na srce.

Ejvind podiže dečaka na konja, pa skoči i sam. Hrim s konja pruži ruku Asi, no nije joj bila potrebna: Devojka s lakoćom uzjaha iza njega, i nežno ga rukama obgrli oko pasa.

Već su poterali konje, kad Hrim reče:

— Čekaj. Posle bih i tako morao da se penjem uz planinu. Asa, pre nego što vas otpratimo na Fon, hoćeš li da mi pokažeš kako se ide za to mesto, svetilište, ili šta je već, gde se postavljaju pitanja. Moram najpre da okušam sreću. Znaš da tražim nestalog čoveka.

Njeno lice se uozbilji.

— Znaš da je to opasno. Ali... Odvešću te do tamo. To je najmanje što mogu da učinim. Ja i Prost ionako ne žurimo nigde.

— Znači, idemo kod veštice. Dobro! — progunda Ejvind.

Put, međutim, nije bio toliko naporan kao što je Hrim očekivao, i putovali su prilično brzo. Ejvind je po običaju pričao. Asa se ponekad smejala. U neko doba, Pogubitelj upita:

— Dobro, kad već putujem s tobom, hajde, objasni mi ko je čovek koga tražiš.

Hrim uzdahnu. No, u glavnim crtama ispriča najzad celu priču.

Kad je Hrim završio, Ejvind je čuao. Najzad reče zamišljeno:

— Slušaj, da budem iskren, i ja sam mislio da su priče o precima bajke za decu, da nikakvo zlatno doba i nikakav rat nisu ni postojali. Ali ti, pa ti si do guše upao u poslove tih predaka!

— To je užasna priča — prošaputa Asa. — Plaši me.

— Ti hoćeš da poverujem odjednom u suviše stvari — produži Pogubitelj. — Da poverujem u ljude koji su živeli na zvezdama, u letilice koje mogu da stignu do tamo, u strašne osvajače... Hatija mu, mnogo tražiš, ali idem s tobom, bar mi nije dosadno! — i od srca se nasmeja.

— Ja se plašim — ponovi Asa, spustivši glavu na mladićevo rame. — Ali svejedno, idem s tobom do Svetilišta.

I produžiše dalje razgovarajući. Niko od njih nije obraćao pažnju na Prosta. Dečak je, sedeći iza Ejvinda, povremeno posezao rukom u džep i neprimetno ispuštao s konja čudne, sasvim oble bele kamenčiće.

Kao da za sebe obeležava put kojim su išli.

11.

Te noći, dok je bio Ejvindov red da čuva stražu, i dok je on sedeo

kraj vatre — malo dalje, Asa se tiho uvuče pod Hrimov pokrivač. Mladić je čvrsto zagrlj.

— Mili moj — šaputala je ona.

I pod njenim rukama Hrim ponovo oseti ono što već dugo nije doživeo — da može da bude i mek i raznežen.

Zbog jedne žene.

— Asa — prošapta, dok se devojka pribijala uz njega — želim da ostaneš sa mnom. Želim.

— I ja želim — šaputala je ona između poljubaca.

— Slušaj. Ako sutra saznam gde je Od — Hrimu ni na kraj pameti nije padalo da su mnogi pre njega to platili glavom — ako sutra dobijem pravi odgovor, brzo ću moći da nadem tog čarobnjaka. Dotle, ostaviću vas na Fonu, kod tvojih, jer put je opasan. Pošto ću znati gde treba da idem, brzo ću ga naći, i povezati s Votanom. A onda ću se vratiti po tebe i odvesti te u svoje pleme. Sigurno. Možda imamo dovoljno vremena da lepo živimo. Možda ti osvajači nikad i ne dođu.

— Nemoj da me ostavljaš — šaputala mu je u uvo. — Povedi i mene. Ići ću s tobom svuda.

— Ne, Asa. Opasno je, suviše.

Oboje začutaše tek kad je Ejvind ustao, protežući se, i počeo da zagleda okolo, jer mu se stalno pričinjao neki šapat u tami.

Rano ujutru nastavili su put. Krajem dana, stigli su do ulaza u jedan klanac strmih zidova. Tu na ulazu su zanoćili. Put ih je vodio baš kroz klanac.

Od ranog jutra svi su bili pomalo nervozni. Put se lagano uspinjao. Najzad, klanac se zatvarao. Široka kamena zaravan i, tačno pred njima, visok, mračan ulaz u pećinu. Nikog nije bilo napolju. Kao da tu odavno više uopšte nikog nije bilo.

Zaustavili su se na početku zaravni. Dva prijatelja se zgledaše.

— To je, znači, to — tiho reče Ejvind. — Pa sad, ne vredi da stojimo.

Sjahaše. Asu i Prosta ostaviše kod konja. Devojka je bila uplašena, dečak isto tako. Hrim i Ejvind za trenutak su oklevali, a zatim, rame uz rame, podoše ka mračnom otvoru u steni.

Samo jedan trenutak zastali su pred samim ulazom. Hodnik nije vodio duboko u brdo — vrlo brzo, oštro je savijao. Iz tame je dopirala hladnoća, već pred ulazom su je osećali.

Obojica udahnuše duboko i udoše.

12.

Hrim oprezno stupi napred, nesvesno stavivši ruku na balčak mača. Ejvind uđe za njim, a zatim zastade iznenađen. Očekivao je nešto drugo unutra. Poluotvorenih usta, osvrtao se po prostoriji.

Pećina se pretvarala u ogromnu podzemnu dvoranu. Na sredini dvorane, na nešto izdignutom, ozidanom ognjištu, gorela je velika vatra, koja je ujedno davala i svetlost, ali hladnoća beše takva da se Hrim naježio. Bila je to dvorana ovalnog oblika, izdubljena u steni. Zidovi behu vrlo grubi — gola stena — no pod, od istog kamena, bio je brižljivo obrađen. Ničeg nije bilo: nikakvih kipova, nikakvih predmeta. Iza vatre naziralo se nešto što bi moglo da bude džinovsko kameno prestolje, baz ukrasa. Kraj njega je stajao starac zbrčkanog lica, ogrnut belim platnom I ništa više.

Ejvind stade dva koraka iza Hrima, dajući mu na taj način mesto važnijeg.

— Ja sam Hrim — reče mladić pozdanim glasom.

— Znam — odgovori starac s licem koje je podsećalo na sasušen plod.

— A ko si ti? — Hrim je uložio napor da mu glas ostane siguran.

— Ja sam samo žrec Maal'Baka, Crnog Boga.

Hrim se tek sad priseti:

— Govoriš moj jezik?

— Govorim sve jezike. — odgovori starac.

— Ako znaš ko sam, znaš li i zašto dolazim?

— Naslućujem. Nije ih bilo mnogo koji su došli ovamo, još manje ih se vratilo. Želiš da pitaš nešto do čega ti je veoma stalo — stalo bar koliko i do života, kad si došao ovamo.

Ejvind ih je gledao otvorenih usta.

Hrim je osećao svoje srce čak u grlu, toliko je jako tuklo. Za trenutak, preplavi ga vrućina. Oseti pulsiranje u svom trećem oku.

— Znaš koga tražim?

— Znam — odvrati starac. — Čujem tvoje misli.

— Možeš li mi reći gde je?

— Nisam ja taj koji daje odgovore — preko starčevog zbrčkanog lica prede osmeh, ali to je mogao biti i osmeh dželata. — Da bi dobio odgovor, moraš tražiti sam.

Hrim je osećao udarce u slepoočnicama, u trećem oku. Oseti odjednom da su mu usta potpuno suva.

— Treba li da tražim »Knjigu lobanja«? Gde?

Starac se ponovo osmehnu.

— Odlično, momče, ti ne gubiš vreme. Da, treba da je tražiš — i stigao si na pravo mesto. Ti očekuješ knjigu — debelu, iskrzanu, prastaru — I u njoj zapisane odgovore. Ne postoji nikakva »Knjiga«. Postoji samo ovo — okrete se i pokaza rukom kameni presto u senci. — Mesto gde se postavljaju pitanja. Zovu ga »Knjiga lobanja«. Jer je tu pohranjeno znanje mnogih mudraca. Ili, jer su mnogi ostavili ovde svoje lobanje — Pitali su, ali nisu imali snage da izdrže odgovor.

Hrim je bio potpuno zbunjen.

— Koga da pitam? Kameno sedište?

— Ne. To je presto Maal'Baka. Treba da sedneš na njega i postaviš pitanje. Dobićeš odgovor na svako pitanje — ali treba da uložiš sopstvenu snagu i volju. Sedajući na presto, i postavljajući pitanje misli-ma, ti stupaš direktno u vezu s

Crnim Bogom. Dok postavljaš pitanje — udružuješ svoju snagu, volju, misao s njim. To je žestok doživljaj. Mnogi su pre tebe to platili glavom. A ako i dobiješ odgovor, sama istina te može poraziti još više. Ne jednom, video sam snažne ljude koji su sedeli ovde — a izneli smo slomljene starce. Možeš dobiti odgovor na svako pitanje — a ulog je tvoj život. Hoćeš li da pokušaš?

Hrim proguta knedlu. Odjednom, nije mogao više ništa da kaže.

— Pre nego što odlučiš, pogledaj ovo — reče starac i pokaza rukom nešto u podnožju prestola. U senci, Hrim tek sad primeti belasanje. Bela boja kostiju, ljudskih kostiju.

•Knjiga lobanja•.

S velikim naporom, mladić ovlaži usta.

— Da — procedi. — Pitaću.

Iza njega progovori Ejvind tihim glasom:

— Jesi li siguran da želiš da pitaš prokletu stvar? Ja ne bih.

— Hatija mu, zašto smo onda dolazili? — siknu Hrim.

— Dobro, — Starac skrsti ruke na grudima. — Odlučio si. Reci mi — liće mu se iskrivi u bezubi osmeh — reci mi ako hoćeš: Zašto pitaš? Šta želiš? Moć? Bogatstvo? Ljubav? Večni život? Šta te goni da rizikuješ sopstvenu kožu — jer odgovor je nezvestan? Šta je to što te goni da ipak pitaš?

Hrim je razmišljao za trenutak.

— Želim da spasem mnogo ljudi. Moram. To je moj put.

— Ah! — starac se škripavo nasmeja. — Ideali! Ti si prvi koga znam, da je došao ovamo zbog toga. Dobro, momče! Jednostavno, popni se ovamo i sedi. Sve ostalo čuješ u svojim mislima. Onda pitaj. A ja želim ti puno sreće!

I bezubo se kreveljeći, žrec se povuče u senku.

Hrim i Ejvind se zgledaše.

— Ti si zbilja lud! — šapnu najamnik.

Hrim pruži ruku i steže ga za mišicu. Gledali su se jedan trenutak, a onda Hrim udahnu duboko, okrete se i sporim koracima pođe prestolu.

Masivno kameno sedište bilo je isklesano iz jednog jedinog komada. Visoko sedište, sa velikim naslonom i osloncima za ruke sa obe strane. Hrim ga osmotri kratko, zatim skoči, uhvati se za ivicu sedišta i polako se na laktovima podiže gore, okrete se i sede. Povukavši se malo unazad, osloni se leđima o naslon i obe ruke položi na rukohvate, predajući svu svoju težinu kamenom sedištu. Onda sklopi oči.

Ništa se nije desilo. Prošlo je nekoliko trenutaka i mladić otvori oči.

Osećao je samo hladnoću kamena.

A onda kao da dobi udarac u stomak. Trenutni pritisak koji mu izbi vazduh. Čula ga izdadoše: Obavi ga tama, ništa nije video, grčevito steže rukohvate prestola, jer mu se učini da je počeo da se vrti. U glavi mu nasta kaos, a onda snažan bol u njegovom trećem oku, učini mu se, gotovo mu rascepi glavu nadvoje.

Tad trenutno sve prestade. Samo oštar bol u glavi, pa glas koji raste iz bola, glas koji se ne čuje, glas koji odjekuje kroz misli.

— Glavni mozak kosmičkog broda trinaest! Očekujem pitanje.

Hrim pokuša, bez uspeha, da prevale reč preko zgrčenih usana. Ali odmah shvati: ne treba da govori, jer glas je odgovorio već na prvu misao koja mu sevnu kroz glavu:

— Šta je to •Glavni mozak kosmičkog broda•?

— Korekcija na pitačev nivo znanja. Ponekad me zovu Maal'Bak — Crni Bog. Očekujem pitanje

Kovitlac slika, delova slika, glasova, zavrte se Hrimovom svešču. No, još uvek je dovoljno vladao sobom da zna zašto je ovde. I reče to:

— Ko je Od? Gde živi?

— Prvo pitanje: Od je jedno od imena zapovednika kosmičkog broda trinaest. Drugo pitanje: ne znam

gde je sada. Moguće su pretpostavke. Ne mogu sam da stupim u vezu s njim kad je u pokretu, on stupa u vezu sa mnom.

Bol se odjednom pojača. Prsti, koji su grčevito stezali kameni oslonac, počеше da podrhtavaju.

— Šta je Od? Bog? Demon?

— Od je zapovednik ovog ratnog sektora. Korekcija na pitačev nivo znanja: Od je čovek. Ista vrsta kao pitač. Od je izabran, jedini od ljudi. Pitač mora da kaže šta ga tačno zanima.

Treće oko divlje je pulsiralo. Kao da je još jedno veliko srce radilo u Hrimovoj glavi. Opet oseti da s njegovom ravnotežom nešto nije u redu. Leđima i glavom naleže na naslon iza sebe, koliko god je mogao.

— Ako je čovek, ima li veze s precima, kao što su mi rekli?

— Pitač koristi izraze podobne njegovoj vrsti za poimanje sveta i istorije. Od je mnogo stariji od predaka, ako pitač misli na ljude koji su živeli neposredno pre velikog rata, koji je uništio civilizaciju.

Snažni drhtaji mišića otpočеше jedan za drugim, povivši ga prema napred. Bol je sada bio višestruk, iz raznih pravaca. Pred očima je video niz svetlosnih bleskova, prekidanih najcrnjom tamom. Pre nego što je izgubio svest — uspeo je da sklopi misao:

— Nemoguće da je tako star. Čovek bi morao odavno da umre.

Odgovor je ipak uspeo da razume:

— Od je čovek koji ne može da umre.

13.

Došao je sebi ispred pećine, na travi, gde ga je Ejvind položio. Polako je pogledom klizio po licima nad sobom i vide: zabrinuto Asino, zbunjeno dečakovo, nasmešeno najamnikovo. I Hrim se slabo osmehnu.

— Pa, jesi li ga našao? — upita Pogubitelj.

— Sad znam još manje nego pre — reče Hrim slabim glasom.

— Znači, nisi dobio odgovor? — prošapta Asa.

— Ipak ga je dobio — ču se glas iza njih. Svi se okrenuše tamo. Kraj ulaza u pećinu stajao je stari žrec.

— Mladiću, ti baš imaš sreće. Ni sam ne možeš da zamisliš koliko. Posle tebe, javio se sam Od, moj gospodar. Pošto je čuo od Crnog Boga da ga je jedan smrtnik tražio, poručuje ti: ako ti je toliko stalo do toga, sutra u podne budi na Trozubom vrhu. To je sve.

— Gde je to? — upita Hrim. Beše sasvim došao sebi.

— To nije daleko odavde — brzo reče Asa. — Ali, zar smeš da odeš?

— Bogova mu, pa zašto sam onda prevaleo ovoliki put?!

Pošto su saznali gde je mesto, dva prijatelja se dogovoriše: Ako krenu sutra u svitanje, do odredišta mogu da stignu do podneva. Asu i Prosta neće voditi, već će ih ostaviti ovde. Ako koriste prečice, kroz dva dana biće na Fonu i čekaće ih kod onih rođaka. Ako se uopšte vrate.

Celo večer Asa je preplakala na Hrimovom ramenu.

U samo praskozorje, mladići ustađoše. Pošto je poljubio devojk, Hrim se vinu na konja. Obojica mahnuše još jednom i konji krenuše.

Vratiše se do početka klanca, a zatim, sve niže i niže, do jedne veće, ravne uvale u podnožju. A tada, tada spaziše da im u susret ide velika grupa jahača u besnom trku.

Obojica obodoše konje, koji se dađoše u trk. Nastojali su da izbegnu onu grupu, a da zadrže pravac koji vodi ka Trozubom vrhu.

14.

Polako, ali očigledno, progonitelji na svojim konjima sve su više smanjivali rastojanje. Besno podbadajući svoje životinje, vičući iz sve snage, bili su tako blizu da su im se, u

sivom jutarnjem svetlu, mogla već raspoznati lica. I bilo ih je mnogo.

Hrim i Ejvind gonili su svoje konje najvećom brzinom, no konji im jednostavno behu premoreni. Iza njih jasno se čula tutnjava kopita, i povici gonilaca. Hrim poleže po vratu svog konja, spusti lice u njegovu grivu i poče da šapuće životinji u samo uvo:

— Hajde, još brže. Brže, molim te. Molim te.

Konj odgovori frktnjem. Sapi obe životinje presijavale su se od znoja. Po disanju svog konja, Hrim je znao da neće još dugo.

Ejvind mu se primače i viknu:

— Znaš li ko su ovi?

— Nemam pojma, ali traže baš nas!

— Ne vredi više, konj mi posustaje!

Hrim pruži ruku prema niskom, stenovitom brežuljku pred njima:

— Teraj tamo! Tamo ćemo se boriti!

— Dobro! — viknu Ejvind, i opet se razdvojiše.

U galopu, oba jahača izbiše na vrh brežuljka, skočiše sa svojih konja i isukaše mačeve. Progonitelji su već bili u podnožju i sjahivali su, dozivajući se i bodreći međusobno.

Hrim se obazre oko sebe. Brežuljak je bio nizak, stene glatke. Vrh se moglo prići sa tri strane — za onoga ko je gore, brežuljak je pružao tek neznatnu prednost.

— Ovo liči na kraj! — osmehnu se Ejvind.

Hrim se i sam osmehnu.

— Nisu još imali posla sa ovakvom dvojicom.

Ejvind klimnu glavom. Sporazumeli su se bez reči. Stadoše leđa uz leđa sa isukanim mačevima u rukama. Pogubitelj tihim glasom prizva ime Hatija — ratničkog vuka, boga svih ratnika.

Progonitelji se skupiše, povadiše oružje, pa uz viku/jurnuše istovremeno sa sve tri strane. No gore, na vrhu, ipak nije bilo mesta za sve.

Prvog koji iskoči gore, Hrim pogodi udarcem u stomak, držeći mač obema rukama. Ejvind odbi udarac svog protivnika, zveknuše mačevi, a onda, užasnim udarcem, Ejvind mu raspoluti laki šlem, i lobanju pod njim. Hrimov naredni protivnik spremno dočeka udarac, opet zazveča metal, on se povuče unazad održavajući ravnotežu — ali Hrimov mač spusti se na njegovu isturenu nogu. Ovaj se sruči niz padinu, jaučući.

U tom trenutku Pogubitelj je odbijao napad dva protivnika, koji su smetali jedan drugom.

Napadači ustuknuše. Samo trenutak trajalo je zatišje. Oni dole se podeliše da napadnu tako ne bi li razdvojili branioce, da više nemaju zaklonjena leđa. Onda jurnuše.

Ponovo zazvečaše mačevi, ponovo blesnuše sečiva u jutarnjem, mutnom svetlu. Sad Hrim dobi prvu ranu, laku, u rame — pri tom, odsekavši ruku koja je držala mač što ga rani. Odmah zatim okrznuše i Ejvinda na dva mesta. Poslednji udarac — iznenadan, u nogu — zaljulja ga, napadači povikaše.

U tom trenutku s fijukom dolete jedno koplje, i Ejvindu najbližeg napadača prikova za zemlju. A tada — a tada dva ogromna siva vuka padoše među progonitelje, bez urlika, munjevito, zubi i jednog i drugog nadoše grla dvojice ljudi.

Sad nastade kaos. Napadači se okrenuše, pokušavajući da oružjem zaustave vukove, ali Hrim i Ejvind sad nasrnuše na njih. Ove zahvati panika. A u tom momentu odjeknu smeh — snažan, strašan smeh. Na crnom konju bez sedla, na vrh brežuljka izbi visoki starac bele kose i kratke bele brade

Jezivi smeh bio je njegov.

Dvojica najbližih progonitelja imali su hrabrosti da okrenu mačeve protiv njega. Cerekajući se, starac samo podiže ruku. I jedan i drugi srušiše se kao posečeni, a krv im udari na usta.

Više nije trebalo. Nekoliko preostalih napadača sjurilo se niz brdo, u podnožju poskakaše na svoje konje i pobegoše u najvećem strahu. Za njima je odjekivao starčev smeh.

Vukovi poslušno sedoše na zadnje noge.

Hrim načini nekoliko koraka i stade. Ejvind došepa iza njega, oslanjajući se na mač. Starac je još uvek bio na konju. Konačno, pogledi im se sretoše.

Gledale su ih plave, podrugljive, nadmoćne oči. Starac se zabavljao. Hrim s naporom ovlaži usta.

— Ti si Od. — To nije bilo pitanje, bila je tvrdnja.

Strašne plave oči sevnuše.

— Jesam, dečaće. To je jedno od mojih najstarijih imena. Na ovom svetu, ja sam imao mnogo imena.

Brežuljkom opet odjeknu starčev smeh.

— A ti si Hrim, koji se usudio da sedne u moj centar za vezu, i da se poveže s mojim brodskim kompjuterom. Tražio mene, ni više, ni manje! Eto, zato sam potražio ja vas. Dugo me niko nije ovde tražio, znaš! — i opet odjeknu onaj smeh što ledi krv u žilama.

— Dela, dečaće, govori! Zašto sam ti potreban?

Pred ovim glasom i Hrimu kleknuše kolena. Ipak progovori:

— Ako ti, Poštovani, znaš sve ono što kažu, onda sigurno znaš da nam svima preti opasnost. — Hrim zastade i udahnu duboko. — Ovamo uskoro stižu Hiksi, koji ubijaju sve živo. Znaš li za njih?

Starac se uozbilji.

— Da, znam i za Hikse, i za njihove gospodare. Znam da će uskoro udariti ovamo. Pa?

— Ja treba da te nadem i zamolim — Hrimove oči odolele su starčevom pogledu, on zastade i dodade: — . . . zamolim najponiznije da nam pomogneš. . .

— Pomognem vama? Kome?

— Nama. Ljudima. . . Svim ljudima što žive ovde. Proročanstvo kaže

da jedino ti možeš pomoći. Zajedno, možemo dosta da učinimo. Ima mnogo ratnika, koji se neće uplašiti te borbe, baš kao nas dvojica. Ima proroka koji će pomoći kao, Gulvejg. Ima predaka, koji imaju moćne mašine, kao Votan. Zajedno s tobom, proročanstvo kaže da to moraš biti ti, sigurno možemo puno da učinimo. . .

— Šta? — glas natera oba mladića da zadrhte. — Vi mene pozivate u savez? Vi meni nudite pomoć? — Demonski osmeh prede preko starčevog lica. — Dečaće, zadnjih sedam hiljada godina na ovom svetu, ja ništa drugo i ne radim nego se borim protiv Hiksa. I pobedujem! — grmnu. — Uvek! Šta će u toj borbi biti s vama, vašim smešnim čarobnjacima i vašim tragikomičnim precima, apsolutno nije važno! Ulozi su takvi, da to nema nikakvog značaja. Nema! Meni nudite pomoć?! — Strašne plave oči sevnuše, a glas, glas je zvučao kao da upravo objavljuje strašni sud:

— Meni? Rekoh ti da sam imao mnogo imena. Ja sam i vavilonski Gozer, bog uništenja. Ja sam i indijski Krišna, bog-razarač. Ja sam. . . Ti ne znaš ništa od toga. A poslednji put kad sam ovde imao posla, bio sam Merlin, čarobnjak! Ha, ha, ha, ha! I svaki put sam tukao Hikse, ili bilo koga s njihove strane! I to tako, da su me i oni, i ljudi zapamtili. Svih sedam hiljada godina!

Starac obode konja, ovaj se prope, a zatim jurnu niz padinu. Vuci skočiše i pojuriše za njim. A dok se starac na crnom konju udaljavao, još uvek su čuli njegov užasni smeh.

15.

Hrim se okrete Ejvindu.

— Ako mi sad ode, gotovo je! Neću ga više naći. — I već u sledećem momentu peo se na konja, koji se u međuvremenu vratio, dobacivši prijatelju:

— Moram ga ubediti! Previj ranu i kreni za nama! — I odjuri.

Vrlo brzo ugledao je konjanika. Hrim mu se približavao u galopu. Od je morao znati da mu ovaj prilazi s leđa, jer odjednom stade i okrete se prema mladiću. Za trenutak, Hrim se naježi. Učini mu se da će ovaj podići ruku i ubiti ga na mestu, kao one napadače malopre.

No, Od je čekao. Lice mu je bilo nepomično.

Hrim ukopa svog konja u mestu, i skoči na zemlju. Načini nekoliko koraka prema Odu, koji je i dalje čekao na svom konju, nepomičan i ćutljiv.

Hrimu se steže grlo.

— Starče. — reče tiho. — Vidiš da sam pošao za tobom. Ponizno te molim, saslušaj me. Ne odbacuj nas tako. Sve što hoćemo, to je da se borimo uz tebe. Ti kažeš da ćeš se boriti kao uvek. Pri tome, prezireš nas, nismo važni. Ako već sve treba da ode u Hatijev pakao, želimo da umremo kao ljudi. Ti imaš načina da ratuješ i pobediš. Dozvoli onda da se borimo na istoj strani, da učinimo šta možemo. Pa zar stvarno toliko malo vredimo, bogova mu!

Od se nasmeši, onim istim osmehom.

— Da, zbilja malo vredite!

— Ako si čovek. . .

— Bio sam čovek. — preseče ga Od. — Davno.

Tog trenutka, kao da je eksplodirala blještava plamena kugla neposredno pred njima, uplašen, Odov konj se prope, ali starac ostade u sedlu. Udar ni talas skoro da obori Hrima na zemlju, on se zate-tura.

Ali nije bilo nikakvog zvuka.

Idućeg trenutka pred njima se materijalizovao čovek u čudnom vozilu.

Hrim nikad nije video ništa slično. Vozilo je bilo nisko, rešetkasta konstrukcija na četiri masivna točka. U zadnjem, širem delu, uočavao se snažan motor. Vazduh je još

uvek treperio oko vozila na mestu gde se pojavilo. Temperatura je još uvek bila povišena.

Čovek u njemu — to je ipak bio čovek, visok, vitak, stariji od Hrima — uspravi se. U sjajnom letačkom kombinezonu, podseti mladića na Votana. Obema rukama skide šlem s providnim vizirom, i, dok mu se duga plava kosa rasu, prsnu u smeh.

— Popuštaš, starče! — reče. — Iznenadio sam te.

Od se nervozno pomeri u sedlu, stežući koplje.

— Čekaj! — viknu nepoznati. — Nosim ti poruku!

Od ostade sa spuštenim kopljem. Njegovo skamenjeno lice nije odao baš ništa. Hrim je stajao nepomično, uhvaćen u pokretu.

— Poruka glasi: matični svet tvojih gospodara, Armgard, više ne postoji. Mi smo ga uništili. Znaš šta to znači. Mi smo dobili ovaj rat. Sad smo mi gospodari života i smrti ovog dela Svemira.

— Gospodarica je želela da ti lično prenesem poruku. Neće te ubiti odmah. Ostaviće ti vremena da razmišljaš kako si odjednom sasvim sam. Nema izvora tvoje snage, nema otkuda da se nadaš pomoći. Sad si samo čovek!

Stranac se okrete Hrimu.

— Vidim da te je ovaj mladić pro-našao. Šteta, moji ljudi su se toliko trudili oko njega. Ali ni to više nije važno.

Govornik se podrugljivo nakloni, dajući znak da je završio. Zatim stavi šlem, sede u vozilo — i ponovo blesnu narandžasti plamen.

Sledećeg trenutka nije bilo ničeg.

Od je još uvek bio skamenjen u sedlu. Hrim prvi dođe do daha.

— Ko je on? Ko je Gospodarica? Znao je za mene, kako? Kako sam razumeo šta govori?

— Utiskivao je svoje misli u tvoj um — zamišljeno reče Od, odgovarajući na poslednje pitanje. Beše zagledan negde u daljinu.

— Vesti su loše?

Starac spusti umoran pogled na njega.

— Ti, dečaće, nisi razumeo glavno. . . Vesti gore ne mogu da budu.

Možda treba da objašnjavam. . . Verovatno si zaslužio, čim ti i ovaj pridaje značaj.

Od je sada ličio na umornog, starog čoveka.

— Ti jurcaš okolo za mnom, da me moliš da pomognem tvojim zemljacima, i uopšte ne znaš o čemu se tu radi. — Počuta malo. — Ti Hiksi, osvajači, od kojih želiš da spaseš svet, samo su orude u rukama svojih gospodara, druge, još moćnije rase. Kao što sam ja samo vojnik u rukama svojih gospodara. Moćna, neljudska rasa, koje više nema. . . Armgard je uništen. Shvati, u Svemiru, u tom mračnom Svemiru o kome ti razmišljaš samo kao o zvezdanom nebu u letnjim noćima, u tom Svemiru vodi se bespoštedan rat između ove dve rase. Bar se vodilo. . . Druge manje razvijene rase, drugi svetovi bili su samo oružja u njihovim rukama. Mira ne može biti. Samo jedan preživljava, pobednik. Tvoji preci negde su se sreli sa Hiksima, i pobeegli glavom bez obzira. Ali preci im uopšte nisu bili cilj. Hiksi uništavaju sve živo samo da bi nove svetove prilagodili svojim gospodarima. Sistematski. Ovima je nepohodan prostor.

— Igrom suludog slučaja, ispalo je da su ovaj sektor i ovaj svet na vrlo važnom mestu u ovom delu galaksije, da su vrlo važni u ovom ratu.

— I zbog toga obe strane imaju ovde svoje ljude, pokušavaju da još u početku potisnu ove druge. Ta borba, merena tvojim vremenom, traje hiljadama godina. Ali, shvataš li da ovaj rat traje hiljadama godina!

U Hrimovoj glavi počinjala je da se oblikuje slika. Ustuknuo je pred njenom širinom.

— Hiksi su. . . samo vojnici jedne zaraćene strane? A ti si vojnik druge?

— Da. Kao što je ta Gospodarica, moj večiti protivnik, saveznik Hiksa. Jednog njenog čoveka video si malopre.

— Taj veliki rat. . . Pa koliko im to treba prostora?

— Mnogo, dečaće. A dve ovakve rase, sa ovakvim osobinama, isključuju jedna drugu.

— Ako je ovaj svet tako važan, kao neki planinski prevoj, zašto ga već dosad nisu zauzeli? Zašto tek sad šalju vojsku?

— Zato što je Svemir ogroman, a vojska ipak ograničena. Ratne flote bile su potrebnije bliže matičnim svetovima. Zato smo mi ovde vodili rat umesto njih, pripremajući razvoj događaja u budućnosti. Samo što je sad rat, izgleda, završen. Mojih gospodara više nema. . . Nema svrhu moje postojanje.

Zavladala je tišina.

— A ko si onda ti? — tiho upita mladić.

— Nekad davno, ako možeš da shvatiš šta znači sedam hiljada godina. . . bio sam čovek.

— Kao ja?!

— Kao ti. Običan, smrtni bednik. Mene su izabrali. Ocenili su da bih mogao biti dobar. Odveli me. Prošao sam obuku, razvio snage kojih nisam bio svestan. Naučio da upravljam prostorom i vremenom. Učinili su me praktično besmrtnim. Mogu biti uništen, a to nije lako. . . I usadili su mi ideju da se borim za pravednu stvar. To je najgore.

Hrim ga je gledao, a glava je počinjala da ga boli. Ovo je bilo previše.

— Gospodari Hiksa nisu gubili vreme. Izabrali su nju. U svom prvom životu bila je obična, zemaljska smrtna drolja, a onda je prošla tretman sličan mom, i postala Gospodarica. Moj večiti protivnik. Hiljadama godina ratujem protiv nje i njenih ljudi.

Od zastade zamišljen.

— I bio sam dobar vojnik. Uvek sam ih tukao! A sada sam poražen. Ali nisu me oni porazili. Drugi, jači, uništili su moje gospodare. Ja sam još nepobeden!

Gnev mu je izborao lice. Gledao je nekud kroz Hrima, kao da razgovara sam sa sobom.

— Toliko vekova kao najskromniji vojnik u službi. . . Odlazio u hibernaciju, vraćao se, menjao oružja, epohe, sluge. . . Uništavao sve što mi se nađe na putu, ne štedeći ni tvoje pretke. I uveren da se borim za ispravnu stvar. A sad sam slobodan!

U Hrimovim očima nazirao se užas.

— A ja. . . Zašto sam ja tu potreban?

Pogledi im se ponovo sretoše.

— Postoji. . . ti bi rekao: proročanstvo. Tebe su uočili vrlo kasno i jedni i drugi, ali, recimo, bio si očekivan. Mislili su da bi možda mogao postati dobar vojnik za jednu stranu, kao ja.

16.

Kad je Ejvind uskoro dojahao po njihovom tragu, zatekao ih je obojicu pogružene, bez reči, kako pognutih glava sede na zemlji, dok su im konji pasli nedaleko odatle.

— Šta se ovde desilo, bogova mu? — upita.

Od podiže pogled i odmeri došljaka. Onda ustade. Učinio je to odlučno, gipko, pokretom mladića — ne koristeći ruke. Lice mu je ponovo bilo čvrsto, pogled ponovo postao čeličan.

— Pa dobro — reče tiho, zagledan u daljinu, ne obraćajući se nikom posebno. — Još nešto mogu da uradim.

Hrim podiže glavu. Još uvek je bio pritisnut težinom saznanja. Slika stvarnosti u njegovoj svesti potpuno se izmenila. Umesto jednostavnog poimanja sveta, slika je dobila nepojmljive razmere, a krajevi

su joj se naprosto gubili, zamagljeni.

— Šta ćeš da uradiš? — upita, potpuno nesvestan smelosti kojom se obraća čarobnjaku.

— Mene još nisu pobedili. Mogu bar da ih dočekam s oružjem u ruci. Još bolje, mogu da im pođem u susret. — Lice mu ozari osmeh koji uteruje jezu.

— Kako? — upita Hrim.

— Mogu malo da ih namučim, pre nego što me ubiju. Znaš, ja nisam baš sam. Imam gomilu sledbenika, običnih vojnika, kao i ona. Hoću malo da ratujem, a to umem, veruj mi.

— Kako se ONA zove? — upita tiho mladić.

— Ima više imena kao i ja. Nidheg, Kali. . . Možda joj je najlepše ono poslednje. Tako se zvala kad smo se borili poslednji put, kad sam onog momka, Artura, morao da učim svemu. Morgana le Fej.

— Koliko je prošlo tada?

— Po tvojim merilima, jako mnogo, dečake.

Starac zviznu, njegov crni konj pride kasom. Vučji konji su dotle ležali, sedišće na zadnje noge. Dok je prilazio svom konju, Od je govorio poluglasno, kao za sebi.

— Prvo, dati uzbunu. Okupiti ljude, podeliti u više grupa. Ne čekati, napasti. Ujesti. Proročemo malo njene sledbenike.

Jednim skokom vinu se na konja. Onda kao da se priseti nečeg:

— Vas dvojica, ako možete, podite sa mnom. Bar to se zaslужili, da se borite uz mene, zar ne? — Po prvi put, on se nasmeja.

— Da li je to kraj? — upita Hrim. Glas mu je bio tih, osećao je da nema snage, da gubi nadu. Njegova slika sveta bila je srušena — uopšte se nije snalazio.

— Možda. Hteo si sa mnom. Moći ćeš da vidiš najspektakularniji mogući kraj, izbliza. — Kao da se tračak topline javio u starčevim očima.

Od priče da mladići uzjašu. Zatim obode svog konja i potera ga besnim galopom. Dva mladića i vukovi sledili su ga.

17.

Ubrzo su usporili, jer konji behu već umorni. Uz put, Hrim je ispričao Ejvindu šta se sve dogodilo, sve što je znao. Na najamnika, ovo je delovalo drugačije nego na Hrima. On pršte u smeh.

— Slušaj — reče — dobar deo toga ne razumem, ali ako postoji ženska koja muči ovog starog čiku, zašto da se i mi ne umešamo? Sve što mi je jasno je: mi smo igračke, bedne igračke u tuđim rukama, budale. To što mi vidimo oko sebe, uopšte nije to. E pa, znaš li šta jedino mogu da urade takve budale, sad kad znaju sve? Da uzmu mač i da bar umru kao ljudi, bar toliko. Da to jednom bude MOJ izbor.

Pogubitelj se uozbilji.

— Nikad nisam preterano cenio ljude. Ni svoj život. Živeo sam meću smrt i izmičući. Ni u bogove nisam toliko verovao. Ali da baš toliko utiču na naš život... Da baš toliko nema čvrstih granica, da je to što vidimo privid, nisam mogao da pomislim ni najpijaniji. Mogao bih i da kažem da me se to ne tiče, da neću da se mešam, jer znam sve. Ali to mi ne leži. Baš bih da vidim tu ženu, što utire put tim svojim Hiksi-
ma što ne vole ljude.

— Onda smo izabrali stranu. Idemo s Odom — reče Hrim. Priteraše konje bliže starčevom.

— Gospodaru... ili kako da ti se obraćam? — upita Hrim.

— Zovi me prosto Od — reče starac ne okrećući se.

— Hoćeš li nam reći kuda idemo? Vidim da se vraćamo.

— Idem u centar za vezu. Ona pećina iz koje si me tražio. Moram da dam uzbunu svojim ljudima. Na ovom kontinentu imam dva moćna plemena na svojoj strani. Vode ih

ljudi koji su mi odani, što je tradicija. Služe mi upravo za ovakve situacije, da razbijem Morganine ljude, koji su ipak samo ljudi, da ih potisnem. Ja sam do sada pobeđivao. Morgana nikad nije uspela da izbori odlučujuću prednost. Sad... Sad se borim samo u svoje ime. Sad sam čovek.

— A posle?

— Moram da se savetujem sa centralnim mozgom. I s njim si razgovarao, to je Crni Bog. U orbiti oko Zemlje imam kosmički brod, na kome je mozak. Jedan od mnogih brodova koje sam imao, sve ovo vreme... Nisam baš tako baspomoćan. Možda još nešto može da se uradi.

— Taj... brod. Je li to letilica?

— A, da. Jeste, letilica, kojom mogu dosegnuti zvezde. Kruži oko tvog sveta, i mogu da odem do nje.

— Kuda, dečake? Svet mojih gospodara ne postoji više. Hiksi već dolaze. Nema mnogo dostupnih svetova. I... zar treba i da umrem sam? Dosta je bilo samoće. Neka to bude na ovom svetu, gde sam, nekad davno, bio samo čovek.

— Morgana... Ima li puno ljudi?

— Ima više plemena koja je slede. Izgleda da je ovog puta probuđena dosta pre mene, i da je stigla puno toga da pripremi. Ljude skuplja da bi naudila meni, potisnula me, pripremila teren. Da ovaj svet ostavi bez odbrane. Kad Hiksi stignu, ona će zgaziti sve svoje ljude, zajedno sa ostalima. Voleo bih da onda Hiksi zgaze nju.

— A onaj što se pojavio pred nama?

— Mordred? Poznajem ga. Morgana ima dvojicu takvih, koji su prošli obuku, i imaju moći nalik na njene, ali puno manje. Imaju i solidne mašine. Morala je da uzme i pomoćnike protiv mene, iako sam ja sam ha, ha, ha, ha!

— Na koja plemena možeš računati?

— Na Veringe, pre svega. Vrlo veliko, vrlo jako pleme. Hitno su mi

potrebni, da zavedem red prvo ovde. Možda je i moj centar ugrožen.

Jahali su dalje. Nešto kasnije, Od je progovorio sam:

— Kad se setim šta sam sve radio... Večiti rat, a ona moj večiti protivnik. Ne znate, ne možete da zamislite onaj osećaj dok pobedujem, dok gledam nju i njene ljude kako se povlače, razbijeni; dok stojim u dvokolicama iza Ardune, onog indijskog bednika koji se uplašio, pa ne sme da ošine četiri konja što nas vuku. Kakva bitka! Pre šest hiljada godina!

Mladići su ga gledali, a on je zanesen nastavljao:

— Ili dok progonim Morganu, s Arturom, naivčinom Arturom. Dok osvajamo gradove, koji moraju da padnu, jer ih ja opsedam. Vi niste videli tvrđavu koja gori u noći, a plamen se izvija spram neba, iskre lete visoko, dim guši, a vojnici ubijaju sve koji beže, baš sve, bez milosti. Dok plamen obasjava prizor nekom paklenom, crvenom svetlošću...

Hrim i Pogubitelj se zgledaše.

— Mogu li ja da pitam? — oglasi se Ejvind. — Nešto mi nije jasno. Nas su više puta pokušali da ubiju, dok smo putovali. Sad, izgleda da su želeli Hrima. Ali, kako su mogli znati, kako su nas pronašli? Zar oni i to mogu?

— To nije tako teško — progunda Od. — Shvati, postojala je visoka verovatnoća — postojalo je proročanstvo, da me razumeš, da se konačno pojavi neko ko bi svojim sposobnostima, uz odgovarajuću obuku, bio ravan meni. O tome se moralo voditi računa. Kad bih pronašao takvog čoveka i obučio ga, nas dvojica postali bismo vrlo opasni. Iako meni pomoćnik nije trebao. Bilo je dovoljno da se pod prismotrom drže vračevi, telepati, iz raznih plemena, a njih uopšte nema mnogo. Oni bi morali da uoče pojavu neobičnog mladića. Držeći telepate na oku, bilo je moguće saznati i za tvoju pojavu, i za tvoje kretanje. — Obrati se

Hrimu: — Da li si skorije bio s nekim vraćom, prorokom?

— Jesam, sa dva — odgovori mladić. — S Harbardom iz mog plemena i sa Gulvejg.

— Dovoljno — reče starac. — Sasvim dovoljno da te Morganini ljudi uoče, i da pokušaju da te onemoguće kao potencijalnu opasnost.

— Pa, da li sam ja zbilja opasnost? — upita Hrim.

— Mogao bi biti, dečake, mogao bi. Imaš težinu u haosu potencijalnih ishoda. Ali, oni su učinili nešto s mnogo većom težinom: Armgarda više nema.

— Moramo li da se borimo samo za Armgard? Možemo li da se borimo za sebe — reče Hrim.

— Dečake, prvi put u životu ja to i radim.

18.

Odu noćni odmor očigledno nije trebao. Ali ulogorli su se, jer umorne životinje nisu mogle dalje.

— Zamolio bih te za jedno — reče mu Hrim, dok su sedeli pored vatre. — Kad stignemo do pećine, dozvoli da sa nama povedemo jednu devojku i dečaka. Na celom svetu, do njih mi je najviše stalo.

— Povedi koga hoćeš. — Od se nasmeja. — Jahaće s tobom, ti se briješ o njima. — Poćuta malo. — Ja nemam nikog do koga mi je tako stalo.

U jednom trenutku, dok su se udaljili da pogledaju konje, Ejvind reče Hrimu:

— Sinko, je l' ovaj tebi liči na spasioca ljudskog roda?

— Ne — odgovori Hrim. — Jednostavno, ljudski rod je još sve što mu je ostalo.

To je bila nemirna noć. Negde u daljini besnela je oluja. Od nije spavao cele noći. Sedeo je pored vatre i čuvao stražu.

Oko podne sledećeg dana, stigoše u blizinu pećine. Sunce je ponovo pržilo. Na ivici retke šume, Hrim, iz-

nenaden, spazi dve prilike. Tu su stajali Prost i Asa. Od pogleda njih pa Hrima, shvati i ništa ne reče. Projaha kraj ono dvoje, jedva ih okrznuvši pogledom.

Devojka i dečak kliknuše radošno, Hrim odgovori, obode konja i, stigavši do njih, podiže Asu u sedlo i obasu je poljupcima. Nasmešeni Pogubitelj za to vreme podizao je u sedlo dečaka.

— Bogova mu, otkud vi ovde? Zašto niste na Fonu?

— Ne znam zašto, ali bila sam sigurna da ćeš se vratiti brzo. Nešto mi je govorilo da te sačekam ovde. Poštujem taj osećaj, to nam bogovi govore. Nismo ni išli na Fon. Proveli smo u šumi nekoliko dana, jeli bobice, krili se i čekali te. — Asa izgovori u jednom dahu.

— Ne mogu da verujem. Kako si bila tako sigurna?

— Ne znam, ne znam, ali znala sam da ćeš brzo doći. — Ona mu pritisnu dug poljubac. — Znala sam, eto tako.

Ona ga obgrli oko pasa i poče da mu priča kako su se plašili noću u šumi, a onda se trže i upita:

— A ti, šta si ti radio? Ko je onaj čovek?

U najkraćim crtama, Hrim joj ponovi priču. Njeno lice bilo je zbunjeno.

— Ne razumem ništa — reče. — Ali ako to znači da ideš u rat, da ćeš opet otići, nemoj! Ne želim da te izgubim! Nemoj otići da pogineš, molim te! Samo tebe i brata imam!

— Ne brini — tiho ju je umirivao Hrim, okrećući se prema njoj, dok se ona čvrsto privijala uz njegova široka leđa. — Ne brini, neću te ostaviti, odsad uvek ideš sa mnom.

Za jedan sat ugledaše pećinu. Od je odjednom živuće.

— Deco moja, sad me čeka posao. Pozvaću i Veringe i Geate. Verinzi su jači i mnogo bliži. Narediću da se odmah naoružaju i krenu ovamo, a mi ćemo im poći u susret. Sa dovoljno ljudi, podeljenih u grupe, moći ćemo da zagorčamo život Morgani.

Ako uspešno da na nekoliko mesta iznenadimo njene ljude, smanjićemo brojnu prednost, i možda doći do opreme. . . O, kako bi mi sad trebala neka oprema!

Od živahno skoči s konja.

— Sad je glavno pozvati Veringe. Svaki trenutak je dragocen, svaki.

Hrim i Ejvind podoše za njima u pećinu, kao da je to najnormalnija stvar. Plašljivo se osvrćući, za njima stupiše Asa i Prost.

— Imaš li još neko mesto, kao ova pećina? — upita Hrim.

— Imam još nekoliko — odgovori Od. Stupiše u podzemnu dvoranu, osvetljenu vatrom. Stari žrec, stojeći kraj prestola, nemo se pokloni.

— Odavde održavam vezu s brodom. Ovde imam mini letilicu kojom mogu da stignem do broda, ili gde želim. Imam i uređaje koji mi dozvoljavaju da predem polovinu sveta, i da se trenutno materijalizujem vrlo daleko odavde. Kao Morgred, znaš. Samo, izgleda da sam postao samouveren. Počeo sam sve reče da konsultujem mozak, odavno ne nosim aparat kojim bih mogao da ga pozovem s bilo kog mesta. Oslanjam se na centre. To mi se osvetilo, Morgana je probudena pre mene.

Ne obazirući se na žreca, Od skoči u masivno kameno sedište svoj presto. Položi ruke i sklopi oči.

Hrim se sećao žestine svog doživljaja, i očekivao je sličan napor i kod starca. Međutim, Od je sedeo mirno, s ledenog lica, kao da spava. A onda — onda njegovim licem prede izraz užasnog iznenađenja. Mišići se grčiše, on skoči sa prestola i stadole, ispred njih. Jedan trenutak izgledalo je da ih prvi put vidi. Onda reže pesnice i zareža:

— Morgana! Naučila si igru!

Carite se mladićima. Gotovo je vikao:

— Zvao sam svoje ljude. Niko ne odgovara. Onda sam pozvao Centralni mozak. Pre dva dana, Morgani ljudi napali su sva naselja Ve-

ringa. Bilo ih je mnogo, i potpuno su ih iznenadili. Niko, apsolutno niko od Veringa nije ostavljen u životu. Niko!

Sporim korakom, Od prođe pored skamenjenih ljudi i izađe napolje. Dok je prolazio, izgledao je još mnogo stariji.

19.

Sedeći na konju, na ivici šume, rukom zaštitivši oči od sunčeve svetlosti, Od je pažljivo osmatrao dolinu koja se prostirala pred njima. Nešto iza njega, takođe na konjima, behu Hrim i Ejvind Pogubitelj. Još malo dublje u šumi, na konjima behu Asa i Prost — i još oko tri stotine geatskih ratnika, svi naoružani do zuba.

Od je bio hladan, zamišljen, ćutljiv. Ali bio je uspravan u sedlu — i zračio snagom, celom svojom pojavom. Bio je star, da, bio je sam i bez podrške, bio je skoro čovek — potpuno čovek nije mogao da bude, više nikad — ali bio je odlučan.

Kao u najboljim danima. Kao zategnuta tetiva luka, spreman za borbu.

U večitom ratu, sa istim, večitim protivnikom, do smrti jednog od njih.

Sad se već sasvim oporavio od šoka u pećini — ali čak ni tada, u trenutku kad je doživeo najteži udarac, nije se slomio. Preko Centralnog mozga, istog trenutka, uzbunio je Geate. Srećom, oni još ne behu napadnuti. Gospodarevu naredbu čekali su generacijama. Tog trenutka sve je prekinuto, žene i deca povukli su se u planinu, a ratnici, podeljeni u grupe, krenuli su mu u susret. Istog dana, predveče, koristeći mogućnosti svog centra i prečice u prostorno-vremenskom kotinuumu, prebacio se zajedno sa dva mladića, devojkom i dečakom, i materijalizovao vrlo daleko na mestu sastanka sa svojim ratnicima.

A sada, sada je na ratnoj stazi.

Hrim je uočavao malenu belu

kuglu u kosi kraj Odovog uva. Pomoću nje, starac beše stalno u telepatskoj vezi sa centrom, i preko nje ga s centralnim mozgom. Više nije smeo da pogreši.

Nešto dalje, zaklonjene na isti način, behu još dve ovakve grupe ratnika, s čijim vodama je starac takođe bio u telepatskoj vezi. To beše sve što je imao.

Hrim dojah do njega.

— Onda, gospodaru?

— Čekamo.

— Imaš li plan? Šta možemo da uradimo?

Od uzdahnu, još uvek zagledan u dolinu.

— Pravo pitanje, dečko. Za početak, možemo da je iznenadimo. Malo ćemo da pustimo krv njenim ljudima, da smanjimo prednost.

— Možemo li je iznenaditi s ovakvom grupom? Pošto je tako temeljno uništila Veringe, mora znati i za Geate i za njihov pokret.

— Nije loše — osmehnu se starac.

— Nije loše za jednog momčića. Ona sigurno zna za pokret ovih ljudi. Zato sam ih i podelio u tri grupe, da joj otežam praćenje. Pomisliće ispravno da ćemo napasti neku od njenih grupa koja se vraća iz borbe. E pa, kad vidi Geate u napadu, reagovaće vrlo spremno, ali ja ću tada stvarno iznenaditi jednu njenu grupu. Biće to pokolj.

— Hatija ti, iskoristićeš hiljadu ljudi kao mamac?! — užasnu se Hrim.

— Odličan mamac — Od se smesio. — Tim pre što njih vidi, a mene još ne. Osim tog, kad ja počnem da ubijam, imaće toliko posla, da neće stići ni da uništi moje ljude. Pa ja ih još trebam, boga mu!

— Misliš da sam napadneš veliku grupu njenih, da ih iznenadiš?! — Hrim nije mogao da veruje.

— Ne bi bilo prvi put. Osim toga, neću baš sam, idete i ti i tvoj prijatelj Pogubitelj. Pa želeli ste da budete korisni, ha, ha, ha!

Stari ratnik dotače prstima kugli-

cu iza uva.

— Pa, momčino, oni dolaze. Uskoro ćeš ih videti na suprotnom kraju doline. Jedna slabija grupa, koja se vraća iz bitke sa Verinzima. Mi treba da se polakomimo i poletimo na nju. Morgana očigledno misli da sam toliko slomljen, da gubim razum. Druge dve, znatno veće grupe su iza ove, i mogu da stignu vrlo brzo galopom. One treba da sklope obruč oko mojih ljudi, i da me ostave potpuno samog na svetu.

Starac se smejuljio.

— Voleo bih da je tamo i Mordred. Zbilja bih voleo da ga sret-nem, znaš!

— A mi? — upita Ejvind, koji se primakao.

— Sve tri grupe Geata napašće one prave bednike dole, kao da po-jma nemaju šta se iza brda valja. Ali još se neće ni sudariti, a ja i vas dvojica naći ćemo se u jednoj od onih velikih formacija što nastupaju iza.

— Ti hoćeš da se ubiješ? — upita Ejvind.

— Videćeš — zareža starac. — Ona ne zna da sam i ja ovde. Za mene nema podataka. E pa, saznaće.

Sedobradi ratnik izdade posled-nja naredanja vođama Geata, onda mahnu rukom mladićima, i njih trojica obodoše konje. Vukovi pojuriše za njima.

— Brod je tačno iznad nas. Centralni mozak nad celom oblašću stvara jake smetnje. Njeni senzori vrlo teško će moći da nas uoče, iako za mnom tragaju po karakteristič-nom mentalnom zračenju. — Od udahu duboko. — Onda, idemo!

U galopu, u širokom luku obidoše jednu uzvišicu. Na taj način ostadoše zaklonjeni od pogleda prve grupe. Koristeći nisko žbunje i retko drveće kao zaklon, Od doveđe grupu do ruba uzdignutog stenovitog platoa. Dole, pod njima, bio je drugi deo razvučene doline, i mase vojnika na konjima, u uređenoj koloni. To je bila jedna od dve grupe u zaštítnici. Jahali su po deset u redu, ukupno oko dve hiljade ljudi.

— Sinovi, mačeve u ruke! Evo ih ispod nas! Obodi!

Hrim pogleda Oda postrance. Ni-je znao šta treba da se desi, ali na starčevom licu video je samouvere-nost. Steže zube i trže mač. Ejvind kao da se ludo zabavljao.

I tad shvatiše zašto ih je starac naterao da iza uva nose iste onakve bele školjke, kakvu je nosio i sam.

Dok su leteli niz padinu, kao tri Hatijeva anđela uništenja, praćeni vukovima, Odovo lice se izobličí u grču. Talas strave, talas užasnog straha koji je on slao, kao nalet ta-me zapljusnu svest vojnika pred njima. Zapljusnu ih tako da mnogi, za-tečeni i preneraženi, popadaše s ko-nja.

I tada nastala haos.

Kolona se razbi. Vuci su izluđivali konje. Izobličénog lica, ispružene desne ruke, Od je jahao ka sredini gužve. Ljudi koje bi njegov pogled dotakao, padali su iskolaćenih očí-ju, s krvavom penom na ustima, mrtvi. Hrim i Ejvind vredno su sekli oko njega, poprskani krvlju. A za-jedno sa njima, kretala se aura stra-ve.

A sred krikova i njiske konja, od-jekivao je suludi starčev smeh.

Odjednom uzviknu:

— Mordrede, stani!

Pred njim je bio jahač na belom konju, u sjajnom, srebrnastom grudnom oklopu. Uzalud se okretao u krug, trudeći se da zadrži ljude. Uplašen, konj se prope i Mordred, sasvim iznenađen, pade na tle. Već sledećeg trenutka Od snažno za-mahnu i njegovo koplje fijuknu kroz vazduh i prikova Mordreda za zemlju.

Više nije bilo nikog ko bi snagom volje držao protivničke vojnike na okupu. I, kao preplašeno jato vraba-ca, ljudi se rasuše na sve strane. Razbojište ostade pokriveno leševi-ma ljudi i konja.

— Primi moju zahvalnost, o Hati! — tiho reče Hrim, pa dodade glasni-je: — Da nisam bio ovde, ne bih ve-rovao!

— Vredelo je videti! — dodade Ejvind.

Od je sedeo na konju, umoran, teško dišući jedva primetan osmeh lebdeo mu je na usnama.

A tada: poznati narandžasti bljesak pred njima, i udarni talas koji ih zanese. I vozilo koje se materijalizovalo na tom mestu, kao ono Mordredovo. I visoka žena, kose boje krvi, lepa da Hrimu zastade dah, u sjajnom, zlatnom, tesno pripijenom letačkom kombinezonu. U jednom skoku nađe se pored vozila.

Od umalo ne pade s konja.

— Morgana, prokleta! — zaurla.

— Potcenila sam te, starče — progovori ona zvonkim glasom. — Ali sad je kraj!

— Kako si me pronašla? — Od se uhvati za vrat, kao da se guši.

— Sad je kraj! — ponovi ona podižući ruku. — Dovoljno sam naučila. Sad ja dobijam. Ali mislila sam da ćeš imati toliko ponosa, da se ubiješ sam!

Mahnu rukom. Kao gromom pogođen, Od se sruči s konja, držeći se obema rukama za vrat, kao da ga nešto steže.

Ona ponovo podiže ruku.

— Osećaš li da daleko bolje kontrolišem svoju volju, i svoju snagu, nego ikad ranije? Bolja sam od tebe, starče. A ti, umrećeš polako! Osetićeš, konačno, sav bol umiranja! Mnogo snage treba za to, ali ja je imam!

Hrim je posmatrao, skamenjen. Vrelina mu se razli lobanjom. Njegovo treće oko drhtalo je, reagujući na ono što je radila ta žena. Kao da nije bilo zaštite protiv njene svesti. A ona, ona se koncentrisala na starca.

Ali, Od beše veliki ratnik, još uvek vrlo veliki.

Hrim oseti u svesti njegov napor. Rizikujući da bude udavljen, Od za trenutak prestade da se brani. Ostade bez vazduha, srce mu stade — a on je svu snagu uložio u jednu mogućnost. Odjednom, tlo ispod Mor-

ganinih nogu smrvi se i uruši pod njom, a ona, iznenađena, izgubi ravnotežu i pade. Tog trenutka, njena koncentracija popusti. Samo to je trebalo. Od je već bio na nogama i istog trenutka, koristeći Morgani-
nu pometnju, jurnu u njenu svest!

Stari majstor izvrsno je zadao udarac. Sv snagu uložio je sad, da potpuno smrvi lavirint njenog uma. Na vratu i čelu mu iskočiše žile, ruke su mu drhtale. Pogled mu beše staklast. Jer, znao je — to je njegova poslednja borba.

Ali, Morgana je bila izvrsno kondicionirana. Jak trzaj tela, napor koji zateže njene mišiće do pucanja — i ona nestade pred njihovim očima, ali odmah iskrсну dvadesetak metara ispred njih. Za taj tren, starac ju je izgubio. Oslobodila je svoju svest od njega. Sad su stajali jedno naspram drugog i merili se zakrvavljenim očima, dahćući. Ali Od beše iscrpljen, a njene rezerve behu tek načete.

I ona udari prva.

— Umri! — siknu.

Pred razrogačenim Hrimovim očima, ona stvori neverovatnu opsenу: svoj sopstveni lik, u haljini od plamena, iskeženog lica, s kandžama na ispruženim rukama. Prikaza se stvori tik uz Oda. To bi oborilo svakog drugog, ali ne i njega. Hladnokrvno, uspeo je da sačuva blokadu i ona nije uspela da prodre u njegovu svest.

Ali, bio je na ivici snage. I sve stavi na jednu kartu: postade nevidljiv.

Nije se trenutno preneo na neko drugo mesto, nije se pojavio uopšte. A ona, iznenađena, počе da se obazire oko sebe. Iznenadenje je bilo ono što mu je trebalo.

A onda, Od iskrсну iza njenih leđa, i s rukama na njenom vratu. Ona vrisnu.

— A sad, idemo u pakao, zajedno! — procedi stari ratnik, daveći je.

Opirala se snažno. Poluokrenuta, koliko god to bilo moguće, pokušavala je da ga dohvati zubima ili

noktima, ulažući istovremeno svu snagu u jedno — razoriti njegov mozak. Hrim gotovo da je i sam osećao užasan pritisak, koji je rastao u starčevoj svesti i koji se pretvarao u nepodnošljiv fizički bol. Odu se pojavio krvave mrlje pod kožom, ali starčevi prsti nisu popuštali.

A onda, trgnuvši se iz obamrlosti, Hrim skoči i sjuri mač u Morganin vrat. Vrela krv poprska mu lice i ruke.

Istovremeno, sedobradi ratnik izvede završni udarac, u trenutku kad Hrim zabi mač, Morganin mozak, sasvim zatečen, eksplodirao je u lobanji. Dva tela, prepletena i krvava, sručiše se pred Hrimove noge. Tog trenutka vaci počеше da zavijaju, tužno i otegnuto.

Malo dalje, Ejvind Pogubitelj se podizao sa zemlje. Snaga ove borbe beše ga naprosto oborila.

Hrim je i dalje stajao nad telima, s mačem u ruci, drhteći. Najzad, Odovo telo se pomeri. On se odvoji od Morganinog leša i otkotrlja se u stranu. Ali nije mogao da ustane.

Očima potraži Hrimovo lice.

— Dečko — prošaputa — dostojan si da sedneš na moje mesto.

I onesvesti se.

20.

Ponovo su bili na rubu šume, svi na konjima. Od sa tragovima skorajše borbe, ali živahan, Hrim, Pogubitelj, i geatski ratnici. Oni su prošli gotovo bez gubitaka. Izvršili su prividan napad na prvu, manju grupu Morganinih ljudi, a zatim se organizovano povukli pred drugom, većom. A onda je stigla vest da su Mordred i Morgana mrtvi.

I Asa i Prost bili su tu. Devojka je nežno gledala Hrima, on joj je uzvraćao pogled.

Od se osmehnuo, ali to beše stvarno osmeh, ne onaj užasni izraz koji ledi krv u žilama. Obraćao se Hrimu.

— Shvataš li šta smo juče uradili?

— Mislim da shvatam — reče mladić oprezno. — Pobedili smo tvog najvećeg neprijatelja. Zadali udarac Hiksima i njihovim gospodarima. — Hrim se takođe osmehnu. — Iako Armgard više ne postoji, zar ne?

— Tako je. Hiksi više ne mogu da računaju na pomoć ovde. A to uopšte nije malo. — Od se naceri. — Sad praktično mi sami ratujemo protiv njih i njihovih gospodara. — Malo počuta. — Sad se svašta može desiti. Pošto su uništili svog glavnog neprijatelja, Armgard, možda je rat za njih gotov. Možda neće ni slati Hikse ovamo, ako im se učini da su sve ratne ciljeve postigli. Možda nismo više interesantni za njih.

Od uzdahnu:

— Moguće je da nas ostave na miru — doda zamišljeno.

Onda se starac prenu.

— A, da. Jutros sam radiom, smešno, radiom, jer tamo nemaju telepate, poslao poruku onom tvom smetenjaku Votanu, u Muspelheim. Rekao sam mu da ćemo biti saveznici u borbi s Hiksima, i da želim da ga vidim. Bio je zapanjen, pitao stotinu puta ko to govori, buncao svakojake gluposti. Ukratko, bio je šokiran. Onda se smirio i rekao da će danas doći ovamo, letilicom. Da nas vidi, da se upozna sa nama.

Od se zacereka:

— Bogovi, uvek sam okružen zbunjnim ljudima!

A onda, senka prede preko starčevog lica.

— Ali, pre toga, imamo jedan posao!

Gledao je Hrima pravo u oči. Ovaj počeo da se meškolji u sedlu. Već je bio iznenađen vestima o Votanu. To je prizvalo sećanja.

— Jasno ti je da sam juče imao riskantan plan, ali nisam očekivao da se pojavi Morgana. Toliko se nisam kockao. Uostalom, posle pohađanja Veringe, njeni ljudi vraćali su se u više grupa, i ona nije imala razloga da pretpostavi da ću biti sa

svojim Geatima kad napadnu jednu od tih grupa. Čak, ona me je poznavala, morala je znati da ću pre napasti sam neku drugu njenu grupu, i stvarno je uništiti, dok na drugom kraju Geati dižu malo buke. Trebalo je, poučena iskustvom, da me očekuje vrlo daleko odavde. Ali ona se pojavila baš ovde, u pravom trenutku. Kako tako precizno?!

Pogledom kao bičem prede po svim prisutnima.

— Ko je to gospi Fej mogao javiti da ću biti ovde?

A onda se naglo okrete Asi i Prostu.

— Vas pitam! — grmnu — ko je to mogao biti!?

Hrim se prenerazi:

— Ali...

U tom momentu slab zvuk začu se odozgo — mala letilica iz Muspelheimja ukaza se na nebu. Od jedva da ju je pogledao.

— Tebe pitam, devojko, i ti, malo čudovište: ko je to mogao da javi?

Grozan strah prede preko Asinog lica. Otvorenih usta, Prost natraške počeo da se povlači ka šumi. Hrim je uspeo da vikne:

— Čoveče, pa on je dete!...

Munjevito, Od podiže ruku. Dečak se sruši bez glasa, raspolučene glave. Ali, krvi nije bilo. Samo bela, bezoblična masa.

— Ne — procedi starac. — On je kiborg.

— A ti? — okrete se devojci. — Možeš li mi odgovoriti?

Ona ga je posmatrala užasnuta.

— Zar ne shvataš ništa, dečko? — Od se obraćao Hrimu, gledajući i dalje u Asu. — To je prosto. Prvo su pokušali da te ubiju. A onda su se setili da bi preko tebe mogli da dođu do mene, i podmetnuli ti ovo dvoje. Da te nadziru, i da jave gde sam. Kad si krenuo ka Trozubom vrhu, postao si nepotreban. Tad su te napali da te stvarno ubiju. Zar ne, devojčice? — obrati se njoj.

Asa podiže ruku do otvorenih usta, ali vrisak je izostao.

Iza njih, mala letilica spuštala se u oblaku prašine. Ali niko je nije gledao.

— Nije istina! Nije istina! — Hrim je želeo da viče, ali glas mu je ispadao slab. — Ne, ona je devojka! Nju su hteli da ubiju...

— Budalo! — Od počeo da pomera ruku. — Ona jeste devojka. Android. Možeš je ispuniti kojim hoćeš sadržajem. Programiraj je da te nežno voli i da istovremeno javlja gospodaru kuda se krećeš. Jedno je svesno, drugo je podsvesno... Misliš da maločas nisam ušao u njen um?

— Ne! — riknu Hrim i pokuša da se iz sedla baci na Oda.

Starčeva šaka okrete se prema njemu. Od nije upotrebio ni četvrtinu snage. Nije ga ni dotakao. Kao da je primio strašan udarac u lice i u stomak, Hrim se sruči na zemlju i ostade tako. Beše gotovo bez svesti, ali mogao je da čuje.

Njegova usta, grčeci se, ispustiše jedno škripavo, jedva čujno:

— Neeee...

A onda se začu Asin vrisak. I posle toga tišina.

U potpuno zamućenom vidnom polju, kao u magli, jedva je nazirao Odov lik na konju.

— Uklonite tela — začu Odov glas.

I ponovo Odov glas. Da li se obraća njemu?

— Ako treba da budeš ratnik sličan meni, dečake, shvati da si osuđen na večitu, večitu samoću.

Još jedna nejasna prilika ude u vidno polje Hrima. Pešice. Začu još jedan glas. Učini mu se da ga je davno već jednom čuo:

— Ja sam Votan. Ti si starešina?

— Ja sam Od.

— Imam novosti za tebe.

Hrim se pomače. Pokušao je da se podigne na ruke, koje su bile tako ponižavajuće slabe.

— Pobeći odavde — nemo su šaputale usne. Pobeći od starca, Votana, rata, svega. Tišina. Dajte mi mir. Tišina...

TREĆI DEO

1.

Sunce na smiraju obojilo je zapadnu polovinu neba bledo-crvenkasto. Na čistom, kao umivenom, večernjem nebu plovilo je nekoliko sporih, ljubičastih oblaka.

Dan je polako gasnuo. Na suprotnom horizontu, tama je počinjala da se zgrušnjava.

Tiho zujanje prekinulo je tišinu sumraka. Nad linijom plavičastih brda, na nebu se ukazala mala letilica. Približavala se, i ujedno smanjivala brzinu, da bi najzad, napravivši krug nad improvizovanim uzletištem, lako dodirnula tle, u oblaku prašine.

Bila je savršeno glatka, metalnog sjaja, oblika elipse zasečene na jednom kraju. Kad se prašina razišla, prednji, prozirni deo letilice beše podignut i čovek u sjajnom letačkom kombinezonu stajao je na zemlji, skidajući šlem sa zatamnjenim vizirom.

Ponovo se začu zujanje u crvenkastom predvečerju.

Kroz nekoliko minuta, na travnatoj pisti, tri identične letilice stajale su jedna kraj druge. Poklopci pilot-skih kabina ostali su podignuti. Tri čoveka u letačkim kombinezonima, svaki sa skinutim šlemom pod rukom, sporim korakom išli su kraju piste. Njihove srebrnaste čizme ostavljale su rebraste tragove tamo gde nije bilo trave. Njihova sjajna odela lako su šuštalala pri svakom koraku. U futrolama o širokim pojasovima, klatilo se oružje.

Na licima im je bio umor. Čitali su.

Na kraju uzletišta čekao ih je starac — u crnoj tunici do kolena, oko pojasa pritegnutoj užetom. Kratka bela kosa i ista takva brada uokvirivale su njegovo lice, opaljeno sun-

cem. Lice duboko izbrazdano vremenom, ali čvrsto. A par ledeno-plavih očiju, nimalo staračkih, merio je tri čoveka pred njim.

Kraj njegovih nogu, u zemlju beše zabijeno tanko, dugačko koplje. Malo dalje, dva velika siva vuka mirno su ležala, ne obraćajući pažnju na došljake.

Četiri čoveka gledala su se nekoliko trenutaka u tišini.

— Ništa? — procedi starac.

— Ništa — tvrdo odvrati jedan od tri letača. — Lakše je naći iglu, čini mi se. Mislim da nema više smisla da tražimo.

— Prekinite — zamišljeno reče starac. — Još možemo da se nadamo da on ne vredi ništa. Ali, može da bude vrlo opasan. . . A ja slutim da će biti opasan.

Votan, najstariji od tri letača, upita:

— Koliko još vremena imamo?

— Nemamo više vremena. Prvi znaci su se pojavili — odvrati starac. — Upravo je počelo. — I Od se okrete od one trojice, prodorno zviznuvši. Visoki crni konj priđe mu kasom.

— Ja nemam još nikakve vesti — reče Votan.

— Imaćeš vrlo brzo — reče starac, u jednom skoku našavši se na konju. — Smatraj da bitka upravo počinje.

2.

Samo još prugaš bledog rumenila na nebu, na mestu gde je sunce zašlo za brdom, delila je suton od noći. Senke gotovo da su se spojile, i tek malo dnevnog svetla beše preostalo. Večernja studen nastupala je brzo, skoro bez prelaza.

Ipak, jedna senka, mnogo tamnija, izdvoji se od ostalih, na sivoj kamenitoj padini iznad potoka. Senka je stajala nekoliko trenutaka, a zatim se primače potoku koji je žuborio. Sad je dobila jasne oblike — i rastavila se: na konja, koji je zaga-

zio u potok i šumno pio, i jahača, koji se zaklati u sedlu — a onđa, kao mrtav, sruči se licem u vodu.

Šestonogi konj je drhtao od umora, dok je pio. Povremeno bi zafrktao. Sapi su mu blistale od znoja.

Brza, ledena voda osvestila ga je. Hrim se podiže na ruke i kolena, stresajući se. Ponovo je bio svestan vreline na obrazima i u grlu, kao i bola, i zagnjuri lice u potok. Dugo i pohlepno je pio. Već danima nisu videli vodu.

Najzad se mladić podiže. Napravi nekoliko teturavih koraka i pade na leđa, na obalu. Njegov konj javi se tihim njištanjem.

Hrim je ležao, dišući duboko, otvorenih očiju koje su zurile u mračno nebo. Sad je bio potpuno svestan: vatre kojom je još uvek goreo, oštrog bola kojim se stara rana na vratu javljala, crvene magle koja je povremeno pulsirala pred očima. I treće oko, u kosi iznad čela, potmulo je bolelo. Jedno veliko ništa preteći je narastalo u njegovoj glavi, bolno je pritiskajući iznutra. Mišići bi mu ponekad zadrhtali od umora i gladi. Počeo je da oseća hladnoću kamena pod sobom.

A onda se ono veliko ništa u glavi uobliči u jedan lik. I Hrim jauknu glasno:

— Asa! — pa zatim, sve tiše, do šapata: — Asa, Asa. . .

Lik je bio njen.

Njegova ljubav. Ponovo je poverovao da postoji ljubav — da bi je ponovo izgubio.

— Asa!

Onda jedan drugi lik, maglovit. Neko koga je voleo davno — učini mu se, tako davno, da i ne može jasno da ga se seti. Menja?

A onda lik. . . Ne! Ne!

Jedan glas javi se u njegovoj svesti. Čuo ga je jasno, mada nije mogao da vidi lice. Ženski glas.

»... Jedini ko ti može pomoći je Od, čarobnjak za koga ne znam gde živi, no ipak postoji. . . Ako ga pronađeš, možda će ti pomoći . . . Ali

je sigurno — čak i da uspeš, sreće nikad nećeš imati!«

— Gulvejg — prošapta mladić — prorekla si to tako dobro!

Onaj lik koji ga je užasavao, ponovo počeo da se probija kroz maglu. Učini napor da ga otera, ali nije mogao. Duh je bio prizvan: izabrano lice sedobradog, nacerenog starca. Zlo lice.

Sad ga je video jasno. Čak suviše jasno. Hrim se uspravi i sede, zagledan u noć.

— Starče — prošaputa — proklet bio! Preda mnom si digao ruku na nju. . . Proklet!

Kad je ustao, pokreti mu više nisu bili nesigurni. Otpasa mač, skide svoj crni ogrtač i zagazi u potok. Ledeni voda mu je prijala. Dugo se umivao. Ponekad bi zastao i jedva čujno prošaptao nešto.

Jedna jedina reč:

— Proklet.

3.

Umor i groznica su učinili svoje. Posle mnogo dana besomučnog jahanja, sa kratkim noćnim odmorima — Hrim je zaspao tu, na obali, na golom kamenu. Tempo kojim je jahao, svakog drugog oborio bi još mnogo ranije.

Probudio se kad je sunce već visoko odskočilo. Malo dalje, preko potoka, njegov konj pronašao je jedan obronak sa proređenom travom, i mirno je pasao.

Mladić se osećao kao da se prvi put pridigao posle teške bolesti. I bio je gladan. Pošto se umi, obazre se oko sebe i u jednoj senovitoj uvali otkri velike, bele pečurke. Nije znao kojoj vrsti pripadaju ni da li su otrovne. Ali, pride im, i posle jednog trenutka oklevanja saže se, i počeo da jede. Sirove. Prvi obrok posle pet dana.

Da li se plašio?

Ne. Ničeg više se nije plašio. Tačnije, bilo mu je sve svejedno.

Nisu bile otrovne.

Ipak, da li mu je bilo baš tako svejedno? Hrim je zamišljeno žvakao.

Nema Ase. Treba prihvatiti to.

Nema želje za borbom.

Nema onog nagona što ga je vodio, gonio ga da izdrži. Do Muspelhejma. Do Oda. Do...

Nema ničeg?

Pošto je pobjegao tako daleko, da ga više ni Od ne može naći, mislio je da je u njegovoj duši ostao još samo pepeo.

Nešto ipak postoji. Sad, kad je preboleo groznicu, buniło izazvano onim što se desilo; pošto je jahao kao lud, gonjen bolom i strahom, sa jednom mišlju: pobeći! Što dalje!

Počelo je da se ukazuje jedno novo osećanje, mržnja.

Sada jedino preostalo.

Znao je sada, još uvek maglovito, ali: kad mržnja zameni sva ostala osećanja — ona je ogromna.

Ludačka. Da. Samouništavajuća.

O, da — prošaputa. — Ali jaka. Sad ona daje snagu.

A kad je čovek sam ceo sazdan od mržnje...

— Ako se mučiš — govorio mu je Harbard — moraš prvo saznati šta je to u tebi, što te muči.

Muka?! Hrim beše odsutno zagledan niz potok.

— Neću da mislim — prošaputa. — Neću da vidim onu sliku kad Od podiže ruku... Neću! Ne mogu!

U jednom trenutku pomisli da će zaplakati.

— Starče — šaputao je — imao si izbora. Nisi to morao da uradiš. Nisi! Ubijaš jer ti to pričinjava zadovoljstvo. I tako već... sedam hiljada godina. Ljudi su za tebe ništa! Služiš samo sebi!

Krv mu udari u lice, dok je govorio sam sa sobom:

— Znao si da te tražim. Nisi me hteo! Znao si da bih mogao postati neko! Smejao si se tome. Jer ja sam samo smrtni bednik. A kad sam ti pomogao protiv Morgane, odužio si mi se! Ubio si... Oh!

Hrim skoči na noge. Grlo mu se steže; suze, danima prigušivane, potokom linuše niz obraze.

— Asa! — šaputao je gutajući suze.

Njen nasmešeni lik stvori mu se pred očima. Vreo bol minu mu kroz grudi:

— Ako je bila izdajnik, nije bila toga svesna... Nije!

Grizao je svoju stisnutu šaku — da fizički bol potisne onaj drugi, u grudima. A onda se umiri, zagledan u planinski vrh, obasjan suncem.

— Mrzim te — reče glasno. Mrzim te — ponovi, osećajući zadovoljstvo dok to izgovara. — Ode, ili kako se već zoveš, sad znam šta hoću. Kunem ti se, životom, svojom ljubavlju, neću se smiriti dok ja ne ubijem tebe. Za to ću živeti, samo za to. Ništa više nije važno. I kao što Hati ima svog demona Fafnija, tako ću i ja biti tvoj demon, starče. Unišću te.

4.

Drugog dana u suton Hrim je još uvek sedeo na istom mestu na obali. Odmor, san i malo hrane učinili su svoje. No, on je sedeo u mračnom raspoloženju. Ali, bio se toliko oporavio da je preko dana postavio nekoliko zamki. Možda uhvati nekog zeca.

Valja živeti, a sad je znao i zašto.

Negde vrlo daleko odavde, kao u

nekom drugom životu, postojao je Muspelheim, ukleti grad, i Menja, koju je jednom, davno, mislio da voli. Postojao je Votan, zbog koga ga je Menja odbacila. Prema Votanu sad nije osećao baš ništa.

Tamo, u tom drugom životu, postojao je njegov prijatelj, Ejvind, koji je ostao sa onim starcem. Ejvind je izabrao svoju stranu.

Tamo, u tom životu, postojali su i Hiksi, strašni osvajači iz Svemira, koji su možda na putu ovamo. Zbog njih, zato što uništavaju sve, baš sve — on je počeo ovo, tražio Oda, da

pomogne da se stvori savez Oda i Votana. Savez koji bi možda mogao da se odupre najezdi Hiksa i spase ljudski rod.

Spase ljudski rod. Ha!

Sada, u njegovoj svesti, Hiksi be-
hu vrlo maglovita opasnost, i vrlo,
vrlo daleko.

Ono što je realnost — beše strašni
starac, koji je ubio devojkicu koju je
Hrim voleo. Želja, vapajuća želja za
osvetom. Za uništenjem.

Sedeo je u sumrak, kraj bučnog
potoka koji nije čuo. U sebi, video je
sliku — kako Odu, oborenog, zada-
je udarac. Osveta. Osveta!

A kako?

Jer, Hrim je bio dovoljno važan,
znao je to odlično, zato što je MO-
GAO postati neko. Želeli su da ga
unište — zato što bi mogao postati
opasan posle dugotrajne obuke,
mučenja, vežbanja. Sličan Odu.
Možda. Za to je trebalo veoma mno-
go vremena.

A Od je bio to što jeste — ratnik,
već sedam hiljada godina.

Može li se pobediti ta mašina za
ubijanje, sa likom sedokosog starca
plavih očiju?

— »Dečake« — šapnu Hrim sam
sebi, prezrivo. Tako ga je oslovlja-
vao starac. Možda je mogao biti rat-
nik poput Oda. Sad nije bio ništa.
Sad je samo želeo njegovu smrt, i
samo mogao da mrzi. Dečak!

Hrim zajauka glasno, sam na
obali. Zar je tako bespomoćan? Zar
je Od zbilja nepobediv?

Sedeo je mirno dok je u njemu ki-
pelo, otvorenih očiju koje ništa nisu
videle.

Može li iko da naudi starcu? Zar
je on zbilja izvan svake osvete i iz-
van svake kazne?

Besno je preturao po sećanju, i
jednu za drugom, odbacivao sve
ideje kao mladički naivne. Pred
njim, cerilo se starčevo izabrano li-
ce.

Ali, možda neko može?

Da li postoji neko ko ima dovoljno
mračnih znanja i upravlja dovoljno

mračnim silama, ko može pomoći?
Možda.

Jedno nejasno sećanje...

Iz magli koje su obavijale njegovo
rano detinjstvo — jedan titraj, jedan
nagoveštaj: možda. Bio je siguran
da mu je to pričao Harbard, njegov
učitelj, koji mu je rano zamenio i ro-
ditelje. Pričao — šta? Bajku pred
spavanje? To ne liči sasvim na Har-
barda, jer čak i njegove bajke imale
su zrno istine. Ta priča bila je potis-
nuta u dubine sećanja.

Šta je Harbard rekao?

Hrim sklopi oči, a čelo mu se na-
bra, od napora da pronikne kroz
magle vremena, kroz taloge zabora-
va. Šta je to jednom davno sedobra-
di učitelj pričao jednom detetu a da
je ipak ostavilo traga? I, jedno je bi-
lo sigurno: učitelj je to pričao samo
njemu. Nikad nikog u selu ne beše
čuo ma i da je pomenuo te stvari.

To je bila... opet jedna od Har-
bardovih priča o velikom ratu, koji
je okončao zlatno doba, koji je uniš-
tio civilizaciju; o ratu pre koga su
ljudi, preci, živeli tako sretno... To-
liko sretno da priče o tome danas
Hrimovim saplemenicima liče na
bajke.

To je bila jedna od legendi o sa-
mom ratu. Mladić se nejasno sećao
slika i metafora: vreme vatre, vre-
me haosa. Plima smrti. U tom ratu
upotrebljena su užasna, nepojmlji-
va oružja. Među njima i jedno koje
je na izložene ljude delovalo na po-
seban način...

Bore na Hrimovom čelu postado-
še dublje.

Čudno oružje nije... ubijalo. Ono
je onesposobljavalo na drugi način.
Izloženi ljudi naglo bi se menjali.
Otpadali bi im udovi, gubili su te-
žinu, topili se. Većina je umirala po-
sle nekog vremena... Pa da! I naj-
važnija posledica: izloženi nisu više
mogli da podnose dnevno svetlo.
Bežali su od njega. Samo im je noć
donosila olakšanje.

Većina je umirala za prilično
kratko vreme. Ali neki... neki su i

preživeli. Pošto ih je bilo mnogo — i udruživali se. I stvorili poseban rod mutanata: stanovnike dubokih podzemnih hodnika, bića noći. Živeli su u tmini. Ljudi — senke. »Tamni«.

A neki od njih nisu bili sterilni. Kakvu su oni decu mogli rađati?

Nije li priča o »tamnima« bila samo Harbardova izmišljotina za neposlušnog dečaka? Ne, nije, sad je bio siguran.

Možda su, u raspodeli nesreće među preživelim, ova bića najgore prošla. Bilo im je uskraćeno čak i dnevno svetlo, iako nisu bili slepi. Čak i toplota Sunca. Povukli su se u svoje lavirinte i živeli tamo mrzeći sve ono što dolazi spolja, s površine. S dnevnog svetla. U podzemnim ruševinama ponegde su se mogli naći tragovi uništene civilizacije predaka, stvari koje su mogle biti korisne. »Tamni« su se povlačili pre svega tamo. Žitelji površine pak, nisu se usuđivali da zalaze tamo — jer »tamni«, u svojoj mržnji, behu veoma okrutni.

Vremenom, ovaj paralelni, mračni svet beše zaboravljen. »Tamnih« sada nije bilo mnogo i postojali su na svega nekoliko mesta — koja su »dnevni« ljudi obilazili kao okužena. A ovi malobrojni nesrećnici to su i želeli. Dva sveta behu odvojena mržnjom — i zaboravom.

Ali Harbard je znao još nešto: »Tamni« su, vekovima, ovladali nekim znanjima i nekim moćima, nedostupnim drugima. Na sasvim drugim osnovama gradili su svoj način života. A njihova moć u ponečemu bila je zastrašujuća. Čak, učitelj je pominjao »magiju«, »mračne sile«, »moć najmračnije vrste«...

Hrim se osmehnu, setivši se završetka priče. Kad su vekovi prošli, ponekad, ponegde, ipak bi neki očajni žitelj površine, primoran nečim što prevazilazi elementarni strah za sopstveni život, nečim strašnim — ponekad bi neki očajnik potražio »tamne« i zacvilio za pomoć.

Ponekad bi mu oni pomogli.

Ali bi uvek tražili protivuslugu. Takvu, da bi nesrećnik uvek požalio, ako bi pristao. To je bila njihova osveta.

Mladić uzdahnu. Sad je znao, šta mu valja činiti. Ako uopšte postoje sile tame, onda valja potražiti baš njih.

Ova odluka donese mu olakšanje. Više se nije osećao sasvim bespomoćan.

Samo... gde da ih potraži?

I još nešto, što dečaćiću, pre petnaestak zima, nije moglo pasti na pamet: odakle je Harbard mogao znati sve to o »deci tame«? S jedne strane, to je malo, ali s druge, to je mnogo više nego što uopšte drugi znaju o tamnom svetu. Jer, mnogi nisu ništa znali o tome.

Nije li sam Harbard, jednom, molio »tamne« za uslugu?

Možda.

A ako je to tako...

Onda bi to mogao da bude odgovor — gde da potraži »decu tame«. Jer, Harbard mu je nešto rekao i o mestu gde se ta bića mogu naći. Toga se sećao samo maglovito. Ali, nije li to možda bila šuma? I to ne obična šuma.

Skamenjena?

Pa da. To je rekao Harbard: U Jar-nvidu, kamenoj šumi. Desetak dana jahanja od njihovog sela.

— Znači, idemo kući — šapnu Hrim.

Srešće one za koje je bolje ne znati. A ako već znaš, onda je bolje ne upoznati ih. Tražiti nešto od njih najgore je od svega.

5.

Sedeli su u Odovom štabu, u jednoj od odaja pećine, duboko pod kamenim brdom. To nije bila glavna odaja — ona sa Odovim kamenim prestolom, uz koji je gorela vatra, nego jedna manja, u kojoj je bilo uređaja već donekle razumljivih

Votanu i njegovoj dvojici pomoćnika.

Sedeli su za niskim metalnim stolom u tišini, čekajući starca, koji je za to vreme održavao vezu sa svojim kosmičkim brodom visoko u orbiti oko Zemlje, u stvari sa njegovim glavnim mozgom. Konačno, vrata se otvoriše i Od uđe, skamenjenog lica koje nije odavalo ništa. Gurajući se kroz poluotvorena vrata, za njim u odaju udoše vukovi.

Tri čoveka ustadoše, na šta starac odmahnu rukom.

— Uvek se nerviram — progundā — kad s ljudima moram da se objašnjavam rečima, bez direktne veze. — Prvo ti — okrete se Votanu, koji je seo. — Imaš li vesti?

— Da — odgovori Votan i licem mu prede izraz ogorčenja. — Moja osmatračka baza na Mesecu uništena je. Pre otprilike sat vremena, javili su da su uočili jedan izviđački brod Hiksa negde pored Marsa. Odmah zatim baza je začutala. Probali smo da uspostavimo vezu, ali gore izgleda nema preživelih.

— Da, to sam već čuo od glavnog mozga. — reče Od. A onda, vrlo tiho: — Počelo je.

— Počelo je — ponovi Votan. — Naredio sam najvišu pripravnost u naša tri grada. Ljudi su na borbenim položajima, deca s minimumom pratilaca sklonjena u planine. Da li da naredim uzletanje naših preostalih brodova?

— Da — odgovori Od, razmišljajući o nečem drugom. — Neka uzlete i pridruže se mom brodu, a glavni mozak će komandovati grupom. U orbiti bar mogu da manevrišu. Ti si se već tukao s Hiksima — reče Votanu. — Bojiš li se?

— Smrti? Ne. Osećam samo bes što nismo uspeli. Što su poslednje ljude saterali ovde, odakle smo pošli. I što ćemo voditi možda poslednju bitku.

— Znam to. — Od je napregnuto razmišljao. — Vaša tri kosmička broda, nekoliko letilica ovde i gru-

pa kiborga, to je sve čime raspolažemo, zar ne?

— Da. I varvarska plemena domorodaca, koja nemaju vrednosti.

— Sem jednog određenog domoroca — reče starac. — Sem jednog momka, koji može biti vrlo važan.

— Molim te, reci mi još jednom: zbog čega bi jedan prokleti varvarin bio toliko važan?

— Zato što bi, uz odgovarajuću obuku, Hrim mogao postati ratnik. Neko sličan meni, razumeš li?! Ako bi neko uspeo da probudi te moći u njemu, i okrene ga protiv nas, on bi postao vrlo opasan. Međutim, mi ne znamo ništa o njemu. Jednostavno, pobegao je! Zato što je ljut na mene!

— Kako bi mogao da nam naudi?

— Da udari s leđa, ili tako neka-ko. Ako bi imao polovinu mojih moći, već to bi bilo gadno. Zato sam poslao jednog čoveka za njim. Najbolji tragač koga imam. Da ga pronade i, ako treba, ukloni.

— Dobro — reče Votan. — Šta još možemo da uradimo?

— Samo da čekamo. Kad se Hiksi pojave, prvo će se na udaru naći vaši gradovi. Biće zbrisani, i dobro je što su evakuisani. Šta će biti s našom grupom kosmičkih brodova, ne znam. Ostaje da čekamo njihov prvi potez. Znam da će se truditi da nam nametnu rešavajući sudar. Oni su jači. Ali, oni nemaju mentalne moći, i to je moja šansa. Delovaću nekla-sičnim sredstvima. A ono u čemu nisu superiorni, čega se boje, to je borba iz bliza, prsa u prsa. To je šansa.

— Čekaćemo — tiho reče Votan.

— Nećeg sam se setio -- starac će kao za sebe. — Postoji jedna prastara veština proricanja sudbine. Na prvi pogled nema nikakvog smisla, ali može da dā zapanjujuće rezultate. Nekoliko puta sam se poslužio i sam njom, i poštujem tu veštinu. Da vidimo — tiho je govorio dok je iz jednog udubljenja u zidu izvlačio snop štapića.

— Sta je to? — upita Votan, zagledajući štapiće.

— Niko ne zna koliko je veština stara. Zove se ji-đing. Vrlo jednostavno: podeliš štapiće u dve gomile, nasumice. Onda od svake gomile odvajáš četiri po četiri štapića, dok na kraju ne ostane ovaj ostatak. . .

— Njegovi prsti pratili su njegove reči. — Na osnovu broja preostalih štapića, odrediš prvu liniju svog crteža, heksagrama. Ovako. . .

— Neverovatno — oglasi se jedan od Votanovih pratilaca.

— Možda. Prava umetnost je čitanje i tumačenje heksagrama.

Za to vreme starčevi prsti hitro su prebirali štapiće, a na maloj tablici pred sobom Od je ucrtavao jednu po jednu, linije heksagrama. Bio je vrlo koncentrisan na to.

— Gotovo je — reče odjednom i sklopi oči. — Odgovor je tu. Pred njim, na tablici, bilo je šest paralelnih linija, od kojih neke behu neprekidne, a neke prekinute u sredini. Proročanski crtež.

— A kakvo je bilo pitanje? — skoro prošaputa Votan.

Starac otvori oči.

— Sve vreme samo o njemu mislim: hoću li ovog puta pobediti?

On spusti pogled na tablicu. Ču-tao je. Tišina je najzad postala neprijatna.

— Onda? — upita Votan.

I dalje nagnut nad crtežom, starac progovori neobičnim glasom:

— Heksagram dien: nevolja. Pro-ročanstvo glasi: velika nevolja, pomračenje svetlosti, ambis. Zapad i jug su povoljni, ali ne i istok i sever. Preporučljivo je videti velikog čoveka.

6.

Gotovo da je sve ličilo na stara vremena. Snaga mu se vraćala svakim danom. Jahao je sada razumnijim tempom, pa je i njegov konj počeo bolje da izgleda. Dáni behu lepi, ali Hrim to nije primećivao. U jed-

nom trenutku samo, setio se da će biti u blizini svog sela, no to je bilo sve. Nije bilo nikog među saplemenicima, koga bi sad pozeleo da vidi.

Jahao je i dalje, sa samo jednom mislju. Ali, to više nije bilo: »Pobedi!«

I kad je najzad video poznate planske vrhove, i reku Vimur u daljini, srce mu nije zaigralo. Pomišlio je samo da je pred njim još dug put.

Konačno, sa brda Avali, koje je dominiralo ovim krajem, u daljini, u blagoj izmaglici, video je sive obrise Jarnvida — kamene šume. Krajevi su joj se vrlo teško mogli sagledati, toliko je bila velika.

Jarnvid nikada nije bio šuma. Jednom davno, to beše veliki grad. Harbard je tvrdio da se skoro sigurno zvao Beli Grad, ili nešto slično — kao što je za reku Vimur tvrdio da se u vreme predaka zvala Dunaj. Ali, stari Harbard je bio pun sličnih priča.

U velikom ratu, grad je zbrisan. Ostale su ruševine. Usamljeni, visoki zidovi, koji su odoleli zubu vremena, uski prolazi na mestima širokih ulica, velike gomile kamenja na mestima nekadašnjih kuća, sve to obraslo divljom lozom, lišajima, pečurkama, drvećem koje je nicalo na neočekivanim mestima i travom koja je dobila bitku protiv asfalta. Izdaleka, sve to ličilo je na jednu džinovsku, zastrašujuću šumu.

Jednom, tu je sreo Sigin. . . Ali zašto sad prizivati duhove?

Kao i obično, kad je prilazio Jarnvid-šumi, bio je na oprezu, jer ovde često ima razbojnika. Ali, čak i oni se povlače noću. Noć je suviše zlo-kobna na ovom mestu. Niko pame-tan ne provodi noć u Jarnvid-šumi, jer tu se pojavljuju sablasti.

Ili »tamni«, pomisli Hrim. Noć pripada njima.

Orijentisao se prema najvišim ruševinama, dok je sve dublje zalazio u avetinjski grad, stalno osmatrajući i osvrćući se oko sebe. Nije bilo

nikakvog šuma. Samo, povremeno, poneka ptica.

Najzad, vrlo duboko u »šumi«, našao je mesto koje mu je moglo odgovarati. Konja je zaklonio uz jedan zid, nabravši mu nešto loze i trave. Potražio je i našao grane kojima će naložiti vatru, a zatim se i sam zaklonio, čekajući noć.

I dalje nije bilo nikog.

U sumrak, zaključio je da je vreme za akciju. Izašao je na čistinu, okruženu ruševinama i nanosima šljunka i, izabravši mesto, zapalio vatru, postavljajući se tako da mu leđa budu zaklonjena visokim zidom na koji se niko nije mogao popeti. Proverio je još jednom ima li dovoljno grana za celu noć.

Zatim kleknu iza vatre, tako da oveća čistina bude pred njim. Hrim beše navikao na samoću, ali sada je osećao hladnoću oko srca. Poče poluglasno da pevuši bajalicu kojom ga je u detinjstvu Harbard uspavljavao, kad je bio bolestan. Suton je brzo ustupao mesto noći.

Kad je tama počela da se zgušnjava, Hrimov glas se pojača. Lagano se njihao, sedeći iza vatre i u ritmu prastare bajalice i pevušio:

»O, tamni, koji ste tako patili,
dodoh da kleknem pred vas. . .«

Reči molitve je improvizovao, vrlo nejasno sećajući se učiteljeve priče. Tama se sklopila oko njega, i ostade samo još mali krug svetlosti oko njegove vatre. Ruka mu nehotice dotače mač o pojasu. Blaga jeza i izvesno osećanje strepnje i dalje su bili tu.

»O, tamni, koje je nesreća učinila jakim,
dodoh da molim od vas. . .«

Njegov monotoni glas je pevušio, dok mu se telo lagano ljuljalo napred-nazad. I, kako je noć sporo odmicala, Hrim se približavao stanju lakog transa. Počeo je da trepće, jer su mu se prividale neke senke na ivici kruga svetlosti. Oko njega je bi-

la potpuna tišina. Vreme je odmicalo. Hoće li se iko pojaviti?

»O, tamni. . .«

Metanisaio je i dalje, sasvim nesvestan da ga, od nekog vremena, par sjajnih očiju posmatra iz najgušće tame, sa ruba čistine.

7.

Nečiji smeh — zvonak, vrištav, jeziv — namah ga prestravi, i Hrim se ukoči, s dopola izvučenim mačem.

— Hi, hi, hi! — čulo se iz mraka. — Ne mogu da verujem! Čovek s površine! Posle toliko vremena! Hi, hi, hi!

Sad je mogao da uoči i neveliku priliku, kako se približava iz tame, još uvek se smejući. A kad prilika pride bliže njegovoj vatri, i kad je mogao bolje da je osmotri spram slabe, treperave svetlosti, Hrim se uspravi, i izvuče mač.

Stajali su jedno prema drugom, a vatra beše između njih. Sad je sasvim dobro video stvorenje iz tame — i požalio što je uopšte dolazio u Jarnvid-šumu.

Bilo je nisko — znatno niže od Hrima — i toliko mršavo, da je ličilo na skelet. Imalo je na sebi crnu vreću, s rupama za glavu i ruke, što je trebalo da bude haljina. Ruke, bose noge i lice behu tako avetinjski beli — da to uplaši Hrima. Ali, najviše ga je prenerazilo lice prikaze: mršavo nasmešeno lice, gotovo sama lobanja — s bezbojnim očima koje su u tami sjale čudnim sjajem. Svetlo žuta, skoro bela kosa, uokvirivala je to lice i padala do ispod ramena. A osmeh je bio najstrašniji od svega.

I tada, po dugoj, žutoj kosi i po jedva primetnim tragovima grudi pod tkaninom, mladić shvati da je to Ona. Priviđenje je bilo ženskog roda.

— Znam ko si, znam ko si! — govorila je brzo, čudnim, kliktavim glasom. — Došao si da moliš, da moliš, zar ne? — Razumeo ju je, jer

je govorila jezikom sličnim njegovom, mada vrlo iskvarenim. Jednim pokretom mladić vrati mač u korice, ne skidajući očiju s nje.

— Jedan mlad, lep čovek s površine, došao da nas moli. Hi, hi, hi!

— I požalio što je uopšte dolazio — mračno reče Hrim.

— Zašto, lepi mladi čoveče. Vrlo da li te moj smeh? Neću više morala sam, tako dugo ovde ne beše nikog s površine.

— Izašla sam na vazduh. I čula tvoj glas, i shvatila da ti u stvari želiš nekog od nas. Mora da imaš veliku nevolju, lepi mladiću? Ja sam Alof — reče ona na kraju.

— Ja sam Hrim — reče on, ne znajući šta bi drugo mogao da kaže.

— Možda imaš sreće, Hrime. Možda. Da te je prva čula Velteo, ili Regin, ili Munin, sad više ne bi bio živ. — On se trže. — Ima nas različitih »tamnih«, znaš!

— Ti ne ubijaš, kao one?

— Ne. One su lude, znaš. Ali, pusti. Velika te muka dovodi ovamo?

— Vrlo velika, Alof. Da počnemo odmah o tome?

— Naravno. Da pomognem ako mogu. Hi, hi, hi, hi! — Onda prestade da se smeje. — Znaš uslove pogodbe?

Hrim je razmišljao nekoliko trenutaka, dok nije shvatio. Zatim reče:

-- Ugiavnom, znam. Ali čuo sam ih veoma davno od jednog starca. Molim te, ponovi ih. Da znam na čemu sam.

— Vrlo dobro. — Oči joj sinuše. — Pošto si sreo mene i ostao živ, znači, možemo razgovarati. Možemo da trgujemo. Ti imaš veliku muku. Iznosi je. Ako ne mogu ništa da učinim, ja ću odmah reći, i naš razgovor je završen. Ali... Do sada nisam čula da se pojavio čovek sa površine sa nemogućim zahtevom.

— Zar? — reče Hrim.

— Ti iznosiš zahtev. Ja razmislim i iznosim šta tražim za protivuslugu. Ti razmisliš, prihvatiš ili odbiješ.

Ako odbiješ, možeš otići. Ako prihvatiš, onda prvo ti moraš da ispuniš svoj deo pogodbe. Tek onda ja, mi, ispunjavamo svoj.

— Kako mogu biti siguran da ćete ipak ispuniti svoj deo pogodbe?

— Imaš našu reč — oštro odgovori ona.

— Samo to?

— Samo to, čoveče sa površine. Ali, mi smo uvek ispunjavali svoj deo. Zapamti, uvek. Lepi mladiću — dodade cereći se.

— Dobro — odgovori Hrim. — I slušaj me pažljivo, Alof. — Ona na to sede prekrstivši noge, a isto učini i on. Tišina je trajala nekoliko trenutaka.

— Postoji čovek koga želim da ubijem — počeo Hrim, pa stade, presečen njenim smehom:

— Hi, hi, hi! — Oprosti — reče ona. — Neću više. Tako često, ista želja. Nastavi, molim te.

— To nije običan čovek, inače mi ne bi trebala tvoja pomoć. On je... ratnik. Smrt je njegovo zanimanje. Ne znam koliko je ljudi ubio, jer on to radi valjda sedam hiljada godina.

On zastade, očekujući pitanja, no Alof je ćutala, gledajući ga pažljivo. Hrim nastavi:

— Jednom, užasno davno, i on je bio smrtan čovek. Ali došljaci sa zvezda izmenili su ga, učinili ga takvim kakav je sada. U svom umu on krije razornu moć, i njom rukuje bolje no bilo kakvim oružjem. Onog koga napada, uopšte ne mora da dotakne. Niko ga dosad nije čak ni ranio. Potpuno sam, razbijao je čitave vojske. Kaže da je besmrtan — ali da ga jedan čovek može ubiti. Želim njegovu smrt.

— Zašto? — tiho upita Alof, vrlo ozbiljna.

— Ubio je devojkicu koju sam voleo. I upropastio još dosta stvari u mom životu pre toga.

— Ah! — ote se njoj.

— Tražim li nemoguće? — upita Hrim.

Ona je ćutala, duboko zamišljena.

— On se zove Od, zar ne? — reče najzad.

Hrim se trže.

— Zar ti znaš za njega?!

— Ja znam mnogo. Mi znamo mnogo — odgovori Alof, smešeći se. — Ovog puta, mladiću sa površine, gotovo da si postavio nerešiv zadatak.

— Tako sam i mislio. — Hrim se smrknu.

— Rekla sam: gotovo nerešiv. Ali, dozvoli da razmislim. Jer, premda živimo pod zemljom, u stanju smo da shvatimo glavne tokove tamo gore, na površini. I da utičemo na njih, ako smo ugroženi. Snagom volje. Tako se branimo. Da se odbranimo, razvili smo sposobnosti o kojima vi i ne sanjate. . .

Odavno znamo za povratak predaka, i njihov grad, vi ga zovete. . . Muspelheim. Mrzimo ih, jer liče na ljude koji su počeli onaj prokleti rat. Ali ostavimo ih na miru. Bezvredni su. Shvatili smo da postoji tvoj Od, i još jedna žena, njemu slična, jer osećamo titraje mentalne energije. — Vide njegov pogled pun nerazumevanja i dodade: — Misaone energije. Mi prisluškujemo. Čutimo i čekamo. Tako smo čuli i za Hiksa. Znamo da dolaze ovamo. I da ih jedino taj Od, možda, može zaustaviti. A šta ti tražiš? Hi, hi, hi! Tražiš da ti pomognem da ubiješ njega. Posle toga, Hiksima više ništa ne stoji na putu, i svi ljudi sa površine biće zbrisani. Zaista to želiš?

— Da — procedi Hrim.

— Pomoći ću ti. A znaš li zašto? Jer, kad ljudi s površine ne budu postojali, ceo ovaj svet ostaje nama, da ga uredimo kako želimo.

— Zar Hiksi neće zbrisati i vas? — muklu upita Hrim.

— Mislim da Hiksi ovog puta dolaze samo zbog Oda. Oni žele da zadaju poslednji udarac. Čuli smo i da je uništen svet Odovih gospodara. Znači, tvoj starac je sam, ali, toliko je namučio one koji stoje iza Hiksa, da mora biti kažnjen. A uz put i svi

oko njega. A kad Hiksi odu ostaje mo mi.

— Lepo — reče Hrim. — Ali to me ne zanima. Hoćeš li mi pomoći?

— Hoću, mladiću s površine, hoću! Hi, hi, hi!

— A cena?

Alof razmisli za trenutak, pa se osmehnu, obliznuvši usne.

— U stvari, znala sam to kad sam te videla. Vodićeš ljubav sa mnom.

8

I dok je galopirao beskrajnomo ravnicom kroz noć, a kiša nošena vetrom šibala ga u lice, Hrim se smešio. Kiša se slivala niz njega i njegovog konja, rashlađivala ga, prijala mu. Dok je nasmešen zurio u mrak, često otirući lice rukom, pred očima su mu se redale slike, opet i opet:

Alof.

Da, ispunio je svoj deo pogodbe. Tako žestoko, da je tu ženu ostavio bez daha. Mrzeo je Alof svakog trenutka dok ju je dodirivao. I dok je pritiskao usne na njene, i dok je grlio njeno mršavo, samrtnički bledo telo, dok je vrištala, pred očima je imao Oda s podignutom rukom.

Mržnja ponekad može da učini čuda.

A zatim, kad je došla sebi, kad joj je disanje postalo normalno, i kad je navukla na sebe svoju užasnu haljinu — ona je njega povelala u podzemlje.

Hrim se nasmeja glasno, sam u mrkloj noći, ponovo otirući kišu s lica.

. . . Probijali su se niskim, krivudavim podzemnim hodnicima, tu i tamo osvetljenim buktinjama, Hrimu se činilo, bez pravog plamena. Slaba, plavičasta svetlost delimično je osvetljavala hodnike, i Hrim nije video gotovo ništa, ali Alof se kretala kao da je tunel raskošno osvetljen, vukući ga za ruku.

Najzad stigoše do velike podzemne avorane, nešto malo bolje osvetljene, ali Hrim je i dalje video vrlo,

vrlo malo. Iz mraka iskrsnu više avetinjskih prilika, sličnih Alof. Pred njihovim užarenim pogledima, pred njihovim pruženim rukama, Hrim ponovo oseti strah.

Alof je govorila s njima, mnogo i dugo. Prekidali su je uzvicima negodovanja, ali ona je i dalje govorila, vrlo žustro. I prilike se najzad razmakoše, propustivši Hrima da prođe.

Žena iz podzemlja okrete se njemu.

— Rekla sam im da si platio najvišu cenu. Sledi me sad.

Kroz polutamu dvorane nazirao se veliki metalni predmet, tačno pred njima. Podsećao je na položen valjak, a svuda oko njega bilo je manjih predmeta, nalik stolovima. Na nekima su svetlucala mala, raznobojna svetla.

— Sad me slušaj dobro, mladiću s površine. Ovo ovde izgradili su preci, kako ih vi zovete. Sprava je užasno stara, a pripadala je, valjda, medicinskoj opremi. Sad je na kraju svog životnog veka, jer mi nemamo više goriva za nju. Ali, poslužiće. Slušaj sad: ova sprava zrači. Nešto slično svetlosti Sunca, ali nevidljivo. — Hrim nije razumeo, ali to nije imalo značaja. — Naši su ovo izmenili. Prvi »tamni« izlagali su se ovom zračenju. Ono je u njima oslobodilo mentalne snage, kojih do tad nismo bili svesni. Mi to više ne koristimo, sad se radamo s tim sposobnostima. Ali, ti si drukčiji od nas. Izložen ovom zračenju, oslobodićeš zapretene snage u sebi. Moći ćeš ono što ni jedan čovek i nijedan »tamni« nisu mogli. Oslobodićeš munje zapretene u svom umu i postaćeš sličan Odu.

A onda, sa žaljenjem:

— Mi to ne možemo. Ti i ja se razlikujemo.

— Šta treba da uradim? — promuklo upita Hrim.

— Leži na ovaj ležaj — reče ona.

Jedna munja u trenutku osvetli horizont pred njim. Hrim se ponovo

nasmeja glasno, dok ga je šibao ledeni vetar u noći.

... Na izlazu, na onoj čistini gde su još uvek tinjali ostaci Hrimove vatre, dok je na istoku noć polako postajala bleđa, ona mu reče:

— Ispunila sam svoj deo pogodbe, mladiću sa površine. Više od ovoga nisam mogla da učinim. Sad si sličan onom koga zoveš Od. Sad ste ravnopravni, na njegovoj strani je još samo iskustvo. Budi siguran u to, kad se budete sreli.

Iz tame se čulo frktanje Hrimovog konja.

— Pošteno, Alof — reče on. — Reci mi još nešto. Umeš li da proričeš budućnost?

— Ne — osmehnu se ona. — To ne mogu.

— Odlično — osmehnu se Hrim i sjuri joj mač pravo u grudi.

Ona tiho jauknu i pade na kolena. Ali odmah zatim, osmehnu se.

— Znači, shvatio si. Sad si kao Od. Bila je mrtva.

Hrim zaurla u noći, dok ga je kiša šibala u lice:

— Dolazim, starče! Dolazim! Tvoj demon! Ha, ha, ha!

Odgovori mu još jači fijuk vetra.

9.

Posle užasne noći, osvanulo je lepo i toplo jutro.

A onda, na jednom brežuljku, tačno na svom putu, Hrim spazi grupu jahača. Oružje im je svetlucalo na suncu. U trenu je shvatio ko su oni, i oči mu blesnuše ubilačkim sjajem. Jednim pokretom, navuče svoju kapuljaču do samih očiju. Ovako izmršavelog i izmenjenog, neće ga prepoznati odmah.

Voda onih jahača, na šarenom konju, izjaha malo ispred grupe. Da, to je bilo poznato, okruglo lice, s crvenom kosom spletenom u dugački perčin. I ogrtač preko golog tela, i grudi pune starih ožiljaka. Jednom davno, jahali su zajedno, i

borili se rame uz rame. Jednom mu je taj čovek bio više od brata.

— Stani, putniče! — viknu Ejvind Pogubitelj, podigavši ruku.

— A ako neću da stanem? — osmehnu se Hrim, otkrivajući sve zube.

— Onda ćemo te skinuti s konja. Hoćemo da te pitamo nešto.

— Pa — reče Hrim — počnite da me skidate s konja. Ruku je spustio na balčak mača.

— Budalo! — reče Ejvind, i mahnu svojim ljudima. Njih petorica, spustivši koplja, poteraše konje kasom. Počeše da se razdvajaju, opkoljavajući Hrima.

— Zašto želiš kavgu, budalo?! — viknu Ejvind. — Hoćemo samo da te pitamo nisi li sreo jednog čoveka.

Užasan osmeh beše na Hrimovom licu, kad je podigao ruku. Alof — pomisli — da vidimo koliko вреди noć s tobom.

U trenutku kad je njegov pogled dotakao ove ljude — prva trojica, kao gromom pogođeni, srušiše se na zemlju, izobličениh lica, obliveni krvlju. Behu mrtvi. Preostala dvojica urlicali su, valjajući se po zemlji.

Osmeh je lebdeo na Hrimovim usnama.

— Ko si ti, Hatija mu?! — reče Ejvind, skamenjen.

Jahač pred njim zbaci kapuljaču.

— Ja sam nekad bio Hrim. — I dodade: — Prijatelju.

— Vidim — prošaputa Ejvind. — A vidim i šta si sad.

— Tražio si mene?

Ejvind Pogubitelj je čutao, još uvek skamenjen.

— Starac me je poslao — reče najzad. — Da te pronadem i vratim. Da se opametiš i boriš uz nas.

— A ako ne budem hteo? — ledeni smešak i dalje je lebdeo na Hrimovom licu.

— Moraš, čoveče! Pa Hiksi samo što se nisu spustili! Na putu su ova-mo, to je sigurno. Shvati već jednom da je ona bila na suprotnoj strani, njihovoj!...

Hrimov pogled ga preseče.

— Od ti je rekao: živog ili mrtvog?

Ejvind se mučio da proguta nešto. Najzad procedi:

— Da.

— Vрати se, i javi Odu da dolazim da ga ubijem. Neka razmišlja o tome. Nema još puno vremena.

— Čoveče! Pa, bogova mu, ti si potpuno lud! Za ljubav onog što smo bili, zbog onog što smo zajedno prošli, dodi sebi! Radi se o tome hoće li ljudi uopšte preživeti. Poštujem tvoj bol zbog Ase, ali podi sa mnom, tako ti Hatija! Potreban si nam, svi-ma. Ne izigravaj nekog još goreg od Hiksa!

Hrim ga je gledao nekoliko trenuta-taka.

— S tobom nemam nikakvih računa. Zato podi slobodno, i javi starcu šta si video. Želim jedino da vidim njegovu glavu pred sobom. I ni jedan prokleti ljudski život ne zani-ma me više!

Ejvind uzdahnu duboko. Priseb-nost mu se beše povratila.

— Onda, prvo ubij mene.

Hrim je sada mogao da razume misli drugih ljudi, ali, nenaviknut na novu sposobnost i dalje je, po starom refleksu, postavljao pitanja. Zato, iznenađen, sad reče:

— Zašto, tako ti Fafnija?

— Zato što sam obećao starcu da ću te ubiti, ako si postao opasan. Moram da te zaustavim, zbog svih onih ljudi tamo.

Hrim se nasmeja.

— Pa ti si bar tako često kršio svo-ju reč!

Za to vreme, Ejvind je sjahao.

— Izazivam te na dvoboj! Ti znaš, mačem sam rukovao malo bolje od tebe!

— Odlazi! — viknu Hrim. — Odlazi, čuješ li? Nemam ništa s tobom.

— Znači, bojiš se — produžavao je Ejvind, skidajući ogrtač. Sad je stajao samo u kratkom kiltu s rukom na maču. — Pa, ne treba da se bojiš. Ne moraš ni da prilaziš na dužinu

mača. Ti me možeš ubiti iz daljine, kao one jadnike malopre.

U Hrimu uskipe bes.

— Zašto? — viknu.

— Zato što sam dao reč — mirno odgovori Ejvind.

— Dobro — reče Hrim. — Sam si tražio. Samo za tebe, prijatelju, neću koristiti svoju moć. Boriću se mačem.

Ejvind je čekao čuteći. Njegove gole grudi su se snažno dizale i spuštale, dok je duboko uvlačio vazduh. Stajao je nepomično, malo raširenih nogu, zategnutih mišića, s rukom na balčaku mača.

Hrim sjaha. Brzim pokretima skide najpre ogrtač, pa tuniku koju je nosio ispod njega. Sad i on ostade go, samo u kratkom kiltu, s pojasom o kom je visio mač. Stade na desetak koraka od Ejvinda, na sličan način, ruku opuštenih niz telo. Pogledi im se sretoše.

Pogubitelj polako izvuče mač. Držeći ga obema rukama, postavi ga ispred svog lica. Dugačko sečivo blesnu na jutarnjem suncu.

Hrim se prezrivo osmehnu. U sebi, osećao je kako se Ejvind koncentriše, kako odbacuje sve nepotrebne misli, kako se usmerava samo na sečivo i pokret. Gotovo je osećao kako se mišići njegovog protivnika zatežu. A onda Hrim nehajno izvuče mač, i držeći ga i sam obema rukama, isturi ga ispred sebe. Sad su gledali jedan drugog, skamenjeni. Trenuci su prolazili odjednom vrlo sporo. Čnda Pogubitelj progovori vrlo tiho:

— Hrime, oprosti.

Odmah zatim — blesak u Ejvindovim očima, i on se u dva skoka nađe pred protivnikom. Ali Hrim je već slutio njegov pokret, trenutak pre nego je ovaj jurnuo — i sačekao ga je s dobro postavljenim mačem.

Samo jednom mačevi su blesnuli poput munje, samo jednom je zazvučao metal, samo po jedan udarac razmenili su borci, a onda odskočili jedan od drugog i stali svaki

na svoje mesto, isturenih mačeva nepomični. Ponovo su izgledali kao dve velike mačke koje vrebaju jedna drugu.

Ali tada — Ejvindova kolena počеше da se savijaju. Ruke koje su držale mač klonuše naniže — i na njegovim grudima ukaza se dugačka rana, koja je svakim trenutkom sve više krvarila. Jedini Hrimov udarac beše pronašao cilj.

Ejvind Pogubitelj sruči se na zemlju. Bio je mrtav.

Sporim pokretom Hrim obrisa mač o travu i vrati ga u korice. Zatim dozva konja. Ni jednom se nije okrenuo na razbojište, ni na dva ranjenika koja su ostala živa. Jedan od njih upravo je uspeo da iz svog pojasa izvuče maleni komunikator.

10.

Kao žena koja je živela s Votanom, zapovednikom, i kao majka njegovog deteta, Menja je, od svih ostalih varvarskih žena u Muspelhejmu, bila više upućena u ono što se događa. Svi su znali da je zlo počelo, kad je stiglo naređenje za evakuaciju. Ali ona je znala još nešto: tamo, negde daleko, njen muž je u savezu s jednim čudovišnim starcem pripremao odbranu. Svaki put do sada, protiv tog protivnika, Votan i njegovi ljudi bili su tučeni, i ne treba imati puno iluzija u ishod bitke.

To je vrlo verovatno poslednja bitka, ali to joj nije ulivalo previše straha.

Ono što ju je pogodilo, bilo je saznanje da se na suprotnoj strani, protiv Votana, protiv ljudi, protiv samog sebe — bori čovek koji ju je jednom davno voleo.

I koga je ona, jednom, mislila da voli.

I koji je prešao neverovatan put, da bi na kraju, u samoubilačkom jurišu na Muspelhejm, svoj život stavio pred njene noge.

A ona ga je odbila. Da li je moguće da je Hrim zamrzio sve ljude?

To nikako nije ličilo na Hrima ko- ga je poznavala. Ali njen muž kaže da im se mladić oteo, pobegao, da on više nije čovek nego zver. I da poseduje takve mentalne moći da predstavlja najveću opasnost.

A on je na suprotnoj strani. Šta se, bogova mu, desilo s njim?

Sad treba da se sa preostalim var- varskim ženama, decom i nekoliko ljudi iz Muspelhejma, povuče u pla- ninu. To nikako nije želela. Njeno mesto je uz njenog muža.

Ili... Ne.

U stvari, ona mora da sazna šta se desilo. Jer, ako je to zbog nje... Ako je Hrim sve to počeo samo zato, što ga je ona odbacila, razočaran, ponižen, zgađen?

Ona mora da učini šta može, a nešto svakako može da učini. A od- govore može da joj da samo jedan čovek.

Nekad je mislila da ga voli.

A dete? Sve manje vremena i tako je provodila s njim. Polako je posta- jala svesna da nije rodila malog varvarina za sebe, već čoveka — za Votana i Muspelhejm. Uostalom, znala je to od početka. Ali ipak...

Sa ostalom decom iz grada, i sa vaspitačicom, biće bezbedan i pode- liće sudbinu svih ostalih. Od toga se ne može pobeći, niti ga ona može zaštititi ako ostane u zbegu.

Ona mora znati da li je kriva za ovo. Ili će nositi na savesti mnogo više od jedne ljubavi.

Mora!

Znači, donela je odluku.

I kad je pala noć — tiho, vrlo tiho iskrala se iz logora, izvodeći svog najdražeg šestonogog ždrepcu — poklon Votana. Oko pojasa nosila je mač — uspomena na njenu pro- šlost. Podjednako je vežbala s ma- čem i krotila ovog ždrepcu. Tako je sačuvala gipko i spretno telo.

Ali, na izlazu iz logora, baš kad je mislila da se izvukla, put joj preseče stražar. Potpuno ju je iznenadio, po- javivši se iz tame.

— Ženo zapovednika, opasno je izlaziti izvan...

Umesto odgovora, Menja trže mač, i stražar se sruči bez glasa. I ne osvrnuvši se, ona se vinu na neo- sedlanog konja, snažno ga obode i poleže po njegovom vratu.

Životinja zaništa i jurnu u noć.

11.

Unutrašnjost glavne dvorane, sa Odovim prestolom, sad je bila pot- puno preuređena. Već na prvi po- gled bilo je jasno da je to komandna sala jedne vrlo složene operacija.

Kao prvo, nestalo je ulaza u peći- nu. Teška vrata, spolja slična delu kamenog masiva, behu spuštена. Ljudi u pećini sad su bili zaštićeni verovatno od svih Hiksima dostup- nih oružja.

Unutra, u glavnoj dvorani, više nije bilo vatre na ognjištu. Sad je to bila raskošno osvetljena sala, duž čijih su zidova stajali nizovi Votanu malo poznatih uređaja. Starčevi žreci kretali su se na prstima, poslu- jući brzo i tiho, ali za rukovanje ce- lim centrom bio je dovoljan i jedan jedini čovek — Od.

Kameni presto i dalje je bio u sre- dištu, a pred njim je trenutno bila holografska projekcija neke ravni- ce, snimljena s velike visine — jed- no od mesta gde je starac očekivao iskrcavanje neprijatelja. Na jednos- tavnim metalnim sedištima, levo i desno, sedeli su Votan i njegovi sa- radnici. Starac je bio na svom tro- nu, napregnutog lica. U mislima, bio je u direktnoj vezi sa brodom, gore u orbiti. Njegov brod, kojim je upravljao glavni mozak, vodio je grupu kosmičkih brodova s Votano- vim posadama.

To je bila udarna pesnica Zemlje.

U sali je bila potpuna tišina, ali li- ca behu napeta, mišići zategnuti. Napetost se fizički osećala. U ljudi- ma, koji su smrknuto očekivali raz- voj događaja, nevidljiva opruga be- še zategnuta do granice kidanja.

— Sliku — reče kratko starac.

Projekcija pred njima se izmeni. To je bio hologram donet s komandnog broda. Na crnom fonu Svemira — kao pramen tame usred sale — videla se otprilike četvrtina plavičaste Zemljine lopte, kako se okreće. Videlo se i više zvezda, a velika, pokretna svetla tačka bio je jedan od Votanovih brodova. Eskadra je bila ešalonirana po različitim orbitama.

— Nenormalno zračenje u daljini Plutonove orbite — čuo se starčev monoton glas. — Samo što nisu izronili iz Hipersvemira.

— Signal kasni. Možda su već izronili — javi se Votan.

— Možda oklevaju, birajući taktiku — starčev glas bio je miran, pogled usredsređen na prizor.

— Pazi! — viknu jedan od Votanovih ljudi.

Uz zaslepljujuću eksploziju, dva loptasta broda Hiksa —dve velike svetle tačke — izroniše iz Hipersvemira, ali zapanjujuće blizu, gotovo u Mesečevoj orbiti. Manevar je bio vrlo smeo i vrlo precizan. Odov brod reagovao je trenutno, ubrzavajući za prostorno-vremenski skok. Najbliži Votanov brod nije bio te sreće: Usredsređeni udari energije, sa male daljine, pretvoriše ga u oblak plazme. To je trajalo samo kratko, a onda je i on zgasnuo.

Votan se pridiže sa sedišta, stegnutih pesnica. Njegov pratilac ispusti uzvik ogorčenja.

Dvadeset njihovih drugova bilo je mrtvo pre nego što je ovaj snimak stigao do njih.

Za to vreme, Odov brod nestao je u blesku prostorno vremenskog skoka.

— Polarni sektor! — čuo se smiren starčev glas.

Slika pred njima se izmeni. Zemljina lopta sad se videla samo jednim delićem, negde dole, ali se zato odlično videlo svetlo telo koje je ubrzavalo let: jedan od Votanovih brodova. Snimak je bio načinjen sa

drugog zemaljskog broda. Počeli su da se razdvajaju, u jasnoj nameri da zbune protivnike, kad se još dve tačke, brodovi Hiksa, pojaviše u vidnom polju.

Brodovi gonioci ubrzavali su, izabравši jedan od brodava Zemlje kao cilj, a onda. . .

Uz snažan blesak, starčev brod izroni iz Hipersvemira. Taktika je bila suluda, jer se, sa ovoliko objekata na relativno malom prostoru, mogao naći i usred brodova Hiksa. Ali, rizik je bio opravdan.

Sad se i Od pridiže sa sedišta, stisnutih usana.

— Tako! — uzviknu Votan. — Tako, ti si iza njih! Imaš ih! Sad!

Starčev brod udario je munjevito, energijom koja je mogla razneti nebesko telo veličine Zemljinog Meseća. Više uzastopnih bleskova sakri prizor na mestu gde su bili brodovi Hiksa.

Zglobovi starčevih šaka, kojima je stiskao kameni naslon, behu beli. Na licu mu je bio grč. Niko ga takvog nije video u njegovih sedam hiljada godina. Votan beše sasvim ustao, nesvestan šta radi.

A kad se slika smirila, brodovi Hiksa izroniše neoštećeni, ne smanjujući brzinu, i uzvraćajući vatru. Još jedan Votanov brod sagoreo je u trenutku.

Od besno tresnu šakom po kame-
nom rukohvatu.

— Promenili su štit! Sad je jači!

Hladnokrvno, kao da je u pitanju vežba, brodovi napadači okrenuše se poslednjem Votanovom brodu. Starčev brod imao je još samo toliko energije da poslednjim zalihamo potraži utočište u Hipersvemiru. Blesak njegovog odlaska bio je poslednje što se videlo na tamnoj pozadini holograma.

A zatim slika nestade.

— Ako sam razumeo, upravo smo izgubili rat. — Votanov glas beše gorak i umoran.

Starac je bio nepomičan u svom sedištu, pogleda upravljenog tamo gde je do maločas bio prizor bitke.

— Gore je bio još neko — reče odsutnim glasom.

Zbunjeni pogledi okrenuše se prema njemu.

— Ne samo Hiksi — produži. I dalje je bio nepomičan. — Ne samo oni. Računar je registrovao specifično mentalno zračenje. Jedan od rase gospodara Hiksa bio je tamo, na brodu.

— Od gospodara?

— Kao što sam ja bio samo vojnik vladajuće rase sa Armgarda. I Hiksi i druge rase samo su instrumenti u rukama rase naših protivnika, rase gospodara.

— Siguran si? — upita Votan. — Onda smo veoma počastvovani.

— Siguran sam — mračno odgovori Od. — Siguran, jer sam se jednom borio s njima. To je bio jedan od »gospodara senki«.

12.

Gonjen instinktom, Hrim u galopu izbi na vrh golog, sivog brda, i naglo zaustavi konja. Dole, pod njim, pružala se prostrana dolina, prošarana šumarcima i zelenim mrljama trave. To je moralo biti ovde, ako ga predosećaj ne vara.

I zaista, sjajan zrak svetlosti, prelivajući se u najlepšim bojama, spusti se od nekud odozgo, s neba, dotakavši dolinu. Beše to najlepša i najblistavija duga, koju je Hrim ikada video.

Samo nekoliko trenutaka trajala je ova lepota, a onda se zrak ugasio, nestao je. A na mestu gde je dotakao dolinu — Hrim je nazirao masu čovekolikih prilika i mnogo velikih vozila, koja su sa ove daljine ličila na džinovske pauke. Pauci se odmah pokrenuše, stvarajući prsten oko grupe.

Invazija je upravo počela.

Ponovo, jedna duga dotače tlo, sad nešto bliže Hrimu, a kad je zgasnula, i na tom mestu stajala je gomila bića sličnih ljudima, i čudni pauci koji su zauzimali borbeni porredak.

Hrimovo srce zakuca brže. Oni koji ubijaju sve, stigli su.

A on? Uvek kad je zamišljao ovaj događaj stajao je na suprotnoj strani, s mačem u ruci, spreman za poslednju bitku. Rame uz rame s Odom, Votanom, ratnicima — do kraja s njima. Kakav god da je taj kraj.

— Do kraja s njima — tiho reče jedan glas u njemu. Magnijev glas.

— Do kraja — ponovi Harbardov glas.

— Na strani ljudi. — Menjin glas? Hrim odmahnu glavom.

Još jedna sjajna duga dotače tle, vrlo blizu podnožja brda na kome je mladić stajao. A kad zrak zgasnu, Hrim se ukoči, iznenađen.

Ovog puta nije bilo ni pauka, ni drugih vozila. Pošto je to bilo vrlo blizu, video ih je odlično. Gomila čudnih bića, svaki viši od čoveka, većina crvene boje a neki i drugih boja, sa dugim repovima, sa rogovima, sa nizom bodlji preko leđa i repa. Neki i sa dugim sabljastim zubima koji su stršili iz usta. Ličili su na velike paklene guštere, uspravljene na zadnjim nogama.

To da su Hiksi!

Još jedan zrak dotače tle! Ovog puta nisu bili »gušteri«. Pred zapaljenim Hrimom, na tom mestu tiskala se gomila patuljastih nakaza. Masa patuljaka različitog, ali bez izuzetka odvratnog izgleda, svi naoružani različitim oružjem, uzmuvala se stvarajući nekakvu formaciju.

To osvajajući Zemlju?!

A sjajne duge i dalje su bleskale, i na različitim mestima u dolini stvarale su se grupe čovekolikih prilika i vozila. I, ponegde, neka slična grupa čudovišta. Najbliža sledeća koju je mogao da vidi, mada ne sasvim jasno, upravo se razvijala. To su, bio je siguran, morali da budu divovi, a neki od njih, premda u grubom nalik ljudima, imali su i više od dve ruke, a možda i više od jedne glave.

Biće vrlo gadno.

Ali neka o tome misle drugi. Os-

veta je iznad svega. A posle toga, bar on se ne boji smrti.

Hrim potera konja i jurnu niz padinu, zaklonjen od pogleda onih koji se iskrstavaju. Slutio je gde će naći starca, a slutio je da će to biti i bojno polje. Utoliko bolje.

Ali morao je da učini prokleti napor volje da odagna glasove koji su ga proganjali. Glasove nekad dragih ljudi, koji su mu govorili šta bi morao da radi. Uspeo je, ali nije mogao da objasni sebi gde je ona rešenost, koju je imao kad je tražio Alof.

13.

Jahala je danima. I ona i konj behu izmršaveli i umorni, ali Menja je i dalje hrlila napred, s odlučnošću muškarca. Vrlo pažljivo je raspoređivala skromne zalihe hrane koje je ponela. Počela je da oseća iscrpljenost.

Noću, dok je spavala na zemlji, retko je sanjala Votana. Sanjala je svog sina. I često Hrima: čudnog, nepoznatog, sa svirepim osmehom na licu.

Jednog jutra — više nije znala koji je tačno dan — tek što je krenula i približila se liniji proređene šume na horizontu, iz jedne uvale pred nju izbiše četiri jahača. U prvi mah, spazivši je, bili su iznenađeni koliko i ona, a zatim, glasno se smejući, podeliše se da joj priđu s obe strane.

Menja prokle. Hati, zar mora još i ovo?

Jahači su delovali divlje. Bili su obučeni u otrcanu odeću, raznoliko naoružani: kratka koplja, mačevi, lukovi, dvojica su imala i bumerange. Po dvojica sa svake strane, usmerili su svoje konje prema Menjinom, koga je ona naterala u divlju trk. No njihove životinje bile su odmorne, i lako su održavale ovaj tempo. Jedan od razbojnika, verovatno vođa, doviknu joj nešto smejući se. Zvučalo je kao:

— Stani, devojčice! Zar se plašiš nas?!

Obazrevši se iza sebe, ona vide kako jedan od njenih pratilaca razmotava u sedlu neko uže, spremajući se da ga zavitla iznad glave.

Zagrizavši svoju usnu do krvi, Menja naglo trže uzde i skrenu svog konja. Manevar je bio potpuno neočekivan, i pre nego što su se progonitelji snašli, Menja se stvorila uz najbližeg čoveka s leve strane. Mač bljesnu, i čovek kao gromom pogođen sunu iz sedla. Bio je mrtav pre nego što je dodirnuo zemlju.

Tri preostala čoveka behu zbunjene jedan trenutak, a onda zaurlavši besno, počеше da udaraju svoje konje. Rastojanje je sad bilo tako malo, da se Menji činilo da je mogu doći kopljima.

A onda se njen konj saplete i pade. Devojka polete kroz vazduh i svom snagom tresnu o zemlju. Sve ju je bolelo, a u glavi se vrtelo, ali skoro istog trenutka skoči na noge i izvuče mač.

Tri čoveka poskakaše sa svojih konja. Prvi koji joj pritrča, držao je mač u ruci, ali, očigledno je potcenio ženu. Menja odbi njegov udarac, pri tom mu posekavši rame. Čovek odskoči vičući.

Okrenula se da vidi šta rade ostali — baš kad konopac pade preko nje i omča se zateže. Zamka je bila nabačena, i obe ruke behu joj sputane, pripijene uz telo. Snažan trzaj obori je na tlo. A onda priskoči treći razbojnik. Poslednje što je Menja videla, beše njegova podignuta ruka s mačem. Dobi snažan udarac balčakom po glavi. Dan zgasnu oko nje.

14.

Prvo što je osetila, behu bol i njihanje. S naporom je otvorila oči. Telo joj se njihalo u ritmu koraka njenog konja. Sedela je na njemu, nogu vezanih konopcem ispod konjskog stomaka. Ruke joj behu vezane na leđima. Polako se uspravi, dok joj je u glavi bučalo. Celo telo ju je bolelo.

Tri čoveka koji su jahali oko nje,

merili su je pogledima koji ništa dobro nisu obećavali. Preko sedla četvrtog konja bio je prebačen leš njihovog druga.

Pred njima se ukazalo veliko naselje drvenih koliba. Grupa ljudi stajala je na ulazu. Čuli su se uzvici, dozivanja. lavez pasa.

Ujahali su u selo. Krug znatiželjnika stvorio se oko njih. Radoznalo su zagledali devojk, pa mrtvog čoveka i povezano rame onog drugog. U njihovom žagoru Menja je mogla da razume tek po koju reč. Vrtelo joj se u glavi. Vide nekoliko ljudi surovog izgleda, koji su se smejali, pokazujući nju.

Visoki čovek neuredne brade i grubog glasa izade pred njih. Imao je dug ožiljak preko čela i jednog obraza. Najpre pogleda leš na konju, pa onda devojk. Od njegovog pogleda Menju prođe jeza.

— Ko je ubio mog brata? — upita bradati.

— Ona — odgovori čovek s zavijenim ramenom, pokazavši Menju.

— Ubila Torina? Kako?

— Sreli smo je jutros. Hteli smo da se poigramo s njom, ali gadno rukuje mačem. Tvog brata je iznenadila, a i mene. . .

— Onda mora umreti! — zareža bradati. — Daj je meni!

— Tako je! Umri! Tako je! — zaori se sa svih strana.

Jedan od njenih pratilaca sjaha. Mačem preseče konopac koji je vezivao Menjine noge, a onda je snažno gurnu s konja. Ona pade koliko je duga, bolno udarivši kuk i rame. Stisnu zube da ne bi jaukala. Osećala je kako joj se u očima skupljaju suze.

— Dovucite je do mesta za mučenje! — viknu čovek sa ožiljkom, brat ubijenog.

Nekoliko njih pritrča, i više ruku dograbi Menju — za kosu, za rame, za odeću. Držeći je tako vukli su je po zemlji, ne trudeći se da zaobiđu oštrije kamenje koje je ostavljalo

tragove na njenim listovima i butinama.

Dovukli su je na malu zaravan. Nekoliko drvenih statua plemenskih idola bilo je raspoređeno u polukrug. U sredini bilo je kameno ognjište za vatru, i pored njega nekoliko greda — po dve spojene vrhovima, razmaknutih krajeva pobijenih u zemlju.

Krug gledalaca zatvorio se oko njih. Čuo se smeh, uzvici, glasna dobacivanja. Menja ih je videla nejasno, jer su joj suze, skupljene u uglovima očiju, potekle zamagljujući joj vidik. Osećala je snažne ruke kako je podižu, oseti nekoliko udaraca, a zatim kako joj te ruke kidaju odeću. Očekivala je to. Sklopi oči, koncentrišući se na misao da ne plače glasno.

Iste ruke grubo je podigoše, ostavljajući crvenkaste tragove na njenom nagom telu. Postaviše je uspravno uz dve ukrštene grede, zatim je vezaše: nogu za po jednu gred, a ruke iznad glave, za vrh gde su se grede spajale. Tad odskočiše od nje, ostavljajući je nagu, sklopljenih očiju, zamršene kose, izloženu pogledima svih.

Čovek s bradom, unakaženog lica, stupi pred nju.

— Zapalite vatru! — doviknu onima iza sebe.

— Ubicu brata svakako moram da kaznim — reče, okrećući se Menji — ali ti si žena. Drznula si se da nasrneš oružjem. Utoliko gore.

Gomila povika odobravajući.

Unakaženo lice, koje se primicalo, videla je nejasno, kroz suze. Stisla je usne, da ne bi pustila ni uzdah.

— Imaš lepo telo — govorilo je to lice pred njom. — Na kraju, više uopšte neće biti lepo. A ja znam mnogo načina za lagano, bolno umiranje. Za početak, samo malo. — Čovek izvuče nož koji je nosio za pojasom.

Menja ponovo sklopi oči.

— Stani! — grmnu snažan, grub muški glas.

Krug gledalaca pršte na jednom mestu, Ljudi se skoro panično povukoše u stranu, ostavljajući širok prolaz. Na raščišćenom mestu stajao je visok muškarac, medveđe građe, crne brade i iste takve kose, spletene u kiku. Iza njega bila je visoka, vitka žena, duge crne kose, u uskoj haljini boje krvi. Čovek je u ruci nehajno nosio prilično zastrašujuću sekiru dvostrukog sečiva.

— Dokle ćete, bogova mu, počinjati ovakve stvari, a da meni niko ništa ne kaže?! — grmeo je čovek sa sekirom.

— Ejriče — prvi put brat ubijenog spusti glas — ona je ubila Torina. Zaslužuje smrt!

— Tako ti svih demoni, koliko puta treba da kažem da ovde jedini ja sudim i presuđujem! Hoćeš li da ti prospem mozak ?!

— Ali, Ejriče, moje pravo. . .

— Znaš šta da uradiš sa svojim pravom?! — glas se podigao do urlika — sad ću da ti pokažem! Meni protivrečiš?!

Onaj koga su zvali Ejrikom, napravi par koraka ka čoveku s ožiljkom i vezanoj devojci. Nesuđeni mučitelj odskoči unazad, vičući:

— Oprosti, molim te, oprosti!

— Čekaj, Ejriče! — oglasi se žena u crvenom. — Dovoljno je. Niko više neće narušiti vlast poglavice. A nju — pokaza Menju — skinite odavde i ogrnite nečim.

Dva čoveka pritrčaše i hitro presekoše veze. Menja bi ponovo pala na zemlju, da Ejrik, koji beše najbliži, ne ispruži ruke.

— Pa vi ste prava stoka! — za-grme. — Neka je neko prihvati, da ne bi bilo krvi!

Više njih požuri da posluša poglavicu, kad žena u crvenoj haljini priđe brzim korakom. Menja joj klonu pravo u naručje. Dotle joj je neko već prebacio ogrtač preko ramena.

— Hvala — prošaputa Menja.

Visoka crnokosa žena koja ju je držala, dugo ju je zagledala u oči.

Onda je lako pomilova po kosi i obrazu. Vrlo tiho reče:

— Čini mi se da ti znaš nešto što i mene zanima, devojko. — Dodade: — Ja sam Gulvejg.

— Hvala — prošaputa Menja i onesvesti se.

15.

Dok se na čelu svoje borbene grupe u brišućem letu približavao cilju, Votan je bio vrlo uznemiren. Uzbudjenje se ogledalo u grčenju želuca, u kapima znoja koje su mu izbijale na čelu, u lakim drhtajima prstiju, dok su šake čvrsto držale dve upravljačke poluge. Ne, nije se plašio za život — bar ne pre svega za život. Plašio se da ne promaši i uludo izgubi borbene letilice.

Odlučio se za staru taktiku napada, iz dvadesetog veka: tri grupe letilica, iz tri različita pravca, gotovo istovremeno se pojavljuju nad ciljem, izvode udar i nestaju. Ovo je maksimalno otežavalo odbranu, ali — u dvadesetom veku. Bio je svestan i rizika da se pojedine grupe sudare u vazduhu, pri napadu velikom brzinom na maloj visini. Tajna je bila u onome »gotovo istovremeno«¹ iznad cilja — a koordinator napada bio je upravo Votan.

Usta su mu bila suva, a pogled prikovan za indikatore. Pratio je tri: visinu prepreka na putu, visinu leta, udaljenost cilja u kilometrima. U grlu je osećao otkucaje sopstvenog srca.

Daljina do cilja: sto dvadeset kilometara.

Njihovo prisustvo biće sigurno otkriveno od strane kosmičkih brodova Hiksa, u orbiti, i iskrncani Hiksi biće upozoreni. Ali, još uvek je mogao da se nosi sa lokalnom odbranom.

Daljina do cilja: osamdeset kilometara.

Votan spusti zatamnjeni vizir na šlemu. Kao da odjednom pade noć. Sad je na tamnoj pozadini video male crvene brojeve, direktno pred

očima — tri osnovna parametra leta. Iza brojeva, svetla linija davala je osnovne konture horizonta pred njim. Sliku je menjao računar. Povremeno bi glasno naredio računaru neke korekcije putanje.

Daljina: šezdeset kilometara.

Direktno pred njegovim desnim okom, na viziru su se nalazile dve male svetle tačke. Kada preklopi u jednoj liniji oko, obe svetle tačke i cilj — računar u letilici automatski naređuje okidanje oružja.

Četrdeset kilometara.

Pulsiranje u grlu se pojačalo, ruke su bile vlažne. Votan prekide najstrože radio-ćutanje koje je sam bio naredio:

— Veliki vođa, vođama grupa! Spremni?

Odgovori uslediše odmah:

— Vođa dva, spreman.

— Vođa tri, spreman.

Dvadeset kilometara.

— Uključite sve smetnje! — komandova Votan.

Pritiskom na dugme uključio je nekoliko ometajućih uređaja. Sam šlem ga je štitio od psiho-udara, najjačeg oružja Hiksa. Ostali uređaji davali su zanimljive signale na radarskom i radio-području, kao i u ultraljubičastom i infracrvenom delu spektra, što je moglo da za trenutak zbuni odbranu.

Deset kilometara.

Ruke su mu bile sasvim vlažne.

Na horizontu — svetlucavoj liniji, koju je video na pozadini vizira, pojavila se mala svetla tačka. Cilj.

Pet kilometara.

Tačka je rasla.

Votan gotovo da nije disao kad je šapnuo u komunikator:

— Napad!

Dva kilometra.

Tačka počela pulsira.

Žmureći levim okom, Votan poklopi svetle krstiče sa ciljem.

Jedan kilometar.

Potpuno poklapanje.

Snop svetlećih linija sunu sa Votanove letilice, sekući se u cilju, na

pozadini vizira. To mora da je bio pogodak!

Daljina nula.

Palcem koji je podrhtavao, Votan pritisnu dugme na vrhu desne upravljačke poluge. Odbacio je bombe.

Tek tada je shvatio da je u slušalicama čuo nekoliko krikova. Ima pogodenih u njegovoj grupi, ali nije sad mogao da misli o njima. Pred sobom je video roj svetlih tačaka: druga grupa letilica, koja kreće u napad njemu u susret, na neznatno većoj visini. Proleteo je tik ispod njih.

Udaljenost od cilja: minus deset kilometara.

— Veliki vođa zove decu! Javite se!

— Broj tri ovde!

— Broj četiri ovde!

— Broj sedam ovde . . .

Votan prokle. Brojao je samo glasove. Izgubio je tri letilice.

Komandovao je zaokret. Leteći kružno oko cilja, na razumnoj daljini, zatražio je izveštaje od ostale dve grupe.

Vođe dva i tri takođe su imali velike gubitke. Vođa tri je izvestio da je osmotrio cilj poslednji, i da je šteta neznatna.

Votan ponovo opsova, a zatim naredi:

— Ponavljamo napad. Redosled: vođa tri, vođa dva, veliki vođa.

Ovog puta nije spustio vizir. Rešio je da se maksimalno spusti, i sam nišani svojim oružjem.

Ni pun minut nije prošao, kad je začuo šumove i krike u slušalicama. Tamo, ispred njega, energetska oružja Hiksa pretvarala su letilice u oblačiće užarenog gasa.

Već je pred sobom, u daljini, video nejasne siluete iskrucane opreme i čudnih, velikih vozila.

— Veliki vođa poziva vođe! Veliki vođa poziva vođe! — dahtao je u komunikator. No, nije bilo nikakvog odgovora od ranijih grupa.

Uspeo je samo još da pogleda levo

i desno od sebe, i da vidi sa svake strane po jednu elipsastu letilicu. Samo trojica? Votan odmahnu glavom i prikova pogled za cilj. Nišanio je tamo gde je grupa borbenih vozila bila najgušća.

U momentu kad je otvorio vatru, jedan užasan energetski mlaz pretvori u paru letilicu s leve strane. Njegov desni pratilac opsova, naglo skrenu u stranu i sjuri se ka jednoj velikoj grupi vozila. No neposredno pred sudar, bi pogoden i eksplodirao je u vazduhu.

Drugi energetski mlaz zakačio je Votanovu letilicu u preletu, i razneo joj ceo zadnji deo. Svestan udara, Votan je uspeo da pomisli još samo: Menja.

16.

Teško je jahati samo s mržnjom.

To je sve jasnije osećao, ali je odbijao tu misao od sebe, braneći se uspomenom na Asu. Odmarao se vrlo malo — i to više zbog konja nego zbog sebe. Jeo je retko, u sedlu, jašući sjajnih, grozničavih očiju, i upalih obraza obraslih retkom bradom.

Osveta je moja, ponavljao je sebi.

Kraj kojim je jahao, upotpunjavao je njegovo turobno raspoloženje. Instinkt ga je vodio, nije mogao pogrešiti — ali morao je da žuri. Zato je birao kraći put, jašući oblašću kojom su Hiksi već prošli, krećući se u njihovoj pozadini. Prelazio je ogromne spaljene površine: crna, spržena zemlja, bez ijedne biljčice ili traga čovekove ruke. Spaljena pustinja. Zatim zeleni predeli koje su napadači zaobišli, pa opet crni krajolik. Šuštanje pepela pod konjskim kopitama. Belasanje koje se izdaleka videlo na spaljenoj zemlji. Kad bi se primakao, shvatio bi da je to belasanje kostiju.

Dok se, negde između sna i budnog stanja, klatio u sedlu, prividali bi mu se ljudi koje je poznavao i voleo. U trenucima kad bi dan gas-

nuo, halucinacije bi ponekad bile kao žive. U jednom takvom trenutku jasno je video Ejvinda Pogubitelja kako jaše mimo njega, namerno skrećući pogled u stranu, dok mu se preko golih grudi jasno vidi velika mrlja skorele krvi. Gotovo da je skrenuo konja ka prikazi i zinuo da je pozove — kad je ona nestala.

Cele jedne noći mučio ga je Harbardov lik, na čijim usnama je lebdelo neizgovoreno pitanje: zna li na kojoj strani treba da bude? U zoru je nastavio dalje, režeći na dan koji se rađao.

Sad je znao da je vrlo blizu. Njegova nova čula behu krajnje nape-ta. Na jednom prelazu, gde se završavao pojas spaljene zemlje, a počinjala travnata dolina sa proređenim šumarkom u sredini, spazi pokret na rubu šumice i ubrza konja.

Nije bilo sumnje — iza jednog žbuna video je čoveka koji je puzao, licem prema zemlji. Očigledno, ranjenik. Hrim skoči s konja i pritrča žbunju. Žarko je želeo da pomogne ovom jadniku, prvom čoveku koga je sreo posle mnogo dana.

Zaobišao je žbun.

Nije bilo čoveka. Beše to gornja polovina trupa muškarca.

Donja je bila pojedena. Vuk, koji je teglio ove ostatke, što je Hrim shvatio kao pokret i puzanje, upravo je zamicao u šumu.

17.

Dve žene sedele su jedna naspram druge, u sumraku kolibe, a mala vatra pucketala je između njih, u ognjištu ozidanom kamenom. Menjino telo nije više drhtalo: Toplo mleko, koje se pušilo iz garavog kotlića kraj nje, umirujuća toplota krzna kojim je bila ogrnuta, i iznad svega smirene, blage oči ove žene pred njom, delovali su, i strah se polako povlačio iz njenog srca. Sedela je oslonjena o jednu gredu, skoro sklopljenih očiju, ne misleći ništa, gledajući kroz spuštene trepa-

vice ovu ženu kojoj sve duguje. Osećala je da bi joj san godio. Ovde je bila tako sigurna.

Gulvejg ju je posmatrala, blago osmehnuta. Njena duga crna kosa beše raspletena, i padala je preko leđa gotovo do pojasa. Oči, sjajne kao dve zvezde spram vatre, zračile su naklonošću, dok je sedela na tlu preko puta Menje. I ništa, baš ništa u ovoj skromnoj kolibi nije govorilo da je to stan čarobnice.

— Nemoj još da zaspiš — reče ona smešeći se.

— Tako bi mi prijalo — tiho reče Menja. — Ali ne brini, neću.

— Ovo se retko dešava, ali Ejrik ima mnogo ljudi i ne može ih baš sve držati na oku. A neki su vrlo divlji, znaš.

— Znam — osmehnu se Menja i otvori oči.

Pogledi im se sretoše. Gulvejg ju je gledala dugo, s toplinom, ali i s još nečim u svojim vlažnim, sjajnim očima — nečim što Menja nije mogla da prepozna, ali što je odavalo upućenost u stvari koje se očima ne mogu videti. Kao da je pogledom želela da proдре do dna devoјčine duše.

— Poznavala sam tog mladića — odjednom reče Gulvejg, ozbiljnim glasom. — Čak sam mu ja prorekla i sudbinu.

Menja se trže. To su bile njene misli. Pospanost u trenu iščeze.

— Hrima?!

Ponovo je bila svesna kuda je pošla, šta je ostavila i šta traži. Zbaci krzno kojim je bila ogrnuta, spremaјуći se da ustane. Morala je dalje!

— Sačekaj — blago reče Gulvejg. — Stići ćeš na vreme, u to sam sigurna. Ali, moraš mi prvo reći nekoliko stvari.

— Kako znaš sve o meni? — Menjin glas bio je uznemiren, uplašen.

— Ne treba to da te plaši, ali ja sam pomalo čarobnica. — Duboke crne oči pred njom i dalje su se smešile.

— Ako znaš ko sam i kuda idem, zar mogu još nešto da ti kažem?

— Znam uglavnom šta se dešava, ali moje vizije više nisu jasne. Tebe nisam očekivala mada sam odmah, čim sam te videla, znala da si u vezi sa Hrimom. Ispričaj mi sve što znaš — da ne bih morala da ulazim u tvoje misli. Jer neke svoje vizije ne razumem ni sama.

— O čemu da pričam?

— O čudnom strancu, o osvajačima što dolaze iz najdublje tame. O Hrimu sada. Molim te — dodade blago na kraju.

Menja počе da priča brzo, iskidanim rečenicama. Kad stiže do svog sina, koga je ostavila u Muspelheimu, glas joj se prelomi i konačno, po prvi put danas, stvarno zaplaka.

Brzo je završila svoju priču.

— Otprilike tako sam i mislila — reče Gulvejg. — Ali nisam znala Hrimovo mesto u tome. Čuj, to što se dešava suviše je važno da bi bilo prepušteno samo Hrimu i Odu. — Prećutala je da je »videla« i Votanovu pogibiju.

— Zato sam i pošla. — Menja se slabo osmehnu.

— Zato ćemo poći zajedno. — Gulvejg se više nije smešila. Bila je vrlo ozbiljna. — Očekivala sam sličan razvoj stvari. Bliži se čas konačnog obračuna, jer Hiksi potiskuju Oda, i prinudiće ga da se bori na otvorenom. Možda možemo malo da pomognemo starom pokvarenjaku. Ubedila sam Ejrika, a on — ma koliko divalj bio, jedini je dovoljno pametan da shvati da to treba da uradimo. Da učinimo nešto za sebe, sami. Nagovorila sam ga da pripremi najbolje ljude. Za njih, to je pohod na kome će se možda sresti sa čudovištima. Znamo da su osvajači ranjivi izbliza, izvan svojih moćnih sprava. Možda će varvari, koje ja prezire, moći da učine nešto vredno. Pridružićemo mu se na Vigrid — polju.

— Shvatam — reče Menja. — Ti si velika žena.

Gulvejg ne stiže da odgovori, jer se vrata otvoriše i u sobu ude Ejrik

Krvava Sekira, sa dva pratioca zastrašujućeg izgleda. Svi su bili naoružani i pod šlemovima.

— Ispričala ti je sve? — poglavica upita Gulvejg. Glas mu nije bio grub kao uvek.

— Da. Ona će poći s nama.

— Dobro. A ti — Ejrik se okrete Menji — pogledaj. Ovo su moji pratioci: Ivar Gvozdeni Zagrljaj i Sigurd Svinja. Ako te na pohodu neko makar mrko pogleda, reci nekome od nas trojice.

— Dobro. — Menja ustade, pridržavajući se za gredu i trudeći se da stoji čvrsto. — Što se mene tiče, možemo da podemo odmah.

Kad je nešto kasnije kolona do zuba naoružanih ratnika na konjima krenula, Menja je jahala uz Gulvejg, negde na čelu. Na izlazu iz naselja, slučajno skrenu pogled — i počeo da povraća.

O granu starog, suvog drveta, visio je naglavce obešen čovek, a pod njim je gorela tiha vatra. Prepoznala ga je — njen nesuđeni mučitelj. Ejrik nikom nije opraštao neposlušnost.

Čovek je još bio živ.

18.

Potmula grmljavina dopirala je iz daljine čitavu noć.

Nije bila jaka, ali nije dozvoljavala ni da se spava. Donosila je crne misli, i teško raspoloženje koje se uvlačilo u dušu, mrvilo spokojstvo. Kako se jutro približavalo, nemir u srcima je rastao. Valjda je ceo logor probdeo ovu noć.

A jutru koje se primicalo, niko se nije radovao.

Starac je noć proveo na nogama, šetajući u svom šatoru. Već danima nije bio u svom dubokom, sigurnom podzemnom skloništu. Čemu? Ne žele tako da ga ubiju. Čuvaju ga, izazivaju. Odlagao je odluku, nadajući se da će moći da skloni glavnu snagu. Ali obruč se brzo zatva-

rao, a nije bilo izolovanih grupa protiv kojih bi mogao da deluje.

• Zapad i jug su povoljni, ali ne i istok i sever. • Proročanstvo je bilo tačno, ali prebrzo je gurnut ovamo, na istok. Očigledna namera bila je da Oda i njegove ljude potisnu ka otvorenom prostoru, gde se ne mogu sakriti. To se sad desilo.

Široka pustara, Vigrid — polje, u vedroj noći pucala je pred njim. Još da sretnem velikog čoveka, gorko se nasmeja starac.

Možda bi mogao da dobije još malo vremena . . . Ali, čemu produžavati ovo? Zar može da navede makar jedan razlog — sada, posle sedam hiljada godina?

U kutu šatora, obasjana slabom svetlošću, beše jedina stvar koju je iz Centra poneo sa sobom. Senka zlaćanih preliva, nejasna u polumraku šatora: njegova ratnička oprema. Zastade. Kad je nosio poslednji put? Pre dve i po hiljade godina, s Arturom?

Dobra vremena, kad je bilo dovoljno biti Merlin.

Ni samo jutro nije izgledalo obično. Meka, crvenkasta svetlost sad je delovala zloslutno. Možda zbog visokih stubova dima, koji su se jasno videli, na severu, istoku i zapadu. Kanonada je još uvek dopirala iz tih pravaca. I radale su nove perjanice dima.

Kiborgu, koji uđe u šator zvecknuvši šakom po svom oklopu, starac izdade nekoliko naredjenja. Kad je ostao sam, duboko udahnu vazduh. Stajao je tako nekoliko trenutaka, a onda nevoljno počeo da skida odeću.

Ulogu treba odigrati do kraja.

Zar predstava nije bila preduga?

Kao da nije, činilo mu se da govori njegovo staro srce. Ali sve šta mu preostaje — to je da se sad ponaša kao Od.

Osmehnu se sebi. Najteže je da sam sebi staviš tačku. I lakim, sigurnim koracima priđe svojoj opremi. Počeo da se presvlači, uvežbanim pokretima o kojima se ne razmišlja.

Najpre, svetlucavi kombinezon koji neutrališe radijaciju. Zatim čvrste, a lagane visoke čizme, oklopi za iznad i ispod kolena. Savitljivi oklop od mnogobrojnih pločica oko struka, sa kojim je mogao trčati, čučnuti, sesti u sedlo. Sjajni, veliki delovi — grudni i ledni oklop. Sa lakim metalnim škljocanjem alka je ulazila u alku, zglob u zglob. Na kraju, starac se uspravi, u jutarnjoj svetlosti koja se već probijala i u šator, i njegov oklop sad zasija u svoj lepoti. Podsećao je na oklope davno nestalih vitezova, samo što je bio daleko lakši, lepši — i kao da je bio sav od zlata.

Proverio je da li mu je energetski blok sigurno pričvršćen o leđa. Proverio je još jednom sve spojeve. Pa, on je bio ratnik.

Njegov oklop mogao je da izdrži kratkotrajno dejstvo lasera velike snage, a grudni koš još i dvostruko jači zrak. Oprema ga je štitila od toplote i radijacije, energetski blok na leđima održavao je sve njegove sisteme — za prečišćavanje vazduha, održavanje natpritiska, unutrašnje temperature. Davao je energiju i oružju kojim je starac rukovao. Konvencionalna sredstva bila su nemoćna protiv ovakve opreme.

Opasa širok antigravitacioni pojas, takode svetlucavo zlatan, koji je omogućavao neverovatne skokove i lebdenje. Malo se zamislio — a onda o pojas zakopčao laku, elegantnu futrolu laserskog mača. Oružje koje je jednom, vrlo davno, stvorilo legendu o Ekskaliburu.

Kad je navukao rukavice, oklop je bio potpun. Uzevši pod ruku šlem sa zatamnjenim viziorom — izađe pred šator. Njegova oprema na jutarnjem suncu blesnu tako da svi koji nisu imali zaštitne naočari i nehotice skrenuše pogled.

Crni konj, i sam pod sjajnim zlatnim oklopom, čekao ga je. Žreci su ga opremili dobro, ali po navici. Od proveriti sve veze. Životinja je mogla lako da galopira u ovom oklopu. Na

sebi je imala još jedan energetski blok — koji je trebao da obezbedi zaštitno polje za konja i jahača.

Jutro odluke. A ishod je poznat.

Još jednom pogleda horizont u daljini, sav u dimu, pa se okrete logoru. Stotinu Votanovih kiborga, u dve vrste, u punoj opremi i svi na konjima, čekalo je njegovu reč. Još samo nekoliko njegovih sluga i nekoliko ljudi iz Muspelhejma bilo je tu — i više niko.

Kiborzi behu na konjima, i oni i životinje pod tamnim oklopima. Stajali su nepomični, nemi, kao dva reda tamnih kipova. Samo delovi njihove opreme sjali su slabim, mutnim sjajem na jutarnjoj svetlosti. Jedino viziri, spuštene preko lica, blesnuli bi kad bi ih dotaklo sunce. Oklopi su nalikovali na starčev. Nisu bili ni približno toliko otporni, ali za kratko vreme koje je bilo na raspolaganju, i oni su bili modifikovani. Mogli su da izdrže lakše laserske udare, a šlemovi behu osposobljeni za psihološku zaštitu. Viziri su sad bili neprobojni. Hrimov mač više ne bi mogao da probije nijedan. Svi su imali male energetske blokove, da u slučaju krajnje nužde stvore zaštitno polje kratkog trajanja.

Taj krajnji slučaj biće danas.

Starac pređe pogledom po nizu metalnih rukavica, grudnih oklopa, šlemova bez lica.

— Prvi i poslednji put — reče jasnim glasom. — Oni koji žele, neka istupe. Neće ići u borbu, slobodni su.

Nikakav pokret. Dva reda kipova ostali su nepomični.

Starac se osmehnu krajevima usana i uspravi se, u svoj svojoj visini.

— Dobro — šapnuo je. A zatim, jakim glasom:

— Dugački govor je neumesan. Svi znate šta nas čeka. Oni su pred nama. Poslali su poruku: ako izađem sam, pošteđete ostale ljude. Ovaj svet biće pošteđen razaranja. Želite li da izađem sam?

Muk.

— Ja znam da oni lažu. A znate i vi, jer već ste videli Hikse na planetama sa kojih ste pobjegli. Nikad nisu pošteđeli nikog, pa neće ni sada ovde.

Tamni kipovi opet odgovoriše ćutanjem.

— Tako i treba — reče Od. A onda se gorko osmehnu, gledajući konjanike. Poslednji branioci sveta ljudi: oni, koji su nekad bili ljudi, i on, koji je zaboravio kada je bio čovek.

Ćutao je kratko.

— Znate sve. Oni se poigravaju. Dovedi su čudovišta, da bi imali što manje posla. Danas ćemo se prvo sresti s čudovištima, nakazama i vampirima kakve još niste videli. Baš kao što treba za sudnji dan. A ja vam kažem njih ćemo uništiti! Proći ćemo kroz njih kao čelik kroz vodu! A kad ih pobijemo, iza njih će biti Hiksi sa svojim tenkovima, topovima, psiho — udarima i ostalim. Tada jašite za mnom na njih, i ne pitajte ništa, ne mislite ništa, upravite oružje i samo jašite!

Završivši, okrete se i u skoku se vinu u sedlo. Pošto je seo, na glavu je stavio kacigu.

— Šteta — reče više za sebe — što neće ostati niko da priča o nama. — I obode konja.

Dva reda tamnih jahača učiniše isto, i masa konjanika krenu kasom niz padinu: ka udaljenoj grmljavini, ka dimu koji je počeo da sakriva horizont.

Vigrid — polje ležalo je pred njima. Široko, ravno golo: tu i tamo travom pokriveni delovi, i retki čuperci šume. Stubovi dima počeli su da se spajaju. Kao zid tame koji im je hrlio u susret.

Negde na polovini puta, starac podiže ruku. Na taj znak, jahači iza njega prestrojiše se u pravilan klinasti poredak. A na samom čelu, na vrhu klina, beše Od u svom plamtećem oklopu.

Sunce je već bilo visoko.

Kad je manevar bio gotov, natera-

še konje u galop. Vigrid — polje zadrhta pod kopitama njihovih konja. Od se obazre iza sebe. Uprkos galopu, sačuvali su besprekoran poredak. A konji još uvek imaju snage — za konačni udar.

Sad se već mogao osetiti miris dima.

Sa ove daljine, videli su neuređenu gomilu tamo, na svom putu. Taj front pred njima činila su stvorenja koja se nisu mogla sasvim jasno videti zbog udaljenosti, ali već odavde beše sigurno da su bila raznih vrsta i svih mogućih veličina. Iza njih, kroz zavesu teškog dima, moglo se nazreti palacanje plamenih jezika.

Starac ih je video. Već je prepoznao obrise najviših divova s Getana, zmajolikih guštera sa Šanhara . . . Verovatno i nakaze s Taurina i sva ostala gamad. Da, poznavao ih je, sretao se već sa njima, ali nikad ovako. Postoji li još neko strašilo u galaksiji koje nisu doveli?

Sad su već bili vrlo blizu. Iz rulje pred njima dopirali su neverovatni zvuci: krici, skićanje i zavijanje koje svakom može da utera ledenu jezu u srce. Dok ih je prelazio pogledom, Od izabra svog protivnika. Tačno pred njim, jedan zmaj sa Šanhara puštao je kroz nozdrve mlazeve plamena. Starac se ledeno nasmeši, i jednim pokretom spusti vizir.

Da, poznavao je ta bića. Jednom, vrlo davno, već se borio s njima, kad su pokušali da ga zmajevima iznenade na ovom svetu. Čak i u ovom trenutku još se smešio misleći o tome — tako je stvorena legenda o Đorđu koji ubija aždaju.

Starac izvuče mač, i svetloplavi plamen, delujući nestvarno hladno, blesnu u njegovoj ruci. Na ovo, njegovi pratioci izvukoše oružje i složno obodoše konje. Pakleni urlici pred njima zaglušiše tutanj kopita. Klin jahača, i dalje u savršenom poretku, žeštoko kao vrh koplja, najvećom brzinom zari se u gomilu čudovišta. Blesak lasera, energetske udari, uzavreli vazduh, eksplozija.

Gomila taurinskih patuljaka — užasavajuće ružnih bića, crvenih očiju i zuba koji su stršili preko donje vilice, naoružanih dugim otrovnim kopljima, raspršta se na sve strane kao šljunak, pod kopitama njegovog konja. Starac je jurio ka svom čudovištu. Dobro uvežban, konj ne ustuknu kad ih ono dočeka mlazom plamena. Pokretom prsta, Od pojača snagu laserskog mača maksimum. Oklop zmaja pred njim to bi izdržao. Ovaj se uspravi na stražnje noge i zinu, pokazujući oštre zube sa kojih se cedila kiselina. On ukopa konja i punu snagu lasera sruči mu pravo u ždrelo — jedino ranjivo mesto. Idućeg trenutka, glava aždaje prosto je eksplodirala.

Crvena krv poprskala je zlatni oklop.

Sledećim udarcem oborio je jednog getanskog diva, a onda, jednostavno ga pregazio, mamuzajući konja dok se strašilo valjalo, urlajući.

Tamni jahači udarali su pomamno svuda oko njega.

Još jednom obode konja, prolete kroz zid plamena i dima, i probi se. Pred njim puče prazno polje, spaljena zemlja, bez neprijatelja na vidiku. Video je dovoljno dok se probijao, i taman okrete konja da se vrati svojim ljudima, kad oni jedan po jedan počеше da izleću iz dima. Bilo je gubitaka. Jer njegovi vojnici jednom behu ljudi — koji bi već bili mrtvi, da im uništeni udovi i čitave polovine tela nisu bili zamenjeni kibernet-skim delovima. Bili su gotovo roboti, ali ipak: za njihovu ljudsku dušu, pogled na ove nakaze bio je preak doživljaj. Neki su se uspaničili, neki se jednostavno nisu snašli. Čudovišta behu vrlo opasna.

Ali većina je prošla. A polje iza njih beše pokriveno lešinama.

— U klin! — komandova Od u komunikator, ne otvarajući šlem. — I za mnom!

Izbivši na Vigrid—polje, Hrimu instinkt više nije bio potreban: Zavesa dima na obzorju tačno mu je pokazivala kud treba da ide.

Ubiće starca. Ubiće ga, bez obzira koliko se taj trudio da izgleda da ovo radi za sve ljude. On samo spasa svoju kožu. Ali, Hrim će ga ubiti.

Dok je jurio ravnicom a vetar mu hladio vrelo lice, stalno je pred očima imao sliku Oda s podignutom rukom. Bogova mu, zašto nije onoliko siguran u sebe kao što je bio?

Ubiće ga. Neka se Votanovi ljudi, neka se svi ljudi brane kako znaju i umeju. Ako mogu. Od mora umreti!

U mislima, svojim novim čulom osećao je bitku, pa natera konja u besomućan trk. Počelo je!

Sad je već bio blizu zida od plamena i dima. Video je užasna, mrtva trupla, video je čudovišta koja su se teturala ližući svoje rane. Video je zemlju natopljenu krvlju. Video je tamne oklopnike, mrtve, i prepoznao ih.

Srce mu je ostalo hladno na sve to. Osetio je u sebi — slab titraj, više slutnju nego osećanje, maglovitu sliku što je iskrsla negde u svesti — osetio je prisustvo starčevog uma. I kao što lovački pas sledi trag — svom žestinom jurnuo je u tom pravcu, sledeći čudnu viziju.

Da, to je Od, bez sumnje. Utisci koje prima, sve su jači. Starac se bori, vrlo žestoko. Sve mu je bliže — napetost u Odovom umu raste, Hrim je oseća, to je kao tetiva luka zategnutog do pucanja, to je kao napor mišića napetih do kidanja. Od je toliko zanet, da i ne oseća mladića.

I, pogađajući po vratu konja, u besnom galopu, Hrim posla poruku — misao jasnu, britku kao sečivo, koju će Od morati da oseti:

— Umrećeš, starče!

Konji kao da su leteli, nogama jedva dotičući crnu, ugarenu zemlju. Tamni jahači behu uspravljeni u sedlima, jašući smireno, kao da svaki udar kopita, svaki metar spržene zemlje ne znače da je kraj puta još bliži. A na kraju puta pred, njima, već se sasvim dobro videla formacija ratnih mašina Hiksa.

Trudeći se da mu glas bude miran, Od izgovori u komunikator:

— Uključite polje.

Oni ga poslušашe. Galopirali su držeći poredak, uzdrhtalih srca — ili bar onoga što su imali umesto srca — jer su sasvim dobro znali: njihovo zaštitno polje sačuvaće ih od prvog plotuna, možda i od drugog — a onda će već biti ispred postrojenih vozila. I to je kraj. Pašće — do poslednjeg trenutka licem prema neprijatelju.

Poslednji pravi zemaljski ratnici.

Pa ipak, jahali su s mišlju da, ako mogu, udare još jednom.

Prvi plotun, prvi energetski udar po njima — i zaštitno polje izdrža, stvarajući za trenutak oko grupe jahača bleštavu auru. Sa strane — izgledalo je da se kreće neverovatan ljubičasti plamen, sa konturama jahača na konjima.

Ali njihova zaštita beše kratkog trajanja. Sledeći plotun, još jači, pade po njima, i najveći deo jahača nestade u vrtlogu pomamljene energije.

Samo Od, pomahnitao, sa utros-tručenim besom, gonio je svog konja dosta ispred ostalih, još uvek praćen koronom palacavih plamenova. Urlao je u komunikator:

— Evo me, tražio si me! Sam sam! Bori se sad!

Odgovor koji je čuo u svesti, ličio je na urlik. To nije bila misao, to je bio glas mržnje.

Njegov um upravo se susreo sa umom »gospodara senki«.

Kao da ga je pogodio snažan udar vetra — konj mu naglo poklek-

nu, a Od se sruči iz sedla. Ali u sledećem trenutku bio je na nogama, čvrsto stežući laserski mač. Korak po korak probijao se kroz nevidljivi vetar, čiji pritisak je pretio da ga obori.

— Ne — režao je u komunikator, dok je njegova svest slala poruke ubitačne mržnje: — Ne, još to nije dovoljno. Još uvek mogu da piki-ram čak i tebe, čak i tebe!

Probijao se napred teturajući se sporije, ali je ipak išao. Pritisak njegovoj svesti rastao je brzina, koja bi smoždila svakog. Ali stao je išao dalje, stežući mač, ne počnući vizir, boreći se za vazduh. Kroz stisnute zube režao je:

— Još ne. Još nije dovoljno jako!

Istovremeno, svu preostalu snagu uložio je u napad. Znao je da ni »gospodaru senki« nije lako, jer mora da se nosi sa pritiskom jednog kondicioniranog ratnika. Osećao je kako se njegov protivnik bori, suočen i sam sa rastućim pritiskom, kako se napinje i grči. Svest gospodara Hiksa doživljavao je kao hladnu metalnu kuglu koja ga pritiska, ali s kojom još uvek može da se nosi. Ispitivao je njenu površinu, tražeći najmanju pukotinu. Da je našao, ušao bi u njegovu svest i razorio je!

Već je disao isprekidano, ali je i dalje napredovao. I dalje je mogao da blokira napad, da se brani, ali njegova snaga se topila. Osećao je da neće moći da odlučno napadne, i zbog ovog osećanja počeo da škrguče zubima. Na čelu i licu, pod vizirom, izbiše mračne graške znoja. Već sasvim blizu, video je poredana oklopna vozila. Osećao je komešanje Hiksa.

Dolazim po tebe! — hroptao je, dok mu je brada podrhtavala. Upravo se sledeći pritisak, koji ga je sve jače gurao nazad. Pod zatam-njenim vizirom oči mu behu iskolačene, bol od prskanja kapilara na licu više nije ni osećao. Stajao je, dok mu je srce divlje tuklo, mučeći se da udahne vazduh.

Od prisutne energije, u vazduhu počese da iskre varnice.

Dva borca čvrsto su držala jedan drugog za vrat, ali trenutno bez snage da naprave ma i jedan pokret. Pat pozicija.

A tada, Od je primio Hrimovu poruku:

— Umrećeš, starče!

Šibajući konje do prvi, Menja, vođena instinktom, i Gulvejg, vođena svojim čulom, izbiše na uzvisinu ispod koje spaziše masu ratnih mašina pretećeg izgleda. Samo trenutak kasnije, njihova grupa, na zapenjenim konjima, stiže i zaustavi se iza njih.

— Onda? — upita Ejrik, dok mu se konj propinjao.

— Tamo! — viknu Gulvejg, pokazujući rukom. A tamo dole, pred cevima, Beše čudna figura u zlatnom oklopu koji je bleštao, koja kao da je sasvim sama krenula na tenkove Hiksa. A tačno naspram njih, dole u niziji, spaziše siluetu jahača koji se brzo približavao.

Gulvejg i Menja se zgledaše. Prva je tačno osećala užasnu napetost, i videla joj izvor. Druga je to nejasno osećala kao teskobu, koje je ipak bila svesna. Prva je osećala energetski naboj — i shvatala razmere neljudskog dvoboja. Druga je to samo slutila svojim ženskim poimanjem.

Ali, na neki način, obe su znale.

— Brzo! — viknu Menja i natera svog konja niz padinu. Gulvejg ju je sledila, za trenutak zbunjena sopstvenim odsustvom straha i jednom mišlju.

Bogovi — pomisli — ne mogu da vidim budućnost.

22.

Dok je, skočivši s konja prilazio prilici u zlatnom oklopu, Hrim je bio svestan pucketanja u vazduhu. Bio je svestan nečeg, teškog, zastrašujućeg, nečeg što je ličilo na početak očajanja, bez pravog razloga. Morao je da misli o svakom koraku:

kao da nešto slabi njegove mišice, pa snagom volje mora da usmerava svaki svoj korak.

Čovek pred njim beše pognut napred, raširenih ruku, kao da odoleva naletu užasnog vetra. A onda, obema rukama, lomeći veze, skide kacigu i baci je daleko od sebe.

Da, to je bilo poznato sedobrado lice. Samo, pod kožom su mu se videle čudne, crvenkaste mrlje. Hrim je mrzeo to lice, kao što nije mrzeo nijedno u svom kratkom životu. A sad je starac bio tu, pred njim — u grču, u agoniji, skoro na kolenima. Kao da upravo trpi smrtnu muke.

To čudovište — pomisli Hrim.

Ali ovaj što beše u agoniji, još uvek se borio.

— Bogovi — prošapta Hrim, prilazeći mu i izvlačeći mač — umrećeš konačno od moje ruke. Pa makar ja pao odmah tu, pored tebe.

A u sebi osetio snažnu želju da zaplače glasno.

Morao je da prisili sebe da se seti Asinog lika. Ali njegov bes nije se raspalio. Kao da je stotinu glasova vikalo u njemu: On se sad bori, za sve one bedne, puzave ljude! A šta ti radiš?!

Odmahnuvši glavom, Hrim progovori:

— Skoro sam zakasnio. Ali poslednji udarac biće moj.

Starac se sporo pomeri. Plave, sada krvlju zamućene oči, sretoše se s mladićevim.

Hrim beše upravo ostvario vezu s Odovim umom — i u trenu bi svestan ubistvenog pritiska, da mu se učini da se zaljuljalo tlo pod njegovim nogama. Istovremeno, razumeo je nejasnu, drhtavu starčevu misao:

— Bedniče, pa ovaj će nas sve pobiti!

Poverovao je da će naći tragove straha u starčevom umu, bar sada. Zeleo je to.

Ali straha nije bilo.

— Mislio sam da te tučem tvojim oružjem — Reče Hrim. — Ali nije

potrebno. Mogu samo da ti zadam udarac iz milosrđa.

Dugačko, široko sečivo u mladićevim rukama bljesnu na suncu. Njegov protivnik stajao je povijenih kolena, nepomičan, nemoćan. Snaga ga je napuštala.

A onda Hrim naglo oseti hladnoću, ali u sebi. Kao da je umom dotakao zid leda. Nešto ga je dodirnulo ispitivački, grubo — i počelo da ga pritiska. Nevidljivi teret svali se na mladićeva pleća, i povi ga ka zemlji.

Bio je siguran da je u svesti čuo režanje, ili nešto slično. Kao glas iz grla zveri, ali u značenje nije bilo sumnje.

— Umrećeš — bila je poruka, dok je ledeni dah doticao njegovu svest.

Hrim se osmehnuo i s naporom koraknuo napred.

On će umreti — pomisli. On, pa onda ja. On, koji hiljadama godina ubija, sudi i presuđuje šta je dobro za nas. Nema pravo da sad ostane živ. Ne!

Iznenadna, vrtoglavica ga zanese, a pritisak i hladnoća se pojačase. Ali sasvim sigurno je znao da je Od, i samo Od pravi cilj tog napada. A starac, već na kolenima, i dalje je na sebe primao najveći deo snage gospodara senki. I još uvek dobrim delom blokirao napad. Još je bio živ!

Hrim je shvatao da ih njihov protivnik mora ubiti lično, potpuno sam. To je sad bila stvar prestiža i sulude mržnje, nagomilavane milenijumima.

— Stani! — začu vrisak. S ogromnim naporom volje, kao da se kreće kroz gustu kašu, on se okrete i zamalo se na sruši.

Menja je bila pred njim.

Druga žena, u haljini boje krvi, bila je kraj nje i nešto joj grozničavo šaputala. Njeno lice je već negde video, ali nije mogao da se seti gde. A u pozadini video je desetak nejasnih, naoružanih prilika.

Menja se odvoji od svoje pratilje.

— Ne čino to! — kriknu. — Ne

ubijaj ga, nego mu pomози! Zar je osveta vredna toga?!

Sad ju je Hrim video kao kroz maglu. Njen glas se podiže:

— Zar je tvoja osveta vredna smrti svih ljudi koje znam?! Tvoje, moje? Mog deteta?! Ako si me ikad i malo voleo, reci, preklinjem te, vredi li to smrti mog deteta? Nekog deteta?

Hrim se prihvati za čelo. Vidik se okrete oko njega.

— Deteta?

A tada gospodar senki napade udvostručenom snagom, ovog puta i Hrima. Kao da nevidljivi, džinovski bič jednim udarcem baci sve na zemlju, osim starca i mladića.

— Umrećeš! — razlegao se urlik, ledenom maglom koja je obavijala Hrimov um.

Kao da je vreme za trenutak stalo. Kao da se ne nalazi ovde, već negde daleko u prostoru i vremenu, Hrim vide svet posle odlaska Hiksa: spaljenu zemlju, gomile leševa, ras-komadana dečja tela, čudovišta Hiksa u krvavom piru. Vide svet kojim caruje smrt.

A onda ga okružiše nepregledne kolone duhova, promičući pred njim. A zatim opet vide užas u dečjim očima.

Odluka bi doneta u magnovenju. Povijajući se i sam, Hrim se nape, pa mu se učini da mu se pluća kidaju. Dotaće Odov um, koji beše sama patnja, i za trenutak, uspeo je da fazira svoj um sa starčevim. Kao da dvostruka struja energije pogodi gospodara senki. Zbunjen, on popusti samo za tren.

Hrim napade svom silinom, pri-državajući se starčevog uma, skoro se ne braneći, i uloživši sve na snagu i brzinu. Krv mu linu iz nosa. Nije mogao ni da udahne vazduh. Hladni um njegovog neprijatelja, zbunjen žestinom novog borca, nevoljno napusti starca, bojeći se iznenađenja s druge strane. Starcu je samo to trebalo. Shvatio je.

Lice uokvireno belom bradom ok-

rete se, i Odov i Hrimov pogled sre-
toše se za trenutak. I Hrimu se učini
da vidi smešak u plavim očima.

Više se uopšte ne braneći, i ne
blokirajući napade, starac udari po-
slednjom, svom snagom. Protiv dva
protivnika, zahvaćen panikom, gos-
podar senki okrete se njemu i udari
što je mogao jače. Od se sruči na
zemlju kao posečen mačem. Hrim
oseti njegovu trenutnu smrt — u
trenutku kad je napao gospodara
senki koji, okrećući se starcu, više
uopšte nije blokirao drugog protiv-
nika.

Oseti kako se zariva u nepoznatu,
hladnu, neljudsku svest, u nešto
meko i nebranjeno, u nešto ljigavo,
zari se razarajući i rušeći — i oseti
agoniju.

Užasna serija eksplozija na strani
Hiksa raznese najveći broj njihovih
borbenih vozila. Kao da je uništenje
gospodara senki izazvalo eksplozi-
ju, dovoljno jaku da otpočne čitav
niz.

Hrim pade na zemlju, kao mrtav.

24.

Za samar na konjskim ledima be-
hu privezane dve dugačke motke,
po jedna sa svake strane, čiji sup-
rotni krajevi behu na zemlji. Na
motkama je, od platna i pruća, bio
načinjen ležaj.

A na ovim improvizovanim san-
kama počivao je Hrim, bez znaka ži-

vota. Menja, nagnuta nad njim, os-
luškivala je slabašno disanje.

Gulvejg ju je posmatrala, stojeći
postrani. A malo dalje, Ejrik i preži-
veli ljudi iz njegove grupe vidali su
svoje rane. Oni su gonili preneraže-
ne, razbijene Hikse. Pobili su ih sve.

Ljudi Ejrika Krvave Sekire behu
strašni u borbi iz bliza.

— Ženo zapovednika — čovek iz
Muspelhejma obrati se Menji. Bio je
svestan da ona to više nije, ali nije
znao kako drukčije da joj se obraća.
— Šta si odlučila?

Menja se uspravi. Očigledno, beše
već razmislila.

— Sad je sve gotovo. Hiksa više
nema. Vratite se u Muspelheim, a ja
ću poći s njim — reče, pokazujući
telo na sankama.

— Misliš da će preživeti?

— Ne znam. Ako preživi, biću mu
potrebna. — počuta malo. — niko
drugi, samo ja. Pogledaj, on nema
rana. Njegova rana je unutra, u gla-
vi. Ako ikad dode sebi, trebaće mu
nešto što samo ja mogu da mu pru-
žim.

Zaćuta.

— Možda će preživeti. — šapnu,
kao da hrabri sebe. A onda se okre-
te svom sagovorniku.

— Kad prođe šest mena punog
Meseca, doći ću po svog sina. Čuvaj-
te ga dobro

— Ne brini. Čekaćemo te — odgo-
vori čovek iz Muspelhejma.

KRAJ

ZAPETA PUŠKA

Planeta Zemlja, bilo gde, pošto se mesto nezaraženo čovekom više ionako ne može pronaći. Prodavnica cipela, po intenzitetu doživljaja i nedoumicama koje se javljaju, po onog koji odlučuje može biti isto tako sudbonosna kao brojčanik crvenog telefona. Činjenica koja kaže da se ne radi o istim osobama, na ovome mestu nema nikakve važnosti.

— Jao, baš su slatke — oduševljava se žena koja je upravo osetila zadovoljstvo od sandala što ih joj je prodavačica natakla na nogu.

— Slušaj, ako ti je do deserta, — kiselo mrmlja muškarac u njenoj pratnji, nabrajajući u sebi sva ona mesta na kojima je mogao da bude — ako ti je do deserta, odmah ovde iza ćoška je poslastičarnica. Fino jedno mestašce, a nije tako skupo kao ovde. . .

— Mišo, ne budi grubijan — opominje ga žena merkajući obuću koju je neko bacio na sam kraj tezge, sa očiglednom namerom da je sakrije od nje. — Da li da isprobam i ove sandale? Šta misliš, da li bi mi dobro stajale?

— I ja bih tako stajao za te pare — uzdiše muškarac, pomišljajući šta bi sve mogao sebi da priušti za pomenuti iznos.

— Nije sve u parama — kaže žena, a onda, podrazumevajući njegovo „nego?“, objašnjava — u boji. Mišo, da li da uzmem ove teget, crvene ili ipak teget?

— Sve zavisi od toga da li hoćeš da stupiš u mornaricu, ili se spremaš za koridu. . .

— A nisu loše ni ove žute — ne čuje ga žena, razmišljajući o tome kako bi mogla da kombinuje delove postojeće garderobe. Onda uzdahne — samo, ja nemam uza šta da ih nosim. . .

— Kako da ne — ogorčeno gunda muškarac — samo ih kupi. Ja sam i ovako isceden ko limun kada ti kreneš u pazar — završi, a onda pomisli na sve one načine kada je čovek isto tako isceden, samo mu je zbog toga lepo u duši.

— A možda uopšte ne treba da razmišljaš o sandalama, nego o plitkim cipelama. . .

— Što sam video zgodne potkoviće ovih dana!

— Lako je tebi da se zavatlavaš — vajkala se žena — ja sam ta koja mora da odluči. Eto, u ovom trenutku su u užem izboru ove žute, crvene i teget sandale, one plitke cipele sa inkrustracijama, ili kako se već zove to od zmijske kože, onda one sa srebrnim kaišem, pa one sa visokom petom i šnalom koja liči na leptira. . .

Kosmos, bilo gde, pošto svaka osmatračnica liči na drugu, bar po nameni. A da li se osmatra durbinom, spektrografom ili nečim trećim, ovde je potpuno nebitno, kao što je nebitno da li osmatranje vrši Rus, Amerikanac ili Kvockvalijanac.

— . . . sedam, osam, devet. . . naslađivao se Kvockalijanac osmatrajući prodavnicu cipela na Zemlji. — Devet novih potencijalnih univerzuma samo na jednom jedinom mestu planete. . .

— Moja Galaktičnost! — najavio se tog trenutka Inspektor bezobzirno prekidajući program u toku i uključujući listing. — Tja, koješta. . .

— Oprostite, Vaša Galaktičnosti — pobuni se Kvočkvalijanac — knjige su čiste. . . Čak čiste kao kupatilo Kleharijanaca, a Vaša Galaktičnost i sama zna kakve su oni picajzle. . .

— Neće biti — odgovori suvo Inspektor.

— Da li je Vaša Galaktičnost pro-našlā u knjigama nešto što krši propise, ili možda nije u skladu sa uputstvima?

— Dragi moj, u knjigama se ne nalazi ništa!

— Vaša Galaktičnosti, knjige su rađene prema obrascu PQI. . .

— Slažem se, ali najdramatičnija rečenica u tim tvojim knjigama kaže da su »odstupanja unekoliko odstupila od očekivanog, sa nešto izraženijom linijom prirasta, ali u statističkim okvirima« dok ćemo u stvarnosti Postojanja imati takav bilijar da se uskoro neće znati ko koga lupa. Nija moguće da ti nije jasno šta se zapravo dešava?!

— Vaša Galaktičnosti, kada bih ja u knjige unosio sve ono što mi je jasno, uskoro ne bih imao za koga da ih vodim, pošto bi bilo očigledno da se sistem raspao. Neka Vaša Galaktičnost dozvoli, ali i meni je savršeno bistro da sve ide u primarnu materiju, samo što nije na meni da menjam postojeća uputstva i propise u vođenju knjiga. . .

— Pa dobro, šta je važnije, da propisi i uputstva budu u funkciji postojanja, ili se postojanje mora prilagođavati postojećim birokratskim formulacijama?

— Ako Vaša Galaktičnost dozvoljava, kada vi postavite to pitanje, onda vršite preispitivanje funkcionisanja sistema. A kada ja kažem to isto, onda je to isto kršenje radne discipline, guranje mirisnog receptora u kontekst koji ga se ne tiče, a vrlo lako mogu da mi natovare i

subverzivnu delatnost ili nipodaštavanje sistema u celini. . .

— Nije baš tako. . .

— Ipak će biti da jeste, Vaša Galaktičnosti; ipak moja porodica i ja živimo od poštovanja pozitivnih propisa. Čak i ako Postojanje počne da se ruši, ja to neću uneti u knjige dok mi se ne naredi. Ipak je manja verovatnoća da će me cigla zveknu-ti u glavu, nego da me u glavu zvekne pretpostavljeni. Drugim rečima, pretpostavljeni će me sigurno dograbiti ako se ne budem ponašao u skladu sa njegovim željama, dok cigla može i da me promaši, Vaša Galaktičnosti.

Njegova Galaktičnost Inspektor je počinjala da se oseća neprijatno, ne zbog stanja stvari, već zato što ga Kvočkvalijanac gnjavi, a još više zbog toga što mu mora dati za pravo.

— Nisam znao da je sistem toliko neelastičan. . .

— A zašto Vaša Galaktičnost i da zna? Mesto koje ona zauzima u sistemu uopšte nema potrebe za elastičnošću. . .

— Ipak ću morati da te suspendujem — bio je sud Inspektora, ne bez izvesne doze zlobe. — Žao mi je, situacija je takva da ću morati da referišem Savetu, a moja intervencija nužno povlači za sobom odgovornost onih koji na vreme nisu upozorili Savet. . .

— Vaša Galaktičnosti, nemojte! Izdržavam tri izdanka, osamnaest pupoljaka, a žena mi je ponovo u cvetu. . . Zar vi ne shvatate da mi, ništavni mali kaktusi, možemo samo ili da budemo lojalni sistemu koji ne funkcioniše, ili da odgovaramo zbog toga što mu nismo lojalni?

Parlament, bilo koji, pošto se svaki sastoji od ovih sa ove i onih sa one strane. U najgorem slučaju, ako drugih razloga nema, suprotnost će se javiti kada neko stane za govornicu, pa prisutne podeli na slušaoce svog i tuđeg glasa. . .

— . . . i ja ću, poštovani Entiteti

Galaktičkog Saveta — govorio je Inspektor — pokušati da vam pojasnim primerom ono što sam nagovestio. Vi primećujete, poštovani Entiteti, da ja jednim pipkom držim čašu...

— Primećujete li, kolega, koliko su neke inteligentne vrste zavisne od opojnih sredstava? Vrlo žalosno, zar ne?

— Dozvolite, kolega, možda su potrebe višćelijskih bića složenije od potreba koje ima naša jedna ćelija...

— Koješta, zašto su dozvolili evoluciju da im se ćelije toliko namnože?

— Uvaženi Entiteti — rešao je biljkoliko Inspektor, sluden što mora da ostane u granicama pristojnosti, a ne može da se pravi da ništa nije čuo, pošto telepatija tako nešto isključuje — ja sada imam nekoliko mogućnosti: mogu sadržaj čaše da apsorbujem odmah, a mogu trenutak apsorbovanja ostaviti za kasnije, gde je kasnije pojam koji se proteže od idućeg frema do večnosti...

— Može i da prospe piće, zbog urođene trapavosti višćelijskih bića, tektonskih poremećaja u kori planete, meteora koji može da zvekne odozgo...

— Vaš Entitet — potvrdi Inspektor — pravilno je uočio da su pred nama otvorene višćznačne mogućnosti...

— Pa šta onda? Da budućnost nije višćznačna, ja bih se ili ubio, ili znao da mi se isplati da jedem finalne nesprodukte metabolizma dok ne postanem Nedodirljivost u hijerarhiji svoje planete...

— Vrlo dobro — složi se Inspektor.

— Slažem se, položaj Nedodirljivosti je vrlo probitačan na mojoj matičnoj planeti...

— Dozvoljavam — počeo Inspektor — ja...

— Prigovor! Vaša Galaktičnost, bez obzira na mesto koje zauzima u hijerarhiji Galaktičkog Saveta, ne-

ma prava da dozvoljava ili ne dozvoljava stvari koje se tiču isključivo unutrašnjeg uređenja moje matične planete...

— Niste me razumeli...

— A vi onda nemojte da isterujete svoju zavisnost od opojnih materija, nego prezentirajte stvarnost tako da svakom od nas, bez obzira na broj ćelija, bude jasno o čemu se radi...

— U redu — izgubi sinapse Inspektor — radi se o tome da postoji beskonačno mnogo varijanti budućnosti! A na sve to postoje još i Zemljani!

— Višććelijska bića? Pa šta onda?

— Ne znaju šta hoće! Osim beskonačno mnogo budućnosti koje određuje slučaj, oni svojim nedoumicama broj mogućih budućnosti proširuju...

— To radimo i mi, iako imamo samo jednu ćeliju!

— Ne u tolikoj meri! Stvari koje inteligentna bića rade tako što biraju između dve ili tri mogućnosti, Zemljani uvode... Eto, samo jedna jedina Zemljanka postavila je devet mogućih budućnosti samo da bi rešila čime da obavije donje ekstremite! Da li Postojanje može da se nosi sa toliko alternativnih svetova?

— Valjda može...

— Pogledajte malo u budućnost — proročki kaza Inspektor samo malo! Ako je njihov faktor razvoja deset, prema našem koji je jedan, onda je jasno da će se naši alternativni svetovi prosto izgubiti u mnoštvu njihovih alternativnih svetova! Poješće nas! Možda Postojanje to sebi i može da dozvoli, ali da li to možemo mi?!...

— Vaša Galaktičnost, nije li samo postojanje alternativnih svetova još uvek u domenu teorije?

Generalštab, bilo koji, pošto nije uobičajeno da isti nisu vojna institucija.

— Dakle, Vaša Galaktičnost, Zemljani su nestašni, jel' da?

— Ne radi se baš o nestašluku...

— Dobro, dobro, ne radi se o nestašluku, ali su dečaci ipak nestašni. Devojčice hoće... da vidim... aha, devojčica ne može da odluči koju od devet budućnosti da odabere. Lepo...

— Dozvolite, generale, to nije baš toliko jednostavno kao što se čini na prvi pogled...

— Dozvolite vi, Vaša Galaktičnosti, kod nas u oružanim snagama je sve jednostavno. Devojčica hoće devet pari obuće? To zbilja zahteva hitnu intervenciju...

— Struktura Postojanja se još uvek ne poznaje dovoljno i ja samo pretpostavljam...

— E, to je ono što ja zovem pravim sadejstvom politike i izvršne vlasti. Vaše je da pretpostavljate, a naše da se sa pretpostavkama nosimo...

— Stvar bi možda ipak trebalo ispitati...

— Možda sa stanovišta politike, Vaša Galaktičnosti, ali sa stanovišta bezbednosti ne bi. Dok mi ispituje mo, neprijatelj ima vremena da se pregrupiše i udari. A što on da udara prvi kada smo i mi u stanju da to uradimo?

— Preuranjena intervencija može dovesti do negativnih implikacija...

— Vaša Galaktičnosti, molim vas, samo mi odgovorite na jedno pitanje...

— Da?

— Da li se oružane snage petljaju

u rad Galaktičkog Saveta, određuju mu dnevni red i ostale gluposti?

— Ne, ali...

— E, u tom slučaju, nemojte se ni Vi petljati u rad oružanih snaga!

— Dozvolite, ipak je Galaktički Savet...

— Vrhovna vlast, jeste, slažem se. Dozvolite sada da vam pokažem kako mi tu vrhovnu vlast sprovodimo. Ordonans, otidite odmah do Egzekutora i donesite mu pismeno naređenje...

— Ovaj, Generale, ne bi ste li ipak upotreбили neku fleksibilniju vrstu?

— Jest, pa da mi razmišlja na zadatku, taman posla... Vidite, vaša Galaktičnosti, bez obzira na to što su naše metode ponekad malo isuviše direktne za ukus civila, mi ipak nismo zveri i dejstvovaćemo samo onoliko koliko nas to diskusija na Galaktičnom Savetu upućuje... Evo, apsorbovaćemo po jedno opojno sredstvo i proćaskati, i pre nego što se čestito i zagrejemo, niko više na toj planeti Zemlji neće opterećivati Postojanje time što će forsirati devet mogućih budućnosti samo zato što ima donje ekstremitete... Uostalom, šta će ljudima noge? Ima i drugih načina.

Zemlja, tamo gde je sve ovo i počelo da se zakuvava.

— Jao, baš je slatka — oduševljava se žena koja je upravo osetila zadovoljstvo od lebdeće platforme na koju ju je stavila prodavačica. — Da li da isprobam i onu sa ornamentima?...

NE LOVITE ZOGLIJA

Dok je veliki vasijski brod »Meteor« lagano usporavao ulazeći u orbitu planete Silen, koja je lagano rotirala svojom putanjom oko ogromnog Aldebarana, nas trojica smo se pripremali. Još za vreme putovanja obavestili smo Ku-Goja o našem dolasku i dužini boravka u Glaunu, jedinom megalopolisu Silena.

Ku-Goj je bio naš najodaniji prijatelj u ovom delu svemira i prema nama je osećao zahvalnost jer smo mu jednom prilikom spasili život. Bilo je to pre nešto više od dve zemaljske godine, kada smo patrolirali kroz Treću paralelu obilazeći svemirske »plutače«. Na samom izlasku iz paralele naleteli smo na njegovu letelicu što je bespomoćno plutala svemirom zajedno sa nekom starom olupinom nepoznatog broda sa kojom se sudario. Otada je Ku-Goj spreman da za nas učini i nemoguće stvari.

Ugovorili smo boravak na Silenu, pošto smo dobili odmor u trajanju od jedne zemaljske godine a »Meteor« se upravo vraćao sa Sule i njegov kapetan Filipš rado nas je prihvatio. Na Silenu ćemo provesti vreme do povratka »meteora« sa Zolona iz oblasti Altaira, a za taj put će mu biti potrebno oko dva meseca, računajući i zadržavanja na usputnim stanicama.

Kada je brod utvrdio svoju orbitu oko Silena, pri drugom nailasku silenskog dana naša je kapsula izbačena u prazan prostor. Automatski

pilot je odmah preuzeo komande i bezbedno nas doveo do kosmodroma koji je bio udaljen od Glauna nekih dvadesetak kilometara.

Čim smo stupili na pistu kosmodroma, dogegao se do nas Ku-Goj u pratnji supruge Arde i sinčića.

— Tako mi je drago što vas ponovo vidim! — kliknu radosno Ku-Goj pružajući svoju široku maljavu ruku koju mi radosno prihvatismo.

Inače, Silenci se međusobno nikada ne rukuju. Njihov se pozdrav svodio na jedva primetan naklon kao kod Kineza, a ako su nekoga posebno cenili pljesnuli bi dlanovima pred svojim nosom.

— Moju ženu poznajete, a ovo je moj sin Du-Goj koji se rodio posle vašeg odlaska sa Silena.

Pomogao nam je da prebacimo prtljag iz kapsule do svoje leteće platforme sa šest sedišta na koju smo se smestili. Pod spretnom rukom Ku-Goja ona se odmah vinu u vazduh i polete prema Glaunu.

Poznavali smo ovaj megalopolis, ali uvek nas je iznova oćaravao svojim izgledom i novim dostignućima. Njegove građevine su bile pravo ćudo moderne arhitekture. Iako su to sve bile zgrade ravnih ćistih linija izgledale su izuzetno raskošno. Nije se moglo primetiti gde jedna građevina završava a druga poćinje, ali su ipak i zgrade i ulice bile jasno oznaćene i strogo odvojene.

Sleteli smo na plato terase zgrade u kojoj je Ku-Goj ųiveo. Najpre smo se osveųili i okupali a potom nam je njegova ųena servirala osveųavajući napitak koji je iz organizma u najkraćem vremenu odstranio svaki

umor. Ku-Goj je uključio video koji je zapremao ceo zid dnevne sobe. Pritisnuo je taster na minijaturnom pultu ispod ekrana i odmah se na ekranu ukaza »Meteor« koji je upravo zamicao iza horizonta Silena. Znali smo da se »Meteor« neće dugo zadržati u orbiti i da će već sutra biti daleko od nas.

Dok je Arda pripremala obed, nas četvorica smo sedeli i časkali prisećajući se raznih dogodovština. Nakon obeda Ku-Goj nas povede u odvojene prostorije na odmor i spavanje. Pokazao nam je najnoviji pronalazak njihovog mladog stručnjaka Gon-Doja. Radilo se o antigravitacionim ležajevima gde se čovek mogao odmarati i spavati praktično ni na čemu. Ku-Goj je pritisnuo na taster uz klizna vrata i pokazao mi pravougaonik žuto obojen na plastičnom podu.

— Eto, samo tu leži! — reče mi on.

— Odmah ćeš zalebdeti ali ćeš uskoro imati osećaj kao da si na najudobnijem ležaju. Moći ćeš da se namestiš kako ti najviše odgovara. Čak ćeš moći i da sediš.

Bio je u pravu! Opružio sam se, ali pod nisam ni dodirnuo. Lebdeo sam na tridesetak santimetara iznad ali sam imao osećaj da ipak ležim. Kao da ležim na vodi.

* * *

Trebalo mi je nekoliko sekundi da shvatim na kakvom se ležaju nalazim. Izlebdeo sam i neobičnog ležaja je nestalo. Sada se po žutom pravougaoniku moglo hodati kao i po ostalim delovima prostorije.

Za vreme doručka Ku-Goj nam reče:

— Vi želite u lov?

— Da — odgovorih — i želimo da ostanemo izvan grada bar petnaest dana. — To je dosta dugo! — reče on — Meni moje obaveze ne dozvoljavaju da vas pratim na tom putu, ali ako pristajete naći ću vam jednog

dobrog vodiča koji dobro poznaje predele oko Glauna i sve životinjske vrste koje se tu mogu sresti.

— Odlično! Zar ne, momci? — uzviknuo sam ushićeno, našto su Dino i Bert samo klimnuli glavama i nastavili da jedu.

Malo smo prekratili vreme šetajući gradom i obilazeći njihove prodavnice. Tu se moglo videti sve i svašta iz svih delova svemira do kojih su dopirale veze Silena, a one su dopirale zaista daleko.

Negde pred smiraj dana Ku-Goj dode kući i dovede jedno zaista čudno biće, koje nije ličilo na čoveka, ali se ponašalo kao čovek; oči su mu bile gotovo ljudske i iz njih je zračila inteligencija. Stajalo je na šest donjih udova koji su podsećali na pipke u oktopoda, dok su mu četiri gornja služila kao ruke. S nama se lako sporazumevao iako mu je glas bio škripav kao zardale šarke na prozorskim kapcima. Kretao se veoma spretno i kao začudo gotovo nečujno.

— Ovo je moj prijatelj Hin-Don koji pripada narodu sa severne polulopte Silena. Ima ih ovde u Glaunu dosta, a neki od njih zauzimaju značajne položaje u društvenoj hijerarhiji. On poznaje sve vrste životinja koje žive u ovom području i sve opasnosti koje vrebaju u džunglama oko Glauna.

Ku-Goj nam je dao svoju leteću platformu koja je mogla da ponese sav naš prtljag, nas i eventualnu lovinu pri povratku.

*

Sledećeg dana smo uzleteli pre nego što se Aldebaran pojavio iza vrhova planinskog lanca koji se protezao od severa prema jugu, istočno od Glauna, a uzdizao se 11000 metara u visinu. Lebdeli smo iznad ogromne stepe obrasle crvenom travom. U daljini kroz jutarnju izmaglicu nazirala se ogromna džungla koju su sačinjavala purpurna

stabla visoka i do 200 metara. Džungla se protezala do samog polutara. Hin-Don je vešto rukovao letilicom leteći na sigurnom odstojanju od vrhova visokih stabala koja su u izmaglici promicala iznad nas. Iznenada je zaustavio leteću platformu u blizini nekog stabla i uzviknuo svojim škripavim glasom pokazujući jednim pipkom prema tlu:

— Gledajte!

Nagnuli smo se iz svojih sedišta da vidimo o čemu se radi. Kosa nam se digla na glavi kada smo raspoznali biće koje je gmizalo dole kroz maglu. Bilo je to najopasnije biće Aldebarana. Silenci su ga zvali Gond, a ličilo je na biće sastavljeno iz nekoliko vrsta životinja. Bilo je ogromnih dimenzija, a kretalo se veoma sporo, ali je zato svojim lepljivim jezikom moglo pokupiti životinju veličine slona na udaljenosti i do dvadesetak metara. Glavu je imalo slično našem gmazu sa Galapagosa, trup sličan zmiji sa desetak pari nogu sličnih krokodilovim. Telo mu je bilo dugačko dobrih pedeset metara, a prekriveno ogromnim rožnatim pločama. Oči su mu bile teleskopske kao u puža, a videle su podjednako i danju i noću.

— Ne prilazi suviše blizu — rekao sam Hin-Donu. — Ovo nas može pomesti sa platforme jednim zamahom jezika.

Ostavili smo Gonda u magli i odleteli u pravcu džungle. Pronašli smo jednu prostranu čistinu uz koju smo se spustili. Aldebaran se lagano dizao kroz jutarnju maglu prema zenitu. Izgledao je kao ogromna bela ploča koja je zračila ogromne količine svetlosti i toplote.

Podigli smo prostrani šator od prozirnog elastičnog pleksiglasa, priključili klima-uređeje na solarne ćelije, raspremili prtljag, pregledali oružje i odeću.

Šuma koja nas je okruživala bila je kao iz bajki. Purpurna stabla su se dizala visoko u nebo da im se stubovi nisu mogli sagledati, a njihova

debela stabla brzo su zatvarala vidik. Neka su bila debela i do desetak metara. Lišće ovih stabala je bilo veliko kao limene ploče. Teško su se njihala na jutarnjem povetarcu češući se jedan o drugi proizvodeći metalni zvuk.

Hin-Don nam je na trodimenzionalnom mini-projektoru pokazivao zveri koje se mogu sresti u ovoj džungli i stepskim predelima.

Upravo se u žiži projektora pojavila jedna neobično lepa životinja, koja je u mnogome podsećala na košutu sa Zemlje, samo što nije imala kopita nego šape poput geparda. Telo joj je bilo izduženije, a noge deblje. Krzno joj je bilo poput svile, a presijavalo se u svim duginim bojama. Njušku je imala sličnu mački, a uši kao u lasice, dok su joj krupne oči bile lepe, nebo-plave boje, a pogled bistar i pametan.

— Ovo je zogli i njega nemojte loviti — reče nam Hin-Don.

— Zašto? — upitismo sva trojica u isti glas.

— Ne znam! — odgovori Hin-Don — Na Silenu ga niko ne lovi. Postoji legenda koja štiti zoglije, a koju biste i vi trebali znati pre nego što podete u lov!

— Kakva je to legenda? — upitao sam Hin-Dona ozbiljno. Hajde, ispričaj nam je!

— Pa — reče on snebivajući se — zogli je stvoren da bi se dokazala ravnoteža opstanka vrste. Njih je stvoreno tačno onoliko koliko ih ima sada i koliko će ih uvek biti. Oni su jedini koji nikada neće i ne mogu izumreti. Ako neka stvar zaslepljena gladu napadne zoglija i ubije ga, ona će se kroz kratko vreme pretvoriti u zoglija kojeg je ubila i preuzeti sve njegove osobine.

— Bah — huknu Dino, pljunuvši u pravcu ogromnog stabla — kakvu glupost ovi Silenci neće izvaliti.

— Smiri se — rekao sam Dinu — da čujemo do kraja. Zatim sam se obratio Hin-Donu:

— A šta ako je više životinja jelo

meso ulovljenog zoglaja? Da li će se sve one pretvoriti u zoglaje?

— Ne! — reče Hin-Don — Tu postoje stroge prirodne zakonitosti koje tačno određuju samo jednu od njih a to je obično onaj koji je zoglaja ubio ili prvi okusio njegovo meso.

— Da li su zogliji večni?

— Nisu! Priroda im je podarila veoma dug ali ipak ograničen vek življenja. Svaki zogli tačno zna kada će umreti i uvek pre smrti na svet donosi mladunče a potom umire. Na taj način se njihov broj vekovima ne menja.

— Glupost! — reče Dino. — Ja u to ne verujem!

— Ni ja! — prihvati Bert. — Zar je moguće da se na ovoj planeti događaju takve stvari? Da li si ti Hin-Don poznavao bilo koga ko se pretvorio u zoglaja?

— Nisam, ali sam čuo da se to već događalo, a događalo se uvek strancima, jer Silenac nikada neće ubiti zoglaja!

— Bla, bla — reče Dino posprdno. — Neka meni taj vaš zogli samo dođe na nišan pa ću da ponesem kući njegovo krzno, a glad utažiti njegovim mesom.

— Ipak, rekao sam — trebalo bi poštivati ovu legendu, iako je malo verovatno da ima istinsku podlogu. Međutim, niko ne zna gde se šta krije.

— Daj ne lupetaj! — kroz smeh će Dino. — Zar ti stari svemirski vuk pa da veruješ u takve gluposti.

— Rekao sam da je malo verovatno, ali zato što sam bio na mnogim planetama u raznim delovima svemira, znam da gotovo ne postoji ništa nemoguće.

— Baš si naivan! — promrmlja sebi u bradu Dino i počeo da se oblači u specijalno neprobojno odelo.

Hin-Don nas je još jednom upozorio na opasnost koja nas može zadesiti ako budemo ulovili zoglaja, pomenuo je i ogromnog Gonda koji, istina, kako on reče, ne zalazi u džunglu, ali nikada se ne zna i zato

treba biti na oprezu. Pošto nam je to rekao, zaputio se preko crvene steppe prema jezeru koje se pušilo na oko dva kilometra od našeg šatora. Mi smo sebi pripremili doručak koji se sastojao od dvopeka, pržene slanine i čaja od neke vrste silenske metvice.

Posle doručka, radiom smo se javili Ku-Goju i Ardi a zatim se spremili za izlazak u šumu. Odlučili smo da danas ne idemo daleko od šatora, nego da najpre upoznamo najbližu okolinu, a sutra ćemo krenuti dublje u džunglu.

Divljači je zaista bilo mnogo, ali bile su i razne opasnosti koje su vrebale sa svih strana. Tako je Berta iznenada zgrabila neka puzavica i odmah se vinula visoko u krošnju stabla koje je opasala svojim čeličnim stiskom. Da nije imao laserski pištolj i odmah uključio antigravitacioni pojas loše bi se proveo. Naime, puzavica je bila toliko čvrsta da je ne bi mogla ni sekira preseći, ali laserskom pištolju nije mogla odoleti. Bert se oslobodio gore visoko ispod krošnje i polako poput suvog lista uz pomoć antigravitacionog pojasa dolelujao na tlo.

— Uh! — othuknu on, pošto se osovio na noge — Bilo je zaista gus-to.

— Pa, momci — rekao sam — ovo je bilo ozbiljno upozorenje. Čuvajmo se!

Krenuli smo dalje i došli do jednog potoka toliko bistrog da se voda gotovo nije ni primećivala. Da nije žuborila na brzaku i da se dole nisu videle ribe kako plivaju, čovek bi pomislio da koritom teče tečan vazduh. Život u potoku je bio bogat i raznovrstan. Tu smo videli jednu zaista neobičnu »ribu« koja je trčala po dnu kao mačka, a i oblikom glave je podsećala na mačku. Glava joj je bila neka kombinacija mačje i riblje glave. Imala je njušku sličnu mačjoj, ali bez brkova, a umesto ušiju bile su škrge. Tamo gde bi u mačke bio rep, kod ove životinje je bilo

široko snažno lepezasto peraje, položeno vodoravno. Obično je trčkala po dnu, hvatajući sitnije životinje, ali kada joj se primakao jedan crv debeo kao piton, sunula je poput munje uz pomoć peraje i nestala u tamnom otvoru u obali potoka.

Sedeli smo dugo na obali potoka i divili se ovom neobičnom vodenom svetu. Malo je bilo životinja koje su ličile na one naše tamo daleko na majčici Zemlji. Istina, bilo je nekih sličnosti ali ne i identičnosti. Jedino što smo videli kao i na Zemlji, bio je to leptir kupusar. Međutim, možda se i on u detaljima razlikovao. Dok smo tako sedeli, ne obraćajući pažnju na okolinu, nismo ni primetili neobično stvorenje koje se polako kretalo iza naših leđa u pravcu potoka. Na šuškanje trava okrenuli smo se i iznenadili. Biće koje se kretalo kornjačinim korakom i podsećalo je na kornjaču, samo što je kod ove životinje oklop predstavljao ogromnu ravnu ploču okruglog oblika koja je mogla imati promer do blizu dva metra. Nije imalo noge, ili se bar nisu videle ispod oklopa, a nije se videla ni glava. Videla su se samo dva otvora na oklopu kao farovi na tenku. Hin-Don nam je kasnije objasnio da je to bezopasni gurmuni koji se hrani isključivo nekom vrstom biljnih ušiju koje žive na lišću biljaka u močvarnim predelima.

Bert je ustrelio neku vrstu ptice koja je svojim zupčastim kljunom i opnastim krilima podsećala na preistorijskog pterodaktila. Dino i Bert su pripremili pticu za večeru, ali ja sam radije večerao pečenu slaninu.

Razgovarao sam preko radio-odašiljača sa našim domaćinom Ku-Gojem i tom sam mu prilikom ispričao o legendi koju smo čuli od Hin-Dona i zamolio ga da mi kaže svoje mišljenje. Ku-Goj je rekao da ta legenda ima osnova i da svi Silenci znaju i da zaista zogljuje niko na Silenu ne lovi.

*

Sutradan, pre izlaska Aldebarana krenuli smo bez doručka preko potoka u gustiš koji je podsećao na šipražje na našoj dobroj majci Zemlji. Ustrelio sam neku vrstu zeca za kojim je Hin-Don reče da je prava poslastica za Silence. Izgleda da su gurmani u celom svemiru isti. Svi vole zečje meso.

— Gledaj! — tiho nas upozori Dino — eno zogljuje!

Zaista, bio je to zogli. Na nekih petnaestak metara od nas u šipražju pored purpurnog stabla stajao je zogli i promatrao nas svojim pametnim očima. Video sam da je Dino pripremio svoj laserski pištolj i znao sam da će ustreliti zogljuje. Hin-Don je zaškrípao:

— Ne pokušavajte da ubijete zogljuje! Biće to zlo po vas!

— Dino! — pokušao sam i ja da posređujem. — Nemoj da pucaš!

— Ne gnjavi! — obrecnu se on i krenu u pravcu životinje koja je mirno stajala i promatrala ga dok joj se primicao. Očito ih niko nije lovio jer nije pokazivao ni malo straha.

Odjednom tanka nit iz Dinovog pištolja sunu u deliću sekunde i zogli se baz glasa sroza na tlo. Videvši to, naš pratilac Hin-Don stušti se urličući prema izlazu iz džungle na svih svojih deset krakova.

— Zašto si to učinio? — upitao sam Dina.

— Daj ne budali! — odgovori on — Dosta mi je onog kretena a sad još i ti mi popuješ. Rekao sam ti da ne verujem ni slovca tim glupim bajkama.

U redu — odgovorio sam pomirljivo. — A šta ako nisu samo bajke?

— E, onda, dragi prijatelju, ja sam taj koji će se pretvoriti u zogljuje a ne ti! A sada je dosta! — odvrati Dino svadljivo.

Nisam hteo da se s njim prepirem, jer sam poznavao njegovu preku narav. Tako je dok smo boravili

na Zolonu ubio jednog Triganca samo zato što je obljubio Lermu koja je nekada sa Dinom provela dve noći a nikada mu ništa nije značila. On je bio svojeglav i prgav čovek i kada nešto naumi on to i uradi, pa čak i kada bi ga odmah otpremili na doživotno izgnanstvo na pusti Meus, jedan od dva meseca Silena, na kojem nema ništa do hladnog stenja.

Bert i Dino su ustreljenu životinju poneli u logor, gde su joj oderali kožu i po našem običaju natakli je na ražanj, sakupili lišća i potpalili vatru.

Dok su oni pekli jasnog zoglija, ja sam u šatoru razgovarao sa Ku-Gojom i ispričao mu sve što se dogodilo i da nam je pobegao Hin-Don.

— Ne brini ti zbog Hin-Dona — reče mi Ku-Goj — on će se već vratiti sutra izjutra, ali je zaista nesreća šta su tvoji prijatelji uradili. Mislim da si jednog od njih zauvek izgubio.

— Hvala ti, dragi prijatelju, ako se desi što ti kažeš, sutra se vraćam u Glaun i ne mrđam više iz grada do povratka »Meteara«!

Kad sam izašao iz šatora, Bert je oprao površinu jednog velikog lista dibra i sekao sveže pečeno meso.

— Hajde, pridruži nam se! — pozva me Dino.

— Ne hvala, a preporučio bih i vama da ne jedete to meso! — rekao sam im i da bih potkrepio svoje reči nadodao: — Ku-Goj kaže...

— Ma pusti Ku-Goja! — uzviknu Dino odmahnuvši rukom. — Baš ste mi vi neka deca kad verujete u takve gluposti.

— Mmm, baš je ukusno! — reče Dino kao za sebe — zagrizavši komad mesa od buta. — Podseća me na našu šunku kuvanu u šećeru. Evo, probaj!

— Ne, hvala! — odgovorio sam i ponovo ušao u šator.

Sedio sam i razmišljao kamo je Hin-Don iščezao. Nije valjda »pešice« otišao u Glaun. Znam da bi on na svojih deset pipaka stigao veoma

brzo do megalopolisa, ali bi na svom putu mogao nabasati na opasnog gonda, a njega se čak i iskusni Hin-Don istinski plašio.

Vreme je lagano odmicalo, a nad šumom se spuštala tiha topla noć. Vedro nebo se osulo zvezdama među kojima sam potražio naše Sunce koje se u ovo vreme nije moglo videti ni kroz teleskop iako je udaljeno od Aldebarana samo 68 svetlosnih godina. Iza horizonta planinskog masiva lagano su isplovila dva Silenova meseca Meus i Lien koji su ličili na užarene oči neke svemirske nemani koja vreba iz mračnih dubina svemira. Iznenada do mene dopre krik Berta:

— Dino! — viknuo je Bert a glas kao da dolazi sa drugog sveta.

Istrčao sam van i pogledao u pravcu vatre koja je dogorevala. Dino je sedeo ledima oslonjen o jedno omanje stablo dibra. Ispred njega pognut stajao je Bert i zaklanjao Dina stvarajući senku iz koje se Dinov lik nije mogao videti.

— Šta se dogodilo? — upitao sam.

— Sa Dinom nešto nije u redu? — odgovori Bert. — Nešto se događa!

Da! — rekao sam — Sada je sve već kasno! Proces preobražaja je započeo i ničim ga ne možemo zaustaviti!

Bilo je žalosno promatrati Dina. On je sedeo kao opčinjen. Netremice je buljio u plamen vatre koja je dogorevala. Odelo mu je polako pucalo po šavovima, a kožu mu je prekrivala kratka svilenkasa gusta dlaka koja se presijavala u svim dugim bojama. Prsti na rukama su se počeli grčiti i pretvarati u šape geparda. Bert i ja smo stajali uz njega ne verujući svojim očima. Dino je iz sekunde u sekundu nestajao a pred nama je uz stablo mladog dibra ležao zogli. Kada je transformacija dosegla kulminaciju, novi zogli naglo ustade, osovi se na sve četiri noge, pogledao nas je svojim kao nebo plavim očima, stresao sa sebe prašinu i iverje kao pas kada stresa vodu

sa sebe posle plivanja, zatim se uputi u tminu džungle.

— Dino! — viknuo sam za zoglijem.

Zogli je za trenutak zastao kao da nešto pomišlja. Lagano se osvrnuo, pogledao u našem pravcu a zatim nestade u tami.

— Ipak je istina! — dahnu Bert nakon duge stanke.

— Da! Istina je, ali vi niste hteli da verujete Hin-Donu ni Ku-Goju, a bili su u pravu.

— Više ni trenutka ne ostajem ovde. Sutra se vraćamo u Glaun i kod Ku-Goja ćemo sačekati povratak »Meteora« a zatim pravac nazad na Sulu.

Ku-Goj je bio u pravu. Hin-Don nam se sutra zorom vratio iz svog boravišta iz sumpornog jezera. Video je nas dvojicu i znao je šta se dogodilo. Ništa nije govorio niti pitao.

— Reci mi Hin-Done — upitao sam ga — da li je prisutna svest čoveka u telu zolgija posle preobražaja?

— Samo prvih nekoliko minuta. Rekao sam da legenda kaže da biće koje se preobražava u zoglija poprima sve osobine ubijenog. Jedina vam uteha može biti to što će vaš prijatelj kao zogli živeti veoma dugo i vas daleko nadživeti.

ROTO

BIBLIOTEKA

X-100

NA PUTU
ODMORU
U PLANINI
NA MORU

RAZONODIČE VAS

ROMANI

X-100

★ VESTERN

★ KRIMI PRIČE

★ SVAKE NEDELJE NOVA SVESKA

SLEDEĆA SVESKA

SCIENCE FICTION

Dejvid Dž. Storm

KRADLJIVCI UNIVERZUMA

Oluja je punom žestinom kidisala na letilicu, difenzorski štit škripao je i stenjao pod sve bešnjim naletima stihije. Gromovi i munje slili su se u neprekidni niz zaslepljujućeg blistanja i tutnjave, a formaldehidna zrna grada veličine kokošijeg jajeta, nošena vetrom koji se blizio brzini od jednog maha, uz gromoglasno urlanje rasprskavala su se o sve slabije difenzorske štitove koji su branili letilicu...

U tom trenutku počinje da se odvija dramatična priča o Ani Ahali, Kernlandanki, ratnici mirovnih trupa Kobre, koja se sudara sa Okom Zmije, odmetnutim svetom koji sistematično ubija i uništava da bi – prekrojio univerzum. Obilje događaja, neočekivanih obrta i vanredna poenta čine ovaj tekst D. Dž. Storma štivom koje se ne ispušta iz ruku dok se ne dočita.